

RİSALE-i NUR
KÜLLİYATINDAN

Hapis Musibetine Düşenler İçin

Medrese-i Yusufiye Risalesi

﴿BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ﴾

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATINDAN

MEDRESE-İ YUSUFİYE RİSALESİ

Bediüzzaman Said Nursî

Sanayi Cad. Bilge Sk. No: 2
Yenibosna-Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25 pbx ■ Fax: (0212) 551 26 59

www.nesil.com.tr
www.nesilyayinlari.com
www.erisale.com
www.risaleinur.com.tr
www.bediuzzaman.net
www.sozbasimyayin.com
e-posta: iletisim@sozbasimyayin.com

© Bu Eserin Yayın Hakkı
Nesil Basım Yayın
Gıda Tic. ve San. A.Ş.'ye aittir.

ISBN: 978-975-269-982-3

Baskı: Nesil Matbaacılık
Beymer San. Sit. 2. Cad. No: 23
Yakuplu-Beylikdüzü / İstanbul
Tel: (0212) 876 38 68

İstanbul – Temmuz 2011

İÇİNDEKİLER

Meyve Risalesi'nden	7
Birkaç biçare gençlere verilen bir tenbih, bir ders, bir ihtardır	62
Risale-i Nur mizanlarından On Üçüncü Sözün İkinci Makamının haşiyesidir	65
Kader Risalesi'nden	87
İkinci Lem'a'dan	95
Mahkeme-i Kübrâya hazırlanmak	103
Sabrın mükâfatı	106
Zindanda inkişaf eden hakikat nurları	114
Büyük saadetler büyük felâketlerin neticesidir	179
İkinci Nükte Hakikatli bir teselli	181
Teselli ve sabır timsali olmak	217
Hapsin lâtif bir hatırası	239
Beşer zulmeder, kader adalet eder	241

6 ■ Medrese-i Yusufiye Risalesi

Ehl-i vukuf raporuna hafif bir itiraz tarzında hakikat-ı hali beyan etmektir	242
Mübarek geceler nasıl değerlendirilmeli? .	246
Hapishane meyveleri.....	248
Şeytanın vesveseleri karşısında.....	260
Tehlikeli bir maraz: Gıybet.....	267
İndeksler	275
Risale-i Nur Külliyyatının Şeması.....	282

Meyve Risalesi'nden

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ¹

âyetinin ihbarı ve sırrıyla, Yusuf aleyhisselâm mahpusların pîridir; ve hapishane bir nevi medrese-i Yusufiye olur. Madem Risale-i Nur şakirtleri iki defadır çoklukla bu medreseye giriyorlar; elbette Risale-i Nur'un hapse temas ve ispat

¹ "Yusuf (a.s.) daha yıllarca zindanda kaldı." Yûsuf Sûresi, 12:42.

ihbar: haber verme

mahpus: hapsedilmiş

medrese-i Yusufiye: Hz. Yusuf'un (a.s.) hapiste kalmasına benzetilerek, iman ve Kur'-

ân hizmetinden dolayı tutuklananların hapsedildiği yer mânâsında kullanılan hapis-haneye verilen ad

nevi: tür

pîr: önder

şakirt: öğrenci, ta-

lebe

Yusuf aleyhisselâm: Kur'ân-ı Kerimde adı geçen peygamberlerden biri olup, Hz. Yakub'un (a.s.) oğludur

ettiği bir kısım meselelerinin kısacık hülâsalarını, bu terbiye için açılan dershanede okumak ve okutmakla tam terbiye almak lâzım geliyor. İşte o hülâsalarından, beş altı tanesini beyan ediyoruz.

Birincisi

Dördüncü Sözde izahı bulunan, her gün yirmi dört saat sermaye-i hayatı, Hâlıkımız bize ihsan ediyor—tâ ki, iki hayatımıza lâzım şeyler o sermaye ile alınsın. Biz kısacık hayat-ı dünyeviyeye yirmi üç saati sarf edip, beş farz namaza kâfi gelen bir saati, pek çok uzun olan hayat-ı uhreviyemize sarfetmezsek, ne kadar hilâf-ı akıl bir hata ve o hatanın cezası olarak hem kalbî, hem

beyan etmek:

açıklamak

Hâlık: her şeyi yaratan Allah

hayat-ı dünyeviyeye: dünya hayatı

hayat-ı uhreviyeye: âhiret hayatı

hilâf-ı akıl: akla

aykırı, akıl dışı

hülâsa: öz, özet, esas

ihsan etmek: bağışlamak

izah: açıklama

kâfi: yeterli

sarf etmek: harca-

mak, kullanmak

sermaye: servet, varlık

sermaye-i hayat: hayat sermayesi

ruhî sıkıntıları çekmek ve o sıkıntılar yüzünden ahlâkını bozmak ve meyusâne hayatını geçirmek sebebiyle, değil terbiye almak, belki terbiyenin aksine gitmekle ne derece hasâret ederiz, kıyas edilsin.

Eğer, bir saati beş farz namaza sarf etsek, o halde hapis ve musibet müddetinin herbir saati, bazan bir gün ibadet; ve fâni bir saati, bâki saatler hükmüne geçebilmesi ve kalbî ve ruhî meyusiyet ve sıkıntıların kısmen zevâl bulması ve hapse sebebiyet veren hatalara kefâreten affettirmesi ve hapsin hikmeti olan terbiyeyi alması ne derece kârlı bir imtihan, bir ders ve musibet arkadaşlarıyla tesellîdârâne bir hoş sohbet olduğu düşünölsün...

Dördüncü Sözde denildiği gibi, bin lira

bâki: kalıcı, devamlı

fâni: geçici, ölümlü

hasâret etmek: zarar etmek, kaybetmek

hikmet: sebep, maksat, gaye

kefâreten: işlenen bir günahın ya da

hatanın giderilmesi olarak

kıyas etmek: karşılaştırmak

meyusâne: ümitsizcesine

meyusiyet: ümitsizlik

musibet: belâ, sıkıntı

ruhî: ruhla ilgili

terbiye: belli bir amaca erişecek şekilde geliştirme, olgunlaştırma

tesellîdârâne: teselli olarak

zevâl bulmak: gelip geçmek, yok olmak

ikramiye kazancı için bin adam iştirak etmiş bir piyango kumarına yirmi dört lirasından beş on lirayı veren ve yirmi dörtten birisini ebedî bir mücevherat hazinesinin biletine vermeyen—halbuki dünyevî piyangoda o bin lirayı kazanmak ihtimali binden birdir; çünkü bin hissedar daha var—ve uhrevî mukadderat-ı beşer piyangosunda, hüsn-ü hâtimeye mazhar ehl-i iman için kazanç ihtimali binden dokuz yüz doksan dokuz olduğuna yüz yirmi dört bin enbiyanın ona dair ihbarını keşfle tasdik eden evliyadan ve asfiyadan had ve hesaba gelmez sâdık muhbirler haber verdikleri halde, evvelki piyangoya koşmak,

asfiya: hem âlim ve hem velî olan büyük zâtlar
ebedî: sonu olmayan, sonsuz
ehl-i iman: iman edenler, mü'minler
enbiya: nebiler, peygamberler
evliya: Allah'ın sevgili kulları, veliler
hissedar: pay sa-

hibi
hüsn-ü hâtime: güzel son, imanlı bir şekilde ölme
ihbar: haber verme
iştirak etmek: katılmak
keşif: açığa çıkarma, gözle görme
mazhar: erişme, nail olma
muhbir: haber veren
mukadderat-ı be-

şer: insanın kaderi; Allah tarafından takdir olunmuş işler, başa gelecek olaylar
mücevherat: mücevherler, kıymetli taşlar
sâdık: doğru, gerçek
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak
uhrevî: âhirete ait

ikincisinden kaçmak ne derece maslahata muhalif düşer, mukayese edilsin.

Bu meselede hapishane müdürleri ve sergardiyanları ve belki memleketin idare müdebbirleri ve asayiş muhafızları, Risale-i Nur'un bu dersinden memnun olmaları gerektir. Çünkü bin mütediyyin ve Cehen-nem hapsini her vakit tahattur eden adamların idare ve inzibatı, on namazsız ve itikatsız, yalnız dünyevî hapsi düşünen ve haram-helâl bilmeyen ve kısmen serseriliğe alışan adamlardan daha kolay olduğu çok tecrübelerle görülmüş.

İkinci Meselenin Hülâsası

Risale-i Nur'dan Gençlik Rehberinin güzelce izah ettiği gibi, ölüm o kadar kat'î ve zâhirdir ki, bugünün gecesi ve bu güzün

hülâsa: öz, özet

inzibat: âsayiş, düzen

itikatsız: inançsız

izah etmek: açıklamak

kat'i: kesin

maslahat: fayda,

yarar

muhafız: koruyan

muhalif: aykırı, zıt

mukayese etmek:

kıyaslamak, karşılaştırmak

müdebbir: idareci,

yönetici

mütediyyin: dindar

sergardiyan: başgardiyan

tahattur etmek:

hatırlamak

zâhir: açık, görünen

kışı gelmesi gibi ölüm başımıza gelecek. Bu hapishane nasıl ki mütemadiyen çıkanlar ve girenler için muvakkat bir misafirhanedir; öyle de, bu zemin yüzü dahi acele hareket eden kâfilelerin yollarında bir gecelik konmak ve göçmek için bir handır. Herbir şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm, elbette hayattan ziyade bir istediği var.

İşte bu dehşetli hakikatın muammasını Risale-i Nur hall ve keşfetmiş. Bir kısacık hü-lâsası şudur:

Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Elbette bu ecel cellâdının elinden ve kabir haps-i münferidinden kurtulmak çaresi varsa, insanın en büyük ve herşeyin fevkinde bir endişesi, bir mesele-

cellâd: idama mah-kum olanların hü-kümlerini infaz et-meye vazifeli olan adam

ecel: ölüm vakti

fevkinde: üstünde

hakikat: asıl, esas, doğru, gerçek

hall etmek: çöz-

mek

haps-i münferit:

tek başına hapis, hücre hapsi

hülâsa: öz, özet, esas

kâfile: grup, topluluk

keşfetmek: gizli bir şeyi açığa çı-

karmak, buluş yapmak

muamma: sır, anlamı gizli ve zor anlaşılır söz

muvakkat: geçici

mütemadiyen: sürekli olarak

zemin: yer

ziyade: çok, fazla

sidir. Evet, çaresi var ve Risale-i Nur Kur'ân'ın sırrıyla o çareyi, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î ispat etmiş. Kısacık hülâsası şudur ki:

Ölüm ya idam-ı ebedîdir; hem o insanı, hem bütün ahababını ve akaribini asacak bir darağacıdır. Veyahut başka bir bâki âleme gitmek ve iman vesikasıyla saadet sarayına girmek için bir terhis tezkeresidir. Ve kabir ise, ya karanlıklı bir haps-i münferit ve dipsiz bir kuyudur. Veyahut bu zindan-ı dünyadan bâki ve nuranî bir ziyafetgâh ve bağistana açılan bir kapıdır. Bu hakikati Gençlik Rehberi bir temsil ile ispat etmiş.

ahbab: dostlar, sevilenler

akarib: akrabalar, yakınlar

bağistan: bağ, bahçe

bâkî: kalıcı, sürekli

darağacı: idam sehpası

Gençlik Rehberi: Risale-i Nur içinde bulunan gençlere ait meselelerden oluşan bir ki-

tapçık

hakikat: asıl, esas, doğru, gerçek

haps-i münferit: tek başına hapis, hücre hapsi

hülâsa: öz, özet, esas

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere sonsuz yok oluş

kat'i: kesin

nuranî: nurlu, aydınlık

saadet: mutluluk

temsil: analogi, kıyaslama tarzında benzetme

terhis: göreve son verme

tezkere: resmî izin belgesi

vesika: belge

zindan-ı dünya: dünya zindanı

ziyafetgâh: ziyafet yeri

Meselâ, bu hapsin bahçesinde asmak için darağaçları konulmuş ve onların dayandıkları duvarın arkasında gayet büyük ve umum dünya iştirak etmiş bir piyango dairesi kurulmuş. Biz bu hapisteki beş yüz kişi, herhalde, hiç müstesnası yok ve kurtulmak mümkün değil, bizi birer birer o meydana çağıracaklar. Ya “Gel, idam ilânını al, darağacına çık” veya “Daimî haps-i münferit pusulasını tut, bu açık kapıya gir” veyahut “Sana müjde! Milyonlar altın bileti sana çıkmış. Gel al” diye her tarafta ilânatlar yapılıyor.

Biz de gözümüzle görüyoruz ki, birbiri arkasında o darağaçlarına çıkıyorlar. Bir kısmın asıldıklarını müşahede ediyoruz. Bir kısmı da, darağaçlarını basamak yapıp o duvarın arkasındaki piyango dairesine girdiklerini, orada büyük ve ciddî memurların kat’î haberleriyle görür gibi bildiğimiz

darağacı: idam
sehpası

haps-i münferit:
tek başına hapis,
hücre hapsi

ilânat: ilânlar, duyurular

iştirak etmek: katılmak

kat’î: kesin

müşahade etmek:
görmek, gözlemek

umum: bütün

bir sırada, bu hapishanemize iki heyet girdi.

Bir kàfile ellerinde çalgılar, şaraplar, zâhirde gayet tatlı helvalar, baklavalar var. Bizlere yedirmeye çalıştılar. Fakat o tatlılar zehirlidir, insî şeytanlar içine zehir atmışlar.

İkinci cemaat ve heyet, ellerinde terbiyenameler ve helâl yemekler ve mübarek şerbetler var. Bize hediye veriyorlar ve bil'ittifak beraber, pek ciddî ve kat'î diyorlar ki:

“Eğer o evvelki heyetin sizi tecrübe için verilen hediyelerini alsanız, yeseniz, bu gözümüz önündeki şu darağaçlarda başka gördükleriniz gibi asılacaksınız. Eğer bizim bu memleket hâkiminin fermanıyla getirdiğimiz hediyeleri evvelkinin yerine kabul edip ve terbiyenamelerdeki duaları ve evradları okusanız, o asılmaktan kurtulacak-

bil'ittifak: ittifakla, fikir birliğiyle

darağacı: idam sehпасı

evrâd: virdler, zikirler

ferman: emir, buyruk

gayet: son derece

hâkim: hükmeden, idareci

kàfile: grup, topluluk

kat'i: şüphesiz, kesin

mübarek: bereket-

li, hayırlı

terbiyename: terbiye edici belge; belli bir terbiye ve eğitim programını içeren talimat, kitap

zâhirde: görünürde

sınız. O piyango dairesinde ihsan-ı şâhâne olarak herbiriniz milyon altın biletini alacağınızı, görür gibi ve gündüz gibi inanınız. Eğer o haram ve şüpheli ve zehirli tatlıları yerseniz, asılmaya gittiğiniz zamana kadar dahi o zehirin sancısını çekeceğinizi, bu fermanlar ve bizler müttefikan size kat'î haber veriyoruz” diyorlar.

İşte bu temsil gibi, her vakit gördüğümüz ecel darağacının arkasında, mukadderat-ı nev-i beşer piyangosundan ehl-i iman ve tâat için—hüsn-ü hâtime şartıyla—ebedî ve tükenmez bir hazinenin bileti çıkacağını yüzde yüz ihtimalle; sefahet ve haram ve itikatsızlık ve fıkta devam edenler—tevbe

darağacı: idam

sehpası

ebedî: varlığının

sonu olmayan,

sonsuz

ecel: ölüm vakti

ehl-i iman: iman edenler, mü'minler

ferman: buyruk, emir

fisk: günah, günahkârlık

hüsn-ü hâtime:

güzel son, imanlı olarak ölmek

ihsan-ı şâhâne:

padişahın hediyesi, ikramı

itikatsızlık: emre uymazlık

kat'î: kesin, şüphesiz

mukadderat-ı nev-i

beşer: insanlığın

kaderi; Allah tara-

findan takdir olun-

muş işler, başa

gelecek olaylar

müttefikan: ittifakla, birleşerek

sefahet: gayri

meşru zevk ve

eğlencelere düş-

künlük

taat: itaat, Allah'ın

emirlerine uyma

etmemek şartıyla—ya idam-ı ebedî (âhirete inanmayanlara) veya daimî ve karanlık haps-i münferit (bekâ-i ruha inanan ve sefahette gidenlere) ve şekavet-i ebediye ilâmını alacaklarını yüzde doksan dokuz ihtimalle kat'î haber veren, başta ellerinde nişane-i tasdik olan hadsiz mu'cizeler bulunan yüz yirmi dört bin peygamberler¹ ve onların verdikleri haberlerin izlerini ve sinemada gibi gölgelerini, keşfle, zevk ile görüp tasdik ederek imza basan yüz yirmi dört milyondan ziyade evliyalar (kaddesallahü esrârehüm) ve o iki kısım meşâhir-i

¹ *Müsned*: 5:178, 179, 246; *Zâdü'l-Meâd*: 1:43-44.

bekâ-i ruh: ruhun ölümsüzlüğü, devamlılığı

evliya: Allah'ın sevgili kulları, veliler

hadsiz: sınırsız

haps-i münferit: tek başına hapis, hücre hapsi

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere sonsuz yok oluş

ilâm: bildiri, duyuru

kaddesallahü esrârehüm: Allah sırlarını mübarek kılsın

kat'i: şüphesiz, kesin

keşif: açığa çıkarma, buluş yapma

mu'cize: Allah'ın izniyle peygamberler tarafından ortaya konulup bir benzerini yapmakta başkalarını aciz ve hayrette

bırakan olağanüstü şeyler

nişane-i tasdik: doğrulayıcı nişan, alamet

sefahet: gayri meşru zevk ve eğlencelere düşkünlük

şekavet-i ebediye: sonsuz sıkıntı, mutsuzluk

tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak

ziyade: çok, fazla

insaniyenin haberlerini aklen kat'î burhanlarla ve kuvvetli hüccetlerle, fikren ve mantıkan yakînî bir sûrette ispat ederek tasdik edip imza basan milyarlar gelen geçen muhakkikler, **HÂŞİYE** müçtehidler ve siddîkînler, bil'icmâ, mütevatiren nev-i insanın güneşleri, kamerleri, yıldızları olan bu üç cemaat-i azîme ve bu üç taife-i ehl-i hakikat ve

HÂŞİYE O muhakkiklerden tek birisi Risale-i Nur'dur. Yirmi senedir en muannid feylesofları ve mütemerrid zındıkları susturan eczaları meydandadır. Herkes okuyabilir ve kimse itiraz etmez.

bil'icmâ: hep birlikte
burhan: mantıkî delil, kanıt
cemaat-i azîme: çok büyük topluluk
ecza: kısımlar, parçalar
feylesof: filozof, felsefeci
haşiye: dipnot, açıklayıcı not
hüccet: güçlü delil
kamer: ay
kat'î: kesin, şüphesiz
meşâhir-i insaniye: insanlığın meşhurları

muannid: inatçı, direnen
muhakkik: gerçekleri araştıran ve delilleriyle bilen âlim
müçtehid: âyet ve hadîsler başta olmak üzere diğer dinî delillerden hüküm çıkarma bilgi ve kabiliyetine sahip olan
mütemerrid: inatçı, dik kafalı
mütevatir: yalan üzerinde birleşmeleri mümkün olmayan toplulukların naklettiği ha-

ber
nev-i insan: insan türü, insanlık
siddîkîn: daima doğruluk üzere ve Allah'a ve peygambere sadakatte en ileride olanlar
suret: biçim, şekil
taife-i ehl-i hakikat: hak ve doğruluk üzere olanların taifesi
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak
yakînî: şüphe edilmeyecek derece kesinlik
zındık: dinsiz

beşerin kudsî kumandanları olan bu üç büyük ve âlî heyetlerin fermanlarıyla verdikleri haberleri dinlemeyen, ve saadet-i ebediyeye giden onların gösterdikleri yol olan sırat-ı müstakimde gitmeyenler, yüzde doksan dokuz dehşetli tehlike ihtimalini nazara almayan ve birtek muhbirin bir yolda tehlike var demesiyle o yolu bırakan, başka uzun yolda hareket eden bir adam, elbette ve elbette vaziyeti şudur ki:

İki yolun—hadsiz muhbirlerin kat'î ihbarları ile—en kısa ve kolayı ve yüzde yüz Cennet ve saadet-i ebediyeyi kazandırmanı bırakıp en dağdağalı ve uzun ve sıkıntılı ve yüzde doksan dokuz Cehennem hapsini ve şekavet-i daimeyi netice veren yolunu ihtiyar ettiği halde, dünyada iki yolun, bir-

âlî: yüce, yüksek

beşer: insan

dehşetli: korkunç, ürküntü verici

ferman: buyruk, emir

hadsiz: sayısız, sınırsız

heyet: kurul

ihbar: haber verme

ihtiyar etmek: seçmek, tercih etmek

kat'î: kesin, şüphe-siz

kudsî: her türlü kutsal ve noksandan uzak, mukaddes

muhbir: haber veren

nazara almak: dikkate almak

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk

sırat-ı müstakim: dosdoğru yol

şekavet-i daime: sonsuz mutsuzluk ve azap

tek muhbirin yalan olabilir haberiyle yüzde birtek ihtimal-i tehlike ve bir ay hapis imkânı bulunan kısa yolu bırakıp, menfaatsiz—yalnız zararsız olduğu için—uzun yolu ihtiyar eden bedbaht, sarhoş divaneler gibi, dehşetli ve uzakta görünen ve ona musallat olan ejderhalara ehemmiyet vermez, sineklerle uğraşüyor, yalnız onlara ehemmiyet verir derecede aklını, kalbini, ruhunu, insaniyetini kaybetmiş oluyor.

Madem hakikat-i hal budur. Biz mahpuslar, bu hapis musibetinden intikamımızı tam almak için, o mübarek ikinci heyetin hediyelerini kabul etmeliyiz. Yani, nasıl ki bir dakika intikam lezzeti ve birkaç dakika veya bir iki saat sefahet lezzetleriyle, bu musibet bizi on beş ve beş ve on ve iki üç sene bu hapse soktu, dünyamızı bize zin-

bedbaht: kötü
bahtlı, talihsiz
dehşetli: korkunç,
ürküntü verici
divane: akılsız, deli
ehemmiyet verme: önem verme
ejderha: büyük yılan

hakikat-ı hal: durumun gerçek yönü
ihtimal-i tehlike: tehlike ihtimali
ihtiyar etmek: seçmek, tercih etmek
muhbir: haber veren
musallat olmak:

sataşmak, ilişmek
musibet: belâ, dert, felâket
mübarek: bereketli, hayırlı
sefahet: gayri meşru zevk ve eğlence

dan eyledi; biz dahi bu musibetin rağmına ve inadına, bir iki saat müddet-i hapsi bir iki gün ibadete ve iki üç sene cezamızı, mübarek kàfilenin hediyeleriyle yirmi otuz sene bâki bir ömre ve on ve yirmi sene hapsiste cezamızı milyonlar sene Cehennem hapsinden affımıza vesile edip, fâni dünyamızın ağlamasına mukàbil, bâki hayatımızı güldürerek bu musibetten tam intikamımızı almalıyız. Hapishaneyi terbiyehane gösterip, vatanımıza ve milletimize birer terbiyeli, emniyetli, menfaatli adam olmaya çalışmalıyız. Ve hapishane memurları ve müdürleri ve müdebbirleri dahi, câni ve eşkiya ve serseri ve katil ve sefahetçi ve vatana muzır zannettikleri adamları, bir mübarek dershanede çalışan talebeler görsünler ve müftehirâne Allah'a şükretsınler.

bâki: devamlı, kalıcı

cânî: cinayet işlemiş

fâni: geçici, ölümlü

kàfile: grup, topluluk

mukàbil: karşılık

musibet: belâ, dert, felâket

muzır: zararlı

mübarek: bereketli, hayırlı

müddet-i haps: hapis süresi

müdebbir: idareci, yönetici

müftehirâne: iftihar ederek, övünerek

nerek

rağmına: zıddına, inadına

sefahet: gayrı meşru zevk ve eğlence

terbiyehane: terbiye ve eğitim yeri, ıslah evi

Üçüncü Mesele

Gençlik Rehberinde izahı bulunan ibretli bir hâdisenin hülâsası şudur:

Bir zaman, Eskişehir Hapishanesinin penceresinde, bir Cumhuriyet Bayramında oturmuştum. Karşısındaki lise mektebinin büyük kızları, onun avlusunda gülerek raksetiyorlardı. Birden, mânevî bir sinema ile elli sene sonraki vaziyetleri bana göründü. Ve gördüm ki, o elli altmış kızlardan ve talebelerden kırk ellisi, kabirde toprak oluyorlar, azap çekiyorlar. Ve on tanesi, yetmiş seksen yaşında çirkinleşmiş, gençliğinde iffetini muhafaza etmediğinden sevmek beklediği nazarlardan nefret görüyorlar kat'î müşahede ettim. Onların o acınacak hallerine ağladım. Hapishanedeki bir kısım arkadaşlar ağladığımı işittiler. Geldiler, sordular. Ben dedim: “Şimdi beni kendi halime bırakınız, gidiniz.”

hülâsa: öz, özet, esas

iffet: namus

izah: açıklama

kat'î: kesin, şüp-

hesiz

muhafaza etmek:

korumak

müşahede: görme, gözlem

nazar: bakış, dikkat

raksetmek: dans etmek

Evet, gördüğüm hakikattır, hayal değil. Nasıl ki bu yaz ve güzün âhiri kıştır; öyle de, gençlik yazı ve ihtiyarlık güzünün arkası kabir ve berzah kışıdır. Geçmiş zamanın elli sene evvelki hâdisatı sinema ile hal-i hazırda gösterildiği gibi, gelecek zamanın elli sene sonraki istikbal hâdisatını gösteren bir sinema bulunsa, ehl-i dalâlet ve sefahetin elli altmış sene sonraki vaziyetleri onlara gösterilseydi, şimdiki güldüklerine ve gayr-ı meşru keyiflerine nefretler ve teellümlerle ağlayacaklardı.

Ben o Eskişehir Hapishanesindeki müşahede ile meşgul iken, sefahet ve dalâleti terviç eden bir şahs-ı mânevî, insî bir şeytan gibi karşıma dikildi ve dedi:

âhir: son

berzah: kabir âlemi

dalâlet: hak yoldan

ayrılma, sapkınlık

ehl-i dalâlet ve se-

fahet: zevk, eğ-

lence ve yasak

şeylere düşkün

doğru ve hak yol-

dan sapmış inanç-

sız kimseler

gayr-ı meşru: he-

lâl olmayan, dine

aykırı

hâdisat: hâdiseler,

olaylar

hakikat: doğru,

gerçek

hal-i hazır: şimdiki

zaman

insî: insanlardan

olan

istikbal: gelecek

zaman

müşahede: gör-

me, gözlem

sefahet: gayrı

meşru zevk ve

eğlence

şahs-ı mânevî:

belli bir kişi olma-

yıp bir topluluktan

meydana gelen

mânevî kişilik

teellüm: elem, acı

çekme

terviç etmek: re-

vaç, değerini artır-

tırmak

“Biz hayatın herbir çeşit lezzetini ve keyiflerini tatmak ve tattırmak istiyoruz; bize karışma.”

Ben de cevaben dedim:

Madem lezzet ve zevk için ölümü hatıra getirmeyip dalâlet ve sefahete atılıyorsun. Kat’iyen bil ki, senin dalâletin hükmüyle bütün geçmiş zaman-ı mazi ölmüş ve mâdumdur. Ve içinde cenazeleri çürümüş bir vahşetli mezaristandır. İnsaniyet alâkadarlığıyla ve dalâlet yoluyla, senin başına ve varsa ve ölmemişse kalbine, o hadsiz firaklardan ve o nihayetsiz dostlarının ebedî ölümlerinden gelen elemeler, senin şimdiki sarhoşça, pek kısa bir zamandaki cüz’î lezzetini imha ettiği gibi, gelecek istikbal zamanı dahi, itikatsızlığın cihetiyle yine mâ-

alâkadarlık: ilgili olma
cihet: taraf, yön
cüz’î: ferdî, az, küçük
dalâlet: hak yoldan ayrılma, sapkınlık
ebedî: sonu olmayan, sonsuz

firak: ayrılık
hadsiz: sayısız, sınırsız
istikbal: gelecek zaman
itikatsızlık: inançsızlık
kat’iyen: kesin olarak
mâdum: yok, ölü

mezaristan: mezarlık
nihayetsiz: sonsuz
sefahet: gayri meşru zevk ve eğlence
vahşetli: ürkütücü
zaman-ı mazi: geçmiş zaman

dum ve karanlıklı ve ölü ve dehşetli bir vahşetgâhtır. Ve oradan gelen ve başını vücuda çıkaran ve zaman-ı hazıra uğrayan biçarelerin başları ecel cellâdının satırıyla kesilip hiçliğe atıldığından, mütemadiyen akıl alâkadarlığıyla senin imansız başına hadsiz elîm endişeler yağıdırıyor. Senin sefihâne cüz'î lezzetini zîr ü zeber eder.

Eğer dalâleti ve sefaheti bırakıp iman-ı tahkiki ve istikamet dairesine girsen, iman nuruyla göreceksin ki, o geçmiş zaman-ı mazi mâdum ve herşeyi çürüten bir mezaristan değil, belki mevcut ve istikbale inki-

alâkadarlık: ilgili olma

biçare: çaresiz

cellad: infaz me-muru, idama mah-kûm olanları idam etmekle görevli kişi

cüz'î: az, küçük, ferdî

dalâlet: hak yol-dan ayrılma, sap-kınlık

ecel: ölüm vakti

elîm: acı ve üzüntü veren, üzücü

hadsiz: sayısız,

sınırsız

iman-ı tahkiki:

inandığı şeylerin aslını, esâsını bilerek inanma; sarsılmaz iman

istikamet: doğruluk, doğru yol

istikbal: gelecek

mâdum: yok, ölü

mevcut: var

mezaristan: mezarlık

mütemadiyen: sürekli olarak

sefahet: gayrı

meşru zevk ve eğlence

sefihâne: yasak zevk ve eğlencelere düşkün bir şekilde

vahşetgâh: ürkütücü yer

zaman-ı hazır: şimdiki zaman

zaman-ı mazi: geçmiş zaman

zir ü zeber etmek: darmadağın, alt üst etmek, yok etmek

lâp eden nuranî bir âlem ve bâki ruhların istikbaldeki saadet saraylarına girmelerine bir intizar salonu görünmesi haysiyetiyle, değil elem, belki imanın kuvvetine göre Cennetin bir nevi mânevî lezzetini dünyada dahi tattırdığı gibi gelecek istikbal zamanı, değil vahşetgâh ve karanlık, belki iman gözüyle görünür ki, saadet-i ebediye saraylarında hadsiz rahmeti ve keremi bulunan ve her bahar ve yazı birer sofraya yapan ve nimetlerle dolduran bir Rahmân-ı Rahîm-i Zülcelâli ve'l-İkramın ziyafetleri kurulmuş ve ihsanlarının sergileri açılmış, oraya sevkiyat var diye iman sinemasıyla müşahade ettiğinden, derecesine göre bâki âle-

bâki: devamlı, kalıcı

elem: üzüntü, acı

hadsiz: sayısız, sınırsız

haysiyet: itibar, özellik

ihsan: bağış, ikram

inkılâb etmek: dönmüşmek

intizar salonu:

bekleme salonu

istikbal: gelecek

kerem: cömertlik,

ikram, ihsan

müşahade etmek:

görmek, gözlemlemek

nevi: tür

nuranî: nurlu, aydınlık

Rahmân-ı Rahîm-i Zülcelâli ve'l-İkram:

kullarına karşı özel rahmeti olan ve rahmetinin eserleri dünya

ve âhireti dolduran

haşmet ve ikram sahibi Allah

rahmet: îlâhî şefkat, merhamet

saadet: mutluluk

saadet-i ebediye:

sonsuz mutluluk

sevkiyat: göndermeler

vahşetgâh: vahşet yeri, ürkütücü yer

min bir nevi lezzetini hissedebilir. Demek hakikî ve elemsiz lezzet yalnız imanda ve iman ile olabilir.

İmanın bu dünyada dahi verdiği binler faide ve neticelerinden yalnız birtek faide ve lezzetini, bu mezkûr bahsimiz münasebetiyle Gençlik Rehberinde bir hâşiye olarak yazılan bir temsil ile beyan edeceğiz. Şöyle ki:

Meselâ, senin gayet sevdiğin birtek evlâdın sekeratta ölmek üzere iken ve meyusâne elîm ebedî firakını düşünürken, birden Hazret-i Hızır ve Hakîm-i Lokman gibi bir doktor geldi, tiryak gibi bir macun içirdi. O sevimli ve güzel evlâdın gözünü açtı, ölüm-

beyan etmek: açıklamak

ebedî: sonu olmayan, sonsuz

elem: üzüntü, acı

elîm: acı ve üzüntü veren, üzücü

firak: ayrılık

gayet: son derece

Hakîm-i Lokman:

Kur'ân'da adı bir sûreye verilen ve Allah'ın izniyle, ölüm hariç her

türlü hastalığı iyileştirdiği kaydedilen bir hekim

hâşiye: dipnot, açıklayıcı not

Hazret-i Hızır: farklı bir hayat mertebesinde yaşayan, Kur'ân'da Hz. Mûsâ ile olan kıssası zikredilen ve Allah'ın izniyle, çok sıkıntıda kalanların imdadına yeti-

şen büyük zat **meyusâne:** ümitsizcesine

mezkûr: anılan, sözü geçen

münasebet: ilişki, bağlantı

nevi: tür

sekerat: can çekişme ânı

temsil: analogi, kıyaslama tarzında benzetme

tiryak: derman, ilaç

den kurtuldu. Ne kadar sevinç ve ferah veriyor, anlarsın.

İşte, o çocuk gibi sevdiğin ve ciddi alâkadar olduğun milyonlar sence mahbup insanlar, o mazi mezaristanında, senin nazârında çürüyüp mahvolmak üzere iken, birden hakikat-i iman, Hakîm-i Lokman gibi, o büyük idamhâne tevehhüm edilen mezaristana kalb penceresinden bir ışık verdi. Onunla baştan başa bütün ölümler dirildiler. Ve “Biz ölmemiştir ve ölmeyeceğiz, yine sizinle görüşeceğiz” lisan-ı hal ile dediklerinden aldığın hadsiz sevinçler ve ferahları iman bu dünyada dahi vermesiyle ispat eder ki, iman hakikatı öyle bir çekirdektir ki, eğer tecessüm etse, bir cennet-i hususiye

alâkadarlık: ilgili olma
cennet-i hususiye: özel cennet
hadsiz: sayısız, sınırsız
hakikat: doğru, gerçek
hakikat-i iman: iman gerçeği
Hakîm-i Lokman:

Kur’ân’da adı bir sûreye verilen ve Allah’ın izniyle, ölüm hariç her türlü hastalığı iyileştirdiği kaydedilen bir hekim
idamhâne: idam yeri
lisan-ı hâl: hal dili
mahbup: sevgili

mazi: geçmiş zaman
mezaristan: mezarlık
nazar: bakış, dikkat
tecessüm etmek: cisimleşmek
tevehhüm etmek: zannetmek

ondan çıkar, o çekirdeğin şecere-i tûbâsı olur dedim.

O muannid döndü, dedi:

“Hiç olmazsa hayvan gibi hayatımızı keyif ve lezzetle geçirmek için sefahet ve eğlencelerle bu ince şeyleri düşünmeyerek yaşayacağız.”

Cevaben dedim:

Hayvan gibi olamazsın. Çünkü, hayvanın mazi ve müstakbeli yok. Ne geçmişten elemeler ve teessüfler alır ve ne de gelecekte endişeler ve korkular gelir. Lezzetini tam alır. Rahatla yaşar, yatar, Hâlıkına şükreder. Hattâ kesilmek için yatırılan bir hayvan, birşey hissetmez. Yalnız bıçak kestiği vakit hissetmek ister; fakat, o his dahi gider, o elemenden de kurtulur. Demek en büyük bir rahmet, bir şefkat-i İlâhiye, gaybı

elem: acı, keder

gayb: bilinmeyen ve görünmeyen âlem

Hâlık: her şeyi yaratan Allah

mazi: geçmiş zaman

muannid: inatçı, direnen

müstakbel: gelecek zaman

rahmet: Allah'ın şefkat ve merhameti

sefahet: gayrı meş-

ru zevk ve eğlence

şecere-i tûbâ: Cennetteki tûba ağacı

şefkat-i İlâhiye: Allah'ın şefkati

teessüf: eseflenme, üzüleme

bildirmemektedir ve başa gelen şeyleri setretmektedir. Hususan mâsum hayvanlar hakkında daha mükemmeldir. Fakat, ey insan, senin mazi ve müstakbelin akıl ciyetiyle bir derece gaybîlikten çıkmasıyla, setr-i gaybdan hayvana gelen istirahatten tamamen mahrumsun. Geçmişten çıkan teessüfler, elîm firaklar ve gelecekte gelen korkular ve endişeler, senin cüz'î lezzetini hiçe indirir. Lezzet cihetinde yüz derece hayvandan aşağı düşürür.

Madem hakikat budur. Ya aklını çıkar at, hayvan ol, kurtul. Veya aklını imanla başına al, Kur'ân'ı dinle, yüz derece hayvandan ziyade bu fânî dünyada dahi sâfi lezzetleri kazan, diyerek onu ilzam ettim.

Yine o mütemerrid şahıs döndü, dedi:

cihet: şekil, yön
cüz'î: az, küçük, ferdî

elîm: acıklı, üzücü
fânî: geçici, ölümlü
firak: ayrılık
gayb: bilinmeyen ve görünmeyen âlem

hakikat: doğru, gerçek

hususan: bilhas-
sa, özellikle
ilzam etmek: sus-
turmamak
istirahat: dinlenme
mazi: geçmiş za-
man
müstakbel: gele-
cek zaman
mütemerrid: inat-
çı, inançsızlıkta

direnen
sâfi: saf, hâlis, te-
miz
setretmek: örtmek
setr-i gayb: gaybı
örtme, bilememe;
ileriye düşünüp gö-
rememe
teessüf: eseflen-
me, üzülmeye
ziyade: fazla

“Hiç olmazsa ecnebî dinsizleri gibi yaşarız.”

Cevaben dedim:

Ecnebi dinsizleri gibi de olamazsın. Çünkü onlar bir peygamberi inkâr etse, diğerlerine inanabilirler. Peygamberleri bilmese de, Allah’a inanabilir. Bunu da bilmezse, kemâlâta medar bazı seciyeleri bulunabilir. Fakat bir Müslüman, en âhir ve en büyük ve dini ve dâveti umumî olan Âhîrzaman Peygamberi Aleyhissalâtü Vesselâmı inkâr etse ve zincirinden çıksa, daha hiçbir peygamberi, hattâ Allah’ı kabul etmez. Çünkü bütün peygamberleri ve Allah’ı ve kemâlâtı onunla bilmiş. Onlar onsuz kalbinde kalmaz. Bunun içindir ki, eskiden beri her dinden İslâmiyete giriyorlar; ve hiçbir Müslüman, hakiki Yahudi veya Mecusi veya

---

âhir: son
Âhîrzaman Peygamberi: son peygamber olan ve dünya hayatının kıyamete yakın son devresinde gönderilen Hz. Muhammed (a.s.m.)

Aleyhissalâtü Vesselâm: Allah’ın salât ve vesselâmı onun üzerine olsun
ecnebî: yabancı
hakiki: gerçek
kemâlât: mükemmellikler, kusur-

suzluklar
Mecusî: ateşpe-rest, ateşe tapan
medar: sebep, vesile
seciye: üstün özellikler, karakter
umumî: bütün

Nasranî olmaz. Belki dinsiz olur; seciyeleri bozulur, vatana, millete muzır bir hâlete girer. İspat ettim. O muannid ve mütemerrid şahsın daha tutunacak bir yeri kalmadı. Kayboldu, Cehenneme gitti.

İşte ey bu medrese-i Yusufiyede benim ders arkadaşlarım! Madem hakikat budur ve bu hakikati Risale-i Nur o derece kat'î ve güneş gibi ispat etmiş ki, yirmi senedir mütemerridlerin inatlarını kırıp imana getiriyor. Biz dahi hem dünyamıza, hem istikbalimize, hem âhiretimize, hem vatanımıza, hem milletimize tam menfaatli ve kolay ve selâmetli olan iman ve istikamet yolunu takip edip boş vaktimizi sıkıntılı hülyalar yerinde Kur'ân'dan bildiğimiz sûreleri okumak ve mânâlarını bildiren arkadaşlardan

---

hakikat: doğru, gerçek
hâlet: durum, hal
hülya: hayal
istikamet: doğruluk, doğru yol
istikbal: gelecek
kat'î: kesin bir şekilde

menfaat: yarar, fayda
muannid: inatçı, inanmamakta direnen
muzır: zararlı
mütemerrid: inatçı, inançsızlıkta direnen

Nasranî: Hıristiyanlık dinine mensup olan kimse
sekiye: üstün özellikler, karakter
selâmet: esenlik, rahatlık

öğrenmek ve kazaya kalmış farz namazlarımızı kaza etmek ve birbirinin güzel huylarından istifade edip bu hapishaneyi güzel seciyeli fidanlar yetiştiren bir mübarek bahçeye çevirmek gibi a'mâl-i salihâ ile, hapishane müdür ve alâkadarları, câni ve katillerin başlarında zebânî gibi azap memurları değil, belki medrese-i Yusufiyede Cenete adam yetiştirmek ve onların terbiyesine nezaret etmek vazifesiyle memur birer müstakim üstad ve birer şefkatli rehber olmalarına çalışmalıyız.

Dördüncü Mesele

Yine Gençlik Rehberinde izahı var Bir zaman bana hizmet eden kardeşlerim tarafından sual edildi ki:

a'mâl-i salihâ: di-

nin emir ve yasaklarına uygun davranışlar

alâkadar: ilgili, alakalı

cânî: cinayet işlemiş

istifade etmek:

faaydalanmak, ya-

rarlanmak

kaza etmek: vaktinde kılınamayan namazı sonradan kılmak

mübarek: bereketli, hayırlı

müstakim: doğruluk üzere olan, doğru yolda olan

nezaret etmek:

bakmak, gözetmek

seciye: üstün özellikler, karakter

zebânî: cehennemlikleri cehenneme atmakla vazifeli cehennem memurları

“Küre-i arzı herc ü merce getiren ve İslâm mukadderatıyla alâkadar olan bu dehşetli Harb-i Umumîden elli gündür (şimdi yedi seneden geçti aynı hâl)¹ hiç sormuyorsun ve merak etmiyorsun. Halbuki bir kısım mütedeyyin ve âlim insanlar, cemaati ve camii bırakıp radyo dinlemeye koşuyorlar. Acaba bundan daha büyük bir hâdise mi var? Veya onunla meşgul olmanın zararı mı var?” dediler.

Cevaben dedim ki:

Ömür sermayesi pek azdır; lüzumlu işler pek çoktur. Birbiri içinde mütedâhil dâireler gibi, her insanın kalb ve mide dairesinden ve ceset ve hane dairesinden, mahalle ve şehir dairesinden ve vatan ve memleket dairesinden ve küre-i arz ve nev-i beşer

¹ Parantez içindeki not, 1946 senesine aittir.

alâkadar: ilgili, alakalı

Cihan Harbi: dünya savaşı; ikinci dünya savaşı

hâdise: olay

hane: ev

Harb-i Umumî: ikinci dünya savaşı

hercümerce getirmek: yakıp yıkmak, altını üstüne getirmek

küre-i arz: yerküre, dünya

mukadderat: Allah tarafından takdir olunmuş iş-

ler ve başa gelecek olaylar

mütedahil: iç içe, birbiri içinde

mütedeyyin: dindar

nev-i beşer: insanlar

sermaye: mal varlığı

dairelerinden tut, tâ zîhayat ve dünya daire-sine kadar, birbiri içinde daireler var. Herbir dairede, herbir insanın bir nevi vazifesi bulunabilir. Fakat en küçük dairede en büyük ve ehemmiyetli ve daimi vazife var. Ve en büyük dâirede en küçük ve muvakkat arasına vazife bulunabilir. Bu kıyasla, küçüklük ve büyüklük makûsen mütenasip vazifeler bulunabilir.

Fakat büyük dairenin câzibedarlığı cihe-tiyle küçük dairedeki lüzumlu ve ehemmi-yetli hizmeti bıraktırıp lüzumsuz, mâlâyani ve âfâkî işlerle meşgul eder. Sermaye-i ha-yatını boş yerde imha eder. O kıymettar ömrünü kıymetsiz şeylerde öldürür. Ve ba-zen bu harp boğuşmalarını merakla takip eden, bir tarafa kalben taraftar olur. Onun zulümlerini hoş görür, zulmüne şerik olur.

âfâkî: dış dünyaya
ait

câzibedarlık: çe-
kicilik

cihet: taraf, yön

kıymettar: kıymet-
li, değerli

mâkûsen müte-

nasip: ters oran-
tılı

mâlâyânî: anlam-
sız, kişinin kendi-
sine yararı olma-
yan

muvakkat: geçici

nevi: tür

sermaye-i hayat:

hayat sermayesi

şerik olmak: ortak
olmak

zîhayat: canlı, ha-
yat sahibi

Birinci noktaya cevap ise: Evet, bu Cihan Harbinden daha büyük bir hâdise ve bu zemin yüzündeki hâkimiyet-i âmme dâvâsından daha ehemmiyetli bir dâvâ, herkesin ve bilhassa Müslümanların başına öyle bir hâdise ve öyle bir dâvâ açılmış ki, her adam, eğer Alman ve İngiliz kadar kuvveti ve serveti olsa ve akli da varsa, o tek dâvâyı kazanmak için bilâtereddüt sarf edecek.

İşte, o dâvâ ise, yüz bin meşâhir-i insaniyenin ve hadsiz nev-i beşerin yıldızları ve mürşidlerinin müttefikan, Kâinat Sahibinin ve Mutasarrıfının binler vaad ve ahdlarına istinaden haber verdikleri ve bir kısmı gözleriyle gördükleri şu ki:

---

ahd: söz, vaad
bilâtereddüt: tereddütsüz
Cihan Harbi: dünya savaşı; ikinci dünya savaşı
hâdise: olay
hâkimiyet-i amme: genel hâkimiyet, egemenlik
istinaden: dayanarak

Kâinat Sahibi: evrenin ve herşeyin yaratıcısı ve sahibi Allah
meşâhir-i insaniye: insanların meşhurları, ünlü kişiler
Mutasarrıf: sonsuz tasarruf hakkı olan, mülkünde dilediği gibi tasar-

ruf eden, her işi kendi istek ve kurallarına göre idare eden Allah
mürşid: doğru ve hak yolu gösteren
müttefikan: birleşerek, fikir birliğiyle
nev-i beşer: insanlar
zemin: yer

Herkesin, iman mukâbilinde, bu zemin yüzü kadar bağlar ve kasırlarla müzeyyen ve bâki ve daimî bir tarla ve mülkü kazanmak veya kaybetmek dâvâsı başına açılmış. Eğer iman vesikasını sağlam elde etmezse kaybedecek. Ve bu asırda, maddiyunluk tâunuyla çoklar o dâvâsını kaybediyor. Hattâ bir ehl-i keşif ve tahkik, bir yerde kırk vefiyattan yalnız birkaç tanesi kazandığını sekeratta müşahede etmiş; ötekiler kaybetmişler. Acaba bu kaybettiği dâvânın yerini, bütün dünya saltanatı o adama verilse doldurabilir mi?

İşte o dâvâyı kazandıracak olan hizmetleri ve yüzde doksanına o dâvâyı kaybettirmeyen harika bir dâvâ vekilini o işte çalıştıran vazifeleri bırakıp, ebedî dünyada

bâki: devamlı, kalıcı
ebedî: sonu olmayan, sonsuz
ehl-i keşif ve tahkik: gayb âlemine ait bilinmeyen hakikatleri Cenab-ı Allah'ın lütfu ve ihsanıyla bilen ve ilmen doğrulayan

kimseler
kasır: köşk, saray
maddiyyun: materalistler, herşeyi madde ile açıklamaya çalışanlar
mukâbil: karşılık
müşahede etmek: görmek, gözlemek

müzeyyen: süslenmiş
sekerat: ölüm sarhoşluğu, can çekişme hali
tâun: salgın ve ölümcül hastalık
vefiyat: vefatlar, ölümler
zemin: yer

kalacak gibi âfâkî mâlâyaniyatla iştigal etmek tam bir akılsızlık bildiğimizden, biz Risale-i Nur şakirtleri, herbirimizin yüz derece aklımız ziyade olsa da ancak bu vazifeye sarf etmek lâzımdır diye kanaatımız var.

Ey hapis musibetinde benim yeni kardeşlerim, sizler, benimle beraber gelen eski kardeşlerim gibi Risale-i Nur'u görmemişsiniz. Ben onları ve onlar gibi binler şakirtleri şahit göstererek derim ve ispat ederim ve ispat etmişim ki:

O büyük dâvâyı yüzde doksanına kazandıran ve yirmi senede yirmi bin adama o dâvânın kazancının vesikası ve senedi ve beratı olan iman-ı tahkikîyi eline veren ve Kur'ân-ı Hakîmin mu'cize-i mâneviyesinden neş'et edip çıkan ve bu zamanın birin-

âfâkî: dış dünyaya ait

berat: kurtuluş

iman-ı tahkîki:

inandığı şeylerin aslını, esâsını bilerek inanma; sarsılmaz iman

iştigal etmek: meşgul olmak, uğraş-

mak

Kur'ân-ı Hakîm:

her âyet ve sûresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân

mâlâyâniyat: faydasız, yararlı olmayan boş şeyler

mu'cize-i mânevi-

ye: mânâyâ ait mu'cize

musibet: belâ, dert, felâket

neş'et etmek: çıkmak, yetişmek

şakirt: öğrenci

vesika: belge, güvence

ziyade: çok, fazla

ci bir dâvâ vekili bulunan Risale-i Nur'dur. Bu on sekiz senedir benim düşmanlarım ve zındıklar ve maddiyyunlar, aleyhimde gayet gaddarâne desiselerle hükümetin bazı erkânlarını iğfal ederek bizi imha için bu defa gibi eskide dahi hapislere, zindanlara soktukları halde, Risale-i Nur'un çelik kal'asında yüz otuz parça cihazatından ancak iki-üç parçasına işlebilmişler. Demek avukat tutmak isteyen onu elde etse yeter.

Hem korkmayınız, Risale-i Nur yasak olmaz. Hükümet-i Cumhuriyenin mebusları ve erkânlarının ellerinde mühim risaleleri, iki, üçü müstesna olarak serbest geziyorlardı. İnşaallah, bir zaman hapishaneleri tam bir ıslahhane yapmak için bahtiyar mü-

---

bahtiyar: talihli, mutlu
cihazat: cihazlar, parçalar, kitaplar
desise: hile, aldatma
erkân: ileri gelenler, reisler
gaddârâne: acımasızca, zulmederek

Hükümet-i Cumhuriye: Cumhuriyet hükümeti
ıslahhane: ıslah evi, iyileştirme, düzeltme yeri
iğfal etmek: gaflete düşürerek kandırmak, aldatmak
kal'a: kale

maddiyyun: materyalistler, her şeyi madde ile açıklamaya çalışanlar
meb'us: milletvekili
müstesna: dışında
zındık: dinsiz

dürler ve memurlar, o Nurları mahpuslara, ekmek ve ilâç gibi tevzi edecekler.

Beşinci Mesele

Gençlik Rehberinde izah edildiği gibi, gençlik hiç şüphe yok ki gidecek. Yaz güne ve kışa yer vermesi ve gündüz akşama ve geceye değişmesi kat'iyetinde, gençlik da-hi ihtiyarlığa ve ölüme geçişecek. Eğer o fâni ve geçici gençliğini iffetle hayrata istikamet dairesinde sarf etse, onunla ebedî, bâki bir gençliği kazanacağını bütün semâvî fermanlar müjde veriyorlar.

Eğer sefahete sarf etse, nasıl ki bir dakika hiddet yüzünden bir katl, milyonlar dakika hapis cezasını çektirir; öyle de, gayr-ı meşru dairedaki gençlik keyifleri ve lezzet-

bâki: kalıcı, devamlı
ebedî: sonu olmayan, sonsuz
fâni: geçici, ölümlü
ferman: buyruk, emir
gayr-ı meşru: dine aykırı, helâl olmayan
hayrat: hayırlar

iffet: namus
istikamet dairesinde: İslâmiyet dairesinde
izah etmek: açıklamak
kat'iyet: kesinlik
katl: öldürme
mahpus: hapsedilmiş

sarf etmek: harcamak, kullanmak
sefahet: yasak zevk ve eğlenceye düşkünlük
semâvî: ilâhî, Allah tarafından gönderilen
tevzi etmek: dağıtmak

leri, âhiret mes'uliyetinden ve kabir azabından ve zevâlinden gelen teessüflerden ve günahlardan ve dünyevî mücâzâtlarından başka, aynı lezzet içinde o lezzetten ziyade elemeler olduğunu aklı başında her genç tecrübeyle tasdik eder. Meselâ, haram sevmekte, bir kıskançlık elemi ve firak elemi ve mukabele görmemek elemi gibi çok ârizalarla o cüz'î lezzet zehirli bir bal hükmüne geçer. Ve o gençliğin suiistimâliyle gelen hastalıkla hastahanelere ve taşkınlıklarıyla hapishanelere ve kalb ve ruhun gıdasızlık ve vazifesizliğinden neş'et eden sıkıntılarla meyhanelere, sefahethanelere veya mezaristana düşeceklerini bilmek istersen, git hastahanelerden ve hapishanelerden ve meyhanelerden ve kabristandan sor. Elbette, ekseriyetle gençlerin

cüz'î: ferdî, az, küçük
ekseriyet: çoğunluk
elem: acı, keder
firak: ayrılık
kabristan: mezarlık
mes'uliyet: sorumluluk, yükümlülük

mezaristan: mezarlık
mukabele: karşılık
mücâzât: cezalar
neş'et etmek: meydana gelmek, doğmak
sefahethane: gayri meşru zevk ve

eğlence yeri
suiistimal: kötüye kullanma
teessüf: eseflenme, üzülmek
zevâl: gelip geçicilik, yok olma
ziyade: çok, fazla

gençliğinin suiistimalinden ve taşkınlıklarından ve gayr-ı meşru keyiflerin cezası olarak gelen tokatlardan eyvahlar ve ağlamalar ve esefler işiteceksin.

Eğer istikamet dairesinde gitse, gençlik gayet şirin ve güzel bir nimet-i İlâhiye ve tatlı ve kuvvetli bir vasıta-i hayrat olarak âhirette gayet parlak ve bâki bir gençlik netice vereceğini, başta Kur'ân olarak çok kat'î âyâtıyla bütün semâvî kitaplar ve فرمانlar haber verip müjde ediyorlar.

Madem hakikat budur. Ve madem helâl dairesi keyfe kâfidir. Ve madem haram dairesindeki bir saat lezzet, bazan bir sene ve on sene hapis cezasını çektirir. Elbette, gençlik nimetine bir şükür olarak, o tatlı nimeti iffette, istikamette sarf etmek lâzım ve elzemdir.

âyât: âyetler, deliller
elzem: çok lüzumlu, pek gerekli
esef: üzüntü, acı
ferman: buyruk, emir
gayet: son derece
gayr-ı meşru: dine aykırı, helâl olmayan

hakikat: doğru, gerçek
iffet: namus
istikamet dairesinde: İslâmiyet dairesinde
istikamet: doğru yol
kâfi: yeterli
nimet-i İlâhiye: Allah'ın nimeti

sarf etmek: harcamak, kullanmak
semâvî: ilâhî, Allah tarafından gönderilen
suiistimal: kötüye kullanma
vasıta-i hayrat: hayırların vasıtası, aracı

Sekizinci Meselenin Bir Hülâsası

(...)

Nev-i insanın dörtten birini teşkil eden çocuklar, âhîret imanıyla insanca yaşayabilirler ve insaniyetin istidatlarını taşıyabilirler. Yoksa, elîm endişeler içinde, kendini uyutturmamak ve unutturmak için çocukça oyuncaklarıyla, haylâz bir hayatla yaşayacak. Çünkü, her vakit etrafında onun gibi çocukların ölmesiyle onun nazik dimağında ve ileride uzun arzuları taşıyan zayıf kalbinde ve mukavemetsiz ruhunda öyle bir tesir yapar ki, hayatı ve aklı o biçareye âlet-i azap ve işkence edeceği zamanda, âhîret imanının dersiyle, görmemek için oyuncaklar altında onlardan saklandığı o endişeler yerinde, bir sevinç ve genişlik hissederek der:

âhîret: öteki dünya, öldükten sonraki sonsuz hayat
âlet-i azap: azap âleti, sıkıntı veren unsur
biçare: çaresiz
dimağ: akıl, bilinç,

beyin
elîm: acıklı, üzücü
hülâsa: özet
istidat: kâbiliyet, yetenek
mukavemetsiz: karşı konulmaz,

direnilmez
nev-i insan: insanlar, insanlık
tesir: etki
teşkil etmek: yapmak, meydana getirmek

“Bu kardeşim veya arkadaşım öldü, Cennetin bir kuşu oldu. Bizden daha iyi keyf eder, gezer. Ve validem öldü, fakat rahmet-i İlâhiyeye gitti, yine beni Cennette kucağına alıp sevecek ve ben de o şefkatli anneciğimi göreceğim” diye insaniyete lâ-yık bir tarzda yaşayabilir.

Hem insanın bir rub'unu teşkil eden ihtiyarlar, yakında hayatlarının sönmesine ve toprağa girmelerine ve güzel ve sevimli dünyalarının kapanmasına karşı tesellîyi, ancak ve ancak âhiret imanında bulabilirler. Yoksa o merhametli muhterem babalar ve fedakâr şefkatli analar, öyle bir vâveylâ-yı ruhî ve bir dağdağa-i kalbî çekeklerdi ki, dünya onlara me-yusâne bir zindan ve hayat işkenceli bir azap olurdu. Fakat âhiret imanı onlara der:

âhiret: öteki dünya, öldükten sonraki sonsuz hayat
dağdağa-i kalbî: kalp sıkıntısı, huzursuzluğu
me-yusâne: ümitsizce

muhterem: hürmete lâ-yık, saygı-değer
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın rahmeti
rub': dörtte bir
şefkat: acıma,

merhamet
teşkil etmek: yapmak, meydana getirmek
valide: anne
vaveylâ-i ruhî: ruhun feryadı

“Merak etmeyiniz. Sizin ebedî bir gençliğiniz var, gelecek ve parlak bir hayat ve nihayetsiz bir ömür sizi bekliyor. Ve zâyî ettiğiniz evlât ve akrabalarınızla sevinçlerle görüşeceksiniz. Ve ettiğiniz bütün iyilikleriniz muhafaza edilmiş; mükâfatlarını göreceksiniz” diye, iman-ı âhîret onlara öyle bir tesellî ve inşirah verir ki; her birinin yüz ihtiyarlık birden başlarına toplansa onları meyus etmez.

Nev-i insanın üçten birisini teşkil eden gençler, hevesatları galeyanda, hissiyata mağlûp, cüretkâr akıllarını her vakit başına almayan o gençler, âhîret imanını kaybet-seler ve Cehennem azabını tahattur etmez-lerse, hayat-ı içtimaiyede, ehl-i namusun

âhîret: öteki dünya, öldükten sonraki sonsuz hayat
cüretkâr: cesur, atılgan
ebedî: sonsuz, sonu olmayan
ehl-i namus: namusuna düşkün olanlar
galeyan: coşup taşma, azgınlık
hayat-ı içtimaiye:

sosyal hayat
hevesat: heves ve arzular
hissiyat: duygular, hisler
iman-ı âhîret: âhîrete iman
inşirah: ferahlama, rahatlık, huzur
mağlûp: yenilen
meyus: ümitsiz
muhafaza etmek:

korumak
mükâfat: ödül
nev-i insan: insanlar, insanlık
nihayetsiz: sınırsız, sonsuz
tahattur etmek: hatıra getirmek
teşkil etmek: yapmak, meydana getirmek
zayî: ziyan, kayıp

malı ve ırzı ve zayıf ve ihtiyarların rahatı ve haysiyeti tehlikede kalır. Bazı, bir dakika lezzeti için bir mes'ut hanenin saadetini mahveder ve bu gibi, hapiste dört beş sene azap çeker, canavar bir hayvan hükümüne geçer. Eğer iman-ı âhiret onun imdadına gelse, çabuk aklını başına alır. “Gerçi hükümet hafiyeleri beni görmüyorlar ve ben onlardan saklanabilirim. Fakat Cehennem gibi bir zindanı bulunan bir Padişah-ı Zülcelâlin melâikeleri beni görüyorlar ve fenalıklarımı kaydediyorlar. Ben başıboş değilim ve vazifedar bir yolcuym. Ben de onlar gibi ihtiyar ve zayıf olacağım” diye, birden, zulmen tecavüz etmek istediği adamlara karşı bir şefkat, bir hürmet hissetmeye başlar. Bu mânânın dahi Risale-i Nur'da burhanlarıyla izahına iktifaen kısa kesiyoruz.

burhan: sağlam ve sarsılmaz delil
hafiye: gizli çalışan
hane: ev
haysiyet: şeref, onur, itibar
ırz: şan ve şeref, nâmus
iktifaen: yetinerek

iman-ı âhiret: âhiret iman
imdad: yardım
izah: açıklama
mahvetmek: yok etmek
melâike: melekler
Padişah-ı Zülce-

lâl: sonsuz haşmet ve yücelik sahibi Padişah, Allah
saadet: mutluluk, huzur
şefkat: acıma, merhamet
vazifedar: görevli

Hem nev-i beşerin ehemmiyetli bir kısmı, hastalar ve mazlumlardan ve bizim gibi musibetzedeler ve fakirler ve ağır ceza alan mahpuslar, eğer iman-ı âhiret onların imdadına yetişmezse, her vakit hastalığın ihtarıyla gözü önüne gelen ölüm ve intikamını alamadığı ve namusunu elinden kurtaramadığı zâlimin mağrurâne ihaneti ve büyük musibetlerde boşu boşuna malını, evlâdını kaybetmekle gelen elîm meyusiyeti ve bir-iki dakika veya bir iki saat keyif yüzünden beş on sene böyle bir hapis azabını çekmekten gelen kederli sıkıntı, elbette o biçarelere dünyayı zindan ve hayatı bir işkenceli azaba çevirir. Eğer âhirete iman imdatlarına yetişse, birden onlar nefes alırlar; sıkıntıları, meyusiyetleri ve endişeleri ve intikam hiddetleri, derece-i imanına göre kısmen ve bazan tamamen zâil olur.

biçare: çaresiz
derece-i iman:
 iman derecesi
ehemmiyet: önem
elîm: acıklı, üzücü
iman-ı âhiret: âhirete iman
imdad: yardım

mağrurâne: gururlu bir şekilde
mahpus: hapsedilmiş, mahkum
mazlum: zulme uğramış, suçsuz
meyusiyet: ümitsizlik

musibet: belâ, dert, felâket
musibetzede: felâkete uğrayan
nev-i beşer: insanlar, insan türü
zâil olmak: geçip gitmek, yok olmak

Hattâ diyebilirim ki, benim ve bir kısım kardeşlerimin bu sebepsiz hapsimizde ve dehşetli musibetimizde, eğer iman-ı âhiret yardım etmeseydi, bir gün dayanmak, ölüm kadar tesir edip bizi hayattan istifa etmeye sevk edecekti. Fakat hadsiz şükür olsun, benim canım kadar sevdiğim pek çok kardeşlerimin bu musibetten gelen elemelerini de çektiğim ve gözüm kadar sevdiğim binler Risale-i Nur risaleleri ve benim yaldızlı ve süslü ve çok kıymettar kitaplarımın ziyaları ve ağlamalarından teessüflerini çektiğim ve eskiden beri az bir ihaneti ve tahakkümü kaldıramadığım halde; sizi kasemle temin ederim ki, iman-ı bil'âhiret nuru ve kuvveti bana öyle bir sabır ve tahammül ve tesellî ve metanet, belki mücahidâne, kârlı bir imtihan dersinde daha bü-

elem: acı, keder

hadsiz: sayısız, sınırsız

iman-ı âhiret: âhiret iman

iman-ı bil'âhiret: "âhiret gününe iman"

kasem: yemin

kıymettar: kıymetli, değerli

metanet: sağlamlık, kararlılık

musibet: belâ, dert, felâket

mücahidâne: ci-

had edercesine

tahakküm: baskı, zorbalık

tahammül: dayanma, katlanma

teessüf: eseflenme, üzüleme

ziya: ışık

yük mükâfatı kazanmak için bir şevk verdi ki, ben bu risalenin başında dediğim gibi, kendimi medrese-i Yusufiye ünvanına lââyık bir güzel ve hayırlı medresede biliyorum.

(...)

Cehenneme dair beyanat-ı Kur'âniye o kadar vâzıh ve zâhirdir ki, başka izahata ihtiyaç bırakmamış. Yalnız bir iki zayıf şüpheyi izale edecek iki, üç nükteyi, tafsilini Risale-i Nur'a havale edip gayet kısa bir hülâsasını beyan edeceğiz.

Birinci Nükte: Cehennem fikri, geçmiş iman meyvelerinin lezzetlerini korkusuyla kaçırmıyor. Çünkü, hadsiz rahmet-i Rabbâniye, o korkan adama der: “Bana gel, tebbe kapısıyla gir. Tâ Cehennem vücutu,

beyan etmek: açıklamak

beyanat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın açıklamaları

hadsiz: sayısız, sınırsız

hülâsa: özet

izahat: açıklamalar

izale etmek: gider-

mek, ortadan kaldırmak

mükâfat: ödül

nükte: ince anlam-
lı söz

rahmet-i Rabbâniye: herbir varlı-

ğa yaratılış gayelerine ulaşmaları için muhtaç olduğu şeyleri veren,

onları terbiye edip idaresi ve egemenliği altında bulunduran Allah'ın sonsuz merhamet ve rahmeti

tafsil: ayrıntı

vazıh: açık, âşikâr

zâhir: açık, görünen

değil korkutmak, belki sana Cennetin lezzetlerini tam bildirsin ve senin ve hukuklarına tecavüz edilen hadsiz mahlûkatın intikamlarını alsın, sizi keyiflendirsın.”

Eğer sen dalâlette boğulup çıkamıyorsan, yine Cehennem vücutu bin derece idam-ı ebedîden hayırlıdır ve kâfirlere de bir nevi merhamettir. Çünkü insan, hattâ yavrulu hayvanat dahi, akrabasının ve evlâdının ve ahababının lezzetleriyle ve saadetleriyle lezzetlenir, bir cihette mes’ut olur. Şu halde, sen ey mülhid, dalâletin itibariyle ya idam-ı ebedî ile ademe düşeceksin veya Cehenneme gireceksin. Şerr-i mahz olan adem ise, senin bütün sevdiklerin ve saadetleriyle memnun ve bir derece mes’ut olduğun umum akraba ve asıl ve neslin, seninle beraber idam olmasından, binler

adem: yokluk, hiçlik

ahbab: sevgililer, dostlar

cihet: şekil, yön

dalâlet: hak yoldan ayrılma, sapkınlık

hadsiz: sayısız, sınırsız

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere

sonsuz yok oluş

mahlukât: yaratıklar

mes’ut: mutlu

mülhid: dinsiz

nevi: tür

saadet: mutluluk

şerr-i mahz: mutlak kötülük, kötülükün ta kendisi

umum: bütün, genel

vücut: varlık, var oluş

derece Cehennemden ziyade senin ruhunu ve kalbini ve mahiyet-i insaniyeni yandırır. Çünkü Cehennem olmazsa Cennet de olmaz. Herşey senin küfrünle ademe düşer. Eğer sen Cehenneme girsen, vücut dairesinde kalsan, senin sevdiklerin ve akrabaların ya Cennette mes'ut veya vücut dairelerinde bir cihette merhametlere mazhar olurlar. Demek, herhalde Cehennemin vücûduna taraftar olmak sana lâzımdır. Cehennem aleyhinde bulunmak ademe taraftar olmaktır ki, hadsiz dostlarının saadetlerinin hiç olmasına taraftarlıktır.

Evet, Cehennem ise, hayr-ı mahz olan daire-i vücudun Hâkim-i Zülcelâlinin hakîmâne ve âdilâne bir hapishane vazifesini

adem: yokluk, hiçlik

âdilâne: adaletli bir şekilde

cihet: şekil, yön

daire-i vücut: varlık dairesi

hadsiz: sayısız, sınırsız

hakîmâne: hikmetli bir şekilde

Hakîm-i Zülcelâl: sonsuz yücelik ve haşmet sahibi olan ve herşeyi hikmetle yapan Allah

hayr-ı mahz: mutlak hayır, hayrın tâ kendisi

mahiyet-i insani-

ye: insanın niteliği, iç yüzü

mazhar olmak: erişmek, nail olmak

mes'ut: mutlu

saadet: mutluluk

vücut: varlık, var oluş

ziyade: çok, fazla

gören dehşetli ve celâlli bir mevcut ülkesidir. Hapishane vazifesini de görmekle beraber, başka pek çok vazifeleri var. Ve pek çok hikmetleri ve âlem-i bekâyâ ait hizmetleri var. Ve zebânî gibi pek çok zîhayatın celâldarâne meskenleridir.

İkinci Nükte: Cehennemin vücudu ve şiddetli azabı, hadsiz rahmete ve hakiki adalete ve israfsız, mizanlı hikmete zıddiyeti yoktur. Belki rahmet ve adalet ve hikmet, onun vücudunu isterler. Çünkü, nasıl bin mâsumların hukukunu çiğneyen bir zâlimi cezalandırmak ve yüz mazlum hayvanları parçalayan bir canavarı öldürmek,

âlem-i bekâ: devamlı ve kalıcı olan âhiret âlemi
celâl: büyüklük, azamet ve haşmet
celâldarâne: haşmetlice, heybetli ve görkemli bir şekilde
dehşetli: korkunç, ürktütücü
hadsiz: sayısız, sınırsız
hakiki: gerçek

hikmet: fayda, gaye; herşeyin belirli gayelere yönelik olarak, mânâlı, faydalı ve tam yerli yerinde olması
nükte: ince anlam-lı söz
mazlum: zulme uğramış, suçsuz
mesken: ev, mekân
mevcut: var

mizanlı: ölçülü, dengeli
rahmet: İlâhî şefkat, merhamet
vücut: varlık, var oluş
zebânî: cehennemlikleri Cehenneme atmakla vazifeli melekler
zıddiyet: zıtlık, karışıklık
zîhayat: canlı, hayyat sahibi

adalet içinde mazlumlara bin rahmettir. Ve o zâlimi affetmek ve canavarı serbest bırakmak, birtek yolsuz merhamete mukâbil, yüzer biçarelere yüzer merhametsizliktir.

Aynen öyle de, Cehennem hapsine girenlerden olan kâfir-i mutlak, küfrüyle hem esmâ-i İlâhiyenin hukukuna inkâr ile tecavüz, hem o esmâya şehadet eden mevcudatın şehadetlerini tekzip ile hukuklarına tecavüz ve mahlûkatın o esmâya karşı tesbihkârâne yüksek vazifelerini inkâr etmekle hukuklarına tecavüz ve kâinatın gaye-i hilkatî ve bir sebep-i vücudu ve bekâsı olan tezâhür-ü rububiyet-i İlâhiyeye karşı ubûdiyetlerle mukabelelerini ve âyinedarlıkla-

biçare: çaresiz
esmâ: isimler
esmâ-i İlâhiye: Allah'ın isimleri
gaye-i hilkat: yaratılış gayesi
kâfir-i mutlak: hiçbir dinî değere inanmayan inkârcı
mahlukât: yaratılmışlar
mazlum: zulme uğramış, suçsuz
mukabele: karşılık

mukâbil: karşılık
rahmet: İlâhî şefkat, merhamet
sebeb-i vücud ve bekâ: varlık ve varlığın kalıcılık sebebi
şehadet: şahitlik, tanıklık
tekzip: yalanlama
tesbihkârâne: tesbih ederek
tezâhür-ü rububiyet-i İlâhiye: Allah'ın herbir varlığına yaratılış gayelerine ulaşmaları için muhtaç olduğu şeyleri vermesinin, onları terbiye edip idaresi ve egemenliği altında bulundurmasının açıkça görülmesi
ubûdiyet: Allah'a kulluk

rını tekzip ile hukukuna bir nevi tecavüz ettiği haysiyetiyle öyle azîm bir cinayet, bir zulümdür ki, affa kâbiliyeti kalmaz,

âyetinin tehdidine ¹ **إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ..** müstehak olur. Onu Cehenneme atmamak, bir yersiz merhamete mukâbil, hukuklarına taarruz edilen hadsiz dâvâcılara hadsiz merhametsizlikler olur. İşte o dâvâcılar Cehennemin vücudunu istedikleri gibi, izzet-i celâl ve azamet-i kemâl dahi kat'î isterler.

Evet, nasıl bir serseri âsi ve raiyete tecavüz eden bir adam, oranın izzetli hâkimine dese, “Beni hapse atamazsın ve yapamazsın” diye izzetine dokunsa, elbette o şehir-

¹ “Muhakkak ki Allah, Kendisine ortak koşulmasını affetmez.” Nisâ Sûresi, 4:48.

âsi: isyan eden
âyinedarlık: aynalık, yansıtma
azamet-i kemâl: kusursuzluk ve mükemmelliğin büyüklüğü
azîm: büyük
hadsiz: sayısız, sınırsız
hâkim: idâreci,

yönetici
haysiyetiyle: itibarıyla, özelliğiyle
izzet: itibar, mağlubiyeti kabul etmeyen bir yücelik
izzet-i celâl: haşmet, azamet ve yüceliğin izzeti
kâbiliyet: kabul edilebilirlik

mukâbil: karşılık
müstehak: lâıyk, hak etmiş
nevi: tür
raiyet: halk, tabi olanlar
taarruz etmek: saldırmak
tekzip: yalanlama
vücut: varlık, var oluş

de hapis olmasa da o edepsiz için bir hapis yapacak, onu içine atacak. Aynen öyle de, kâfir-i mutlak, küfrüyle izzet-i celâline şiddetle dokunuyor. Ve azamet-i kudretine inkâr ile dokunduruyor. Ve kemâl-i rububiyetine tecavüzüyle ilişiyor. Elbette Cehennem'in pek çok vazifeler için pek çok esbab-ı mucibesi ve vücudunun hikmetleri olmasa da, öyle kâfirler için bir Cehennem-i halk etmek ve onları içine atmak, o izzet ve celâlin şe'nidir.

Hem mahiyet-i küfür dahi Cehennem-i bildirir. Evet, nasıl ki imanın mahiyeti eğer tecessüm etse, lezzetleriyle bir cennet-i hususiye şekline girebilir ve Cennetten bu noktadan gizli haber verir. Aynen öyle de,

azamet-i kudret: güç ve iktidarın büyüklüğü, yüceliği
celâl: büyüklük, haşmet
cennet-i hususiye: özel cennet
esbab-ı mucibe: gerektirici sebepler
izzet: itibar, mağ-

lubiyeti kabul etmeyen bir yücelik
izzet-i celâl: haşmet, azamet ve yüceliğin izzeti
kâfir-i mutlak: hiçbir dinî değere inanmayan inkârcı
kemâl-i rububiyet: Allah'ın varlıkları terbiye ve idare edişindeki

mükemmellik
mahiyet: esas, nitelik, özellik
mahiyet-i küfür: küfrün iç yüzü, esası
şe'n: bir şeyin gereği
tecessüm etmek: cisimleşmek, madde yapı kazanmak

Risale-i Nur'da delilleriyle ispat ve baştaki meselelerde dahi işaret edilmiş ki, küfrün ve bilhassa küfr-ü mutlakın ve nifakın ve irtidadın öyle karanlıklı ve dehşetli elemleri ve mânevî azapları var, eğer tecessüm etse, o mürted adama bir hususî cehennem olur ve büyük Cehennemden bu cihette gizli haber verir. Ve bu fidanlık dünya mezraasındaki hakikatçikler âhirette sümbüller vermesi noktasında bu zehirli çekirdek, o zakkum ağacına işaret eder, “Ben onun bir mâyesiyim,” der. “Ve beni kalbinde taşıyan bedbaht için o zakkum ağacının bir hususi nümunesi, benim meyvem olur.”

Madem küfür hadsiz hukuka bir tecavüzdür; elbette hadsiz bir cinayettir. Öyle ise

âhiret: öteki dünya, öldükten sonraki ebedî hayat
bedbaht: kötü bahtlı, talihsiz
cihet: taraf, yön
elem: acı, keder
hadsiz: sayısız, sınırsız
hakikat: doğru, gerçek
hususî: özel

irtidad: dinden dönme, İslâm dîni ni terk ederek başka bir dîni seçme
küfr-ü mutlak: tam bir küfür, inkâr ve dinsizlik
mâye: maya, asıl, esas
mezra: tarla
mürted: dinden

çıkan
nifak: münafıklık, ikiyüzlülük
nümune: örnek, misal
tecassüm etmek: cisimleşmek, madde yapı kazanmak
zakkum: Cehennemde bir ağacın ismi

hadsiz bir azaba müstehak eder. Madem bir dakika katl, on beş sene cezada (sekiz milyona yakın dakikada) hapis azabını çekmesini adalet-i beşeriye kabul edip maslahata ve hukuk-u âmmeye muvafık görür. Elbette bir küfür bin katl kadar olması cihetiyle, bir dakika küfr-ü mutlak, sekiz milyara yakın dakikalarda azap çekmesi, o kanun-u adalete muvafık geliyor. Bir sene ömrünü o küfürde geçiren, 2 trilyon 880 milyara yakın dakikada azaba müstehak ve

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا¹ sırrına mazhar olur. (...)

Ey bu medrese-i Yusufiyede benim ders arkadaşlarım!

Bu dehşetli haps-i ebedîden kurtulmanın kolayı, çaresi, bu dünyevî hapsimizden is-

¹ "Onlar orada ebedî olarak kalıcıdırılar." Nisâ Sûresi, 4:169.

adalet-i beşeriye:

insanlığın adaleti

cihet: taraf, yön

hadsiz: sayısız,

sınırsız

haps-i ebedî: son-

suz bir hapis, Ce-

hennem

hukuk-u âmme:

kamusal haklar,

umumun hukuku

kanun-u adalet:

adalet kanunu

katl: öldürme

küfr-ü mutlak: tam

bir küfür, inkâr ve

dinsizlik

maslahat: fayda,

gaye

mazhar olmak:

erişmek, nail ol-

mak

muvafık: uygun

müstehak: hak et-

miş, lâyük

nümune: örnek,

misal

tifade ederek, elimiz mecburiyetle yetişmeyen çok günahlardan kurtulduğumuzla beraber, eski günahlardan tevbe edip farzlarımızı edâ ederek herbir saat bu hapisteki ömrümüzü bir gün ibadet hükmüne getirmekle o ebedî hapisten necatımız ve o nuranî cennete girmemiz için en iyi bir fırsattır. Bu fırsatı kaçırsak, dünyamız ağladığı gibi âhiretimiz dahi ağlayacak

١ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ tokadını yiyeceğiz.

On Birinci Mesele

(...) Meleklerle iman meyvesinden bir cüz'ü ve Münker ve Nekir'e² ait bir nümunesi şudur:

¹ "O dünyada da, âhirette de ziyana uğramıştır." Hac Sûresi, 22:11.

² bk. *Tirmizî*, Cenâiz: 70; *İbni Mâce*, Cenâiz: 65; *Müsned*: 3:126, 4:288.

cüz: kısım, parça
ebedî: sonu olmayan, sonsuz
edâ etmek: yerine getirmek
istifade etmek: faydalanmak, ya-

rarlanmak
mecburiyet: zorunluluk
Münker ve Nekir: sorgu melekleri, öldükten sonra insanları kabirde

sorgulayan melekler
necat: kurtuluş
nuranî: nurlu, aydınlık
nümune: örnek, misal

“Herkes gibi ben dahi muhakkak gireceğim” diye mezarıma hayalen girdim. Ve kabirde yalnız, kimsesiz, karanlık, soğuk, dar bir haps-i münferitte, bir tecrid-i mutlak içindeki tevahhuş ve meyusiyetten tedehhüş ederken, birden Münker ve Nekir taifesinden iki mübarek arkadaş çıkıp geldiler. Benimle münazaraya başladılar. Kalbim ve kabrim genişlediler, nurlandılar, hararetlendiler. Âlem-i ervâha pencereler açıldı. Ben de, şimdi hayalen ve istikbalde hakikaten göreceğim o vaziyete bütün canımla sevindim ve şükrettim.

Sarf ve nahiv ilmini okuyan bir medrese talebesinin vefat edip, kabirde Münker ve Nekir'in: “Men Rabbüke” (Senin Rabbin

âlem-i ervah: ruhlar âlemi

hakikaten: gerçekten

haps-i münferit: tek başına hapis, hücre hapsi

meyusiyet: ümitsizlik

muhakkak: gerçekliği kesin olarak bilinen

mübarek: bereketli, hayırlı

münazara: tartışma

Münker ve Nekir: sorgu melekleri, öldükten sonra insanları kabirde sorgulayan melekler

sarf ve nahiv: Arapça dilbilgisi,

gramer

taife: grup, topluluk

tecrid-i mutlak:

tam bir yalnızlık, yalnız başına bırakılma

tedehhüş: dehşete düşme, korkma

tevahhuş: korkma, ürküntü

kimdir?) diye suallerine karşı, kendini medresede zannedip nahiv ilmiyle cevap vererek, “*Men mübtedâdır, Rabbûke* onun haberi-
beridir. Müşkûl bir meseleyi benden sorunuz, bu kolaydır” diyerek, hem o melâike-
leri, hem hazır ruhları, hem o vâkıayı müşahede eden orada bulunan bir keşfü’l-kubur velîsini güldürdü ve rahmet-i İlâhiyeyi tebessüme getirdi. Azaptan kurtulduğu gibi, Risale-i Nur’un bir şehid kahramanı olan merhum Hâfız Ali, hapiste Meyve Risalesi-
ni kemâl-i aşkla yazarken ve okurken vefat edip kabirde melâike-i suale mahkemede-
ki gibi Meyve hakikatleriyle cevap verdiği misillü, ben de ve Risale-i Nur şakirtleri de, o suallere karşı Risale-i Nur’un parlak ve

hakikat: doğru, gerçek
kemâl-i aşk: büyük bir aşkla, arzuyla ile, istekle
keşfü’l-kubur velîsi: kabirdeki ölüle-
rin hallerini anla-
yan ve bilen Allah
dostu zât, evliya
melâike: melekler
men: kim

merhum: rahmete
kavuşmuş, vefat
etmiş
misillü: gibi
mübtedâ: Arapça
dilbilgisinde isim
cümlelerinde özne
müşahede etmek:
görmek, gözlem-
lemek
müşkül: zor
nahiv: dilbilgisi,

gramer
Rabbûke: senin
Rabbin
rahmet-i İlâhiye:
Allah’ın her şeyi
kuşatan sonsuz
rahmeti, şefkati
şakirt: öğrenci
şehid: Allah yolun-
da canını feda
eden Müslüman
vâkıa: olay, hâdise

kuvvetli hüccetleriyle istikbalde hakikaten ve şimdi mânen cevap verip onları tasdike ve tahsine ve tebrike sevk edecekler inşaallah.

---

hakikaten: ger-
çekten
hüccet: kesin delil
istikbal: gelecek

mânen: mânevî
olarak
tahsin: beğenme,
güzelliğini ilân et-

me
tasdik: doğruluğu-
nu kabul etme,
onaylama

(13. Söz'ün İkinci Makamı'ndan)

**Birkaç biçare gençlere verilen bir
tenbih, bir ders, bir ihtardır**

Bir gün yanıma parlak birkaç genç geldiler. Hayat ve gençlik ve hevesat cihetinden gelen tehlikelerden sakınmak için tesirli bir ihtar almak isteyen bu gençlere, ben de, eskiden Risale-i Nur'dan medet isteyen gençlere dediğim gibi, dedim ki:

Sizdeki gençlik kat'iyen gidecek. Eğer siz daire-i meşruada kalmazsanız, o gençlik zayı olup, başınıza hem dünyada, hem kabirde, hem âhirette, kendi lezzetinden çok ziyade belâlar ve elemeler getirecek. Eğer terbiye-i İslâmiye ile o gençlik nimetine karşı bir şükür olarak iffet ve namusluluk ve ta-

âhiret: öteki dünya, öldükten sonraki hayat
cihet: yön
daire-i meşrua: dinin uygun görüşü helâl daire
elem: acı, keder,

üzüntü
hevesat: nefsın hoşuna giden gelip geçici istek ve arzular
iffet: namus
ihtar: hatırlatma

kat'iyen: kesinlikle
medet: yardım
terbiye-i İslâmiye: İslâm terbiyesi
zayı: kaybolup gitme
ziyade: çok, fazla

atte sarf etseniz, o gençlik mânen bâki kalacak ve ebedî bir gençlik kazanmasına sebep olacak.

Hayat ise, eğer iman olmazsa veyahut isyan ile o iman tesir etmezse, hayat, zahirî ve kısacık bir zevk ve lezzetle beraber, binler derece o zevk ve lezzetten ziyade elemeler, hüznler, kederler verir. Çünkü, insanda akıl ve fikir olduğu için, hayvanın aksine olarak, hazır zamanla beraber geçmiş ve gelecek zamanlarla da fitraten alâkadarır. O zamanlardan dahi hem elem, hem lezzet alabilir. Hayvan ise, fikri olmadığı için, hazır lezzetini, geçmişten gelen hüznler ve gelecekte gelen korkular, endişeler bozmuyor. İnsan ise, eğer dalâlet ve gaflete düşmüşse, hazır lezzetine, geçmişten gelen hüznler ve gelecekte gelen

alâkadarlık: ilgili olma

bâki: kalıcı ve devamlı

dalâlet: hak yoldan sapkınlık, inançsızlık

ebedî: sonsuz

elem: acı, keder,

üzüntü

elem: acı, sıkıntı

fitraten: yaratılış gereği

gaflet: vurdumduymazlık, Allah'ın emir ve yasaklarından habersiz davranma hali

sarf etmek: harcamak, kullanmak

taat: itaat, Allah'ın emirlerine uyup yasaklarından kaçınma

zahirî: görünürde

ziyade: çok, fazla

endişeler, o cüz'î lezzeti cidden acılaştırıyor, bozuyor. Hususan gayr-ı meşru ise, bütün bütün zehirli bir bal hükmündedir. (...)

İşte hayat böyledir. Hayatın lezzetini ve zevkini isterseniz, hayatınızı iman ile hayatlandırınız ve ferâizle zinetlendiriniz ve günahlardan çekinmekle muhafaza ediniz.

---

cüz'î: az, küçük
ferâiz: farzlar, Allah'ın kesin emirleri

gayr-ı meşru: helâl olmayan, dine aykırı
husussan: özellikle

muhafaza etmek: korumak
zinatlendirmek: süslemek

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risale-i Nur **mizanlarından**
On Üçüncü Sözün İkinci Makamının
haşiyesidir

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Risale-i Nur'daki hakikî teselliye mahpuslar çok muhtaçtırlar. Hususan gençlik darbesini yiyip taze ve şirin ömrünü hapiste geçirenlerin, Nurlara ekmek kadar ihtiyaçları var.

Evet, gençlik damarı, akıldan ziyade hissiyatı dinler. His ve heves ise kördür, âkıbeti görmez. Bir dirhem hazır lezzeti, ileride bir batman lezzete tercih eder. Bir dakika intikam lezzeti ile katleder, seksen bin saat hapis elemelerini çeker. Ve bir saat se-

---

¹ Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

âkıbet: netice, son
dirhem: yaklaşık
üç grama denk
olan bir ağırlık ölçüsü

elem: acı, keder, sıkıntı
hakikî: gerçek, doğru
hissiyat: hisler,

duygular
hususan: özellikle
katletmek: öldürmek
ziyade: çok, fazla

fahet keyfiyle, bir namus meselesinde binler gün, hem hapsin, hem düşmanın endişesinden sıkıntılarla ömrünün saadeti mahvolur.

Bunlara kıyasen, biçare gençlerin çok vartaları var ki, en tatlı hayatını en acı ve acınacak bir hayata çeviriyorlar. Ve bilhas- sa şimalde koca bir devlet, gençlik hevesa- tını elde ederek, bu asrı fırtınalarıyla sarsı- yor. Çünkü akıbeti görmeyen kör hissiyat- la hareket eden gençlere, ehl-i namusun güzel kızlarını ve karılarını ibâha eder. Bel- ki hamamlarında erkek kadın beraber çıp- lak olarak girmelerine izin vermeleri cihe- tinde bu fuhşiyatı teşvik eder. Hem serseri ve fakir olanlara zenginlerin mallarını helâl eder ki, bütün beşer bu musibete karşı tit- riyor.

---

akıbet: netice, son
beşer: insanlık
biçare: çaresiz
cihet: yön
ehl-i namus: na-
 mus sahibi
fuhşiyat: çok çir-
 kin, aşağılık, helâl
 olmayan işler

hevesat: hevesler,
 arzu ve istekler
hissiyat: hisler,
 duygular
ibâha: serbest bı-
 rakma, helâl gös-
 terme
mahvetmek: yok
 etmek

musibet: belâ, fe-
 laket, sıkıntı
saadet: mutluluk
sefahet: zevk, eğ-
 lence ve yasak
 şeylere düşkün-
 lük; beyinsizlik
şimal: kuzey
varta: tehlike

İşte bu asırda İslâm ve Türk gençleri kahramanâne davranıp, iki cihetten hücum eden bu tehlikeye karşı, Risale-i Nur'un *Meyve ve Gençlik Rehberi* gibi keskin kılıçlarıyla mukabele etmeleri elzemdir. Yoksa, o biçare genç, hem dünya istikbalini, hem mes'ut hayatını, hem âhiretteki saadetini ve hayat-ı bâkiyesini azaplara, elemelere çevirip mahveder ve suiistimal ve sefahetle hastahanelere ve hissiyatın taşkınlıklarıyla hapishanelere düşer. Eyvahlar, eseflerle ihtiyarlığında çok ağlayacak. Eğer terbiye-i Kur'âniye ve Nurun hakikatleriyle kendini muhafaza eylese, tam bir kahraman genç ve mükemmel bir insan ve mes'ut bir Müslüman ve sair zîhayatlara, hayvanlara bir nevi sultan olur.

âhiret: öteki dünya
biçare: çaresiz
cihet: yön
elem: acı, sıkıntı
elzem: çok gerekli
esef: üzüntü, acı
hakikat: gerçek, doğru
hayat-ı bâkiye: kalıcı ve devamlı âhiret hayatı

hissiyat: hisler, duygular
istikbal: gelecek
kahramanâne: kahramanca
mahvetmek: yok etmek
mes'ut: mutlu
muhafaza: koruma
nevi: çeşit, tür
saadet: mutluluk

sair: diğer
sefahet: zevk, eğlence ve yasak şeylere düşkünlük; beyinsizlik
suiistimal: kötü kullanım
terbiye-i Kur'âniye: Kur'an'ın terbiyesi
zîhayat: canlı, hayat sahibi

Evet, bir genç, hapiste yirmi dört saat her günkü ömründen tek bir saatini be  farz namazına sarf etse ve ekser günahlardan hapis m ni olduğu gibi, o musibete sebebiyet veren hatadan dahi tevbe edip sair zararlı, elemli günahlardan çekilse, hem hayatına, hem istikbaline, hem vatanına, hem milletine, hem akrabasına büyük bir faidesi olması gibi, o on, on be  senelik fâni gençlikle ebedî parlak bir gençliği kazanacağını, başta Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan, bütün kütüb ve suhuf-u semaviye kat'  haber verip müjde ediyorlar.

Evet, o  irin, güzel gençlik nimetine istikametle, taatle   kretse, hem ziyadele ir, hem b kile ir, hem lezzetlenir. Yoksa hem

b kile mek: devamlı ve kalıcı hale gelmek
ebedî: sonu olmayan, sonsuz
ekser: pekçok
elem: acı, sıkıntı
fâni: gelip geçici, yok olucu
istikamet: doğruluk
istikbal: gelecek

kat' : kesin
Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan: açıklamalarıyla benzerini yapmakta akılları âciz bırakan Kur'ân
kütüb ve suhuf-u semaviye: Allah tarafından bazı peygamberlere gönderilen kitaplar ve sahifeler

m ni: engel
musibet: belâ, felaket, sıkıntı
sair: diğer
sarf etmek: harcamak
taat: Allah'ın emirlerine uyma, yasaklarından kaçınma
ziyadele mek: fazla mak

belâlı olur, hem elemli, gamlı, kâbuslu olur, gider. Hem akrabasına, hem vatanına, hem milletine muzır bir serseri hükmüne geçirmeye sebebiyet verir.

Eğer mahpus zulmen mahkûm olmuşsa, farz namazını kılmak şartıyla, herbir saati bir gün ibadet olduğu gibi, o hapis onun hakkında bir çilehane-i uzlet olup, eski zamanda mağaralara girerek ibadet eden münzevî salihlerden sayılabilirler.

Eğer fakir ve ihtiyar ve hasta ve iman hakikatlerine müştak ise, farzını yapmak ve tevbe etmek şartıyla, herbir saatleri yirmi-şer saat ibadet olup, hapis ona bir istirahatthane ve merhametkârâne ona bakan dostlar için bir muhabbethane, bir terbiye-

---

çilehane-i uzlet:

yalnız başına ve çile içinde ibadet edilen yer

elem: acı, sıkıntı

farz: Allah'ın kesin emirleri

gam: üzüntü

hakikat: gerçek, doğru

istirahathane: rahat edilecek, din-

lenilecek yer

mahpus: hapse-dilmiş olan

merhametkârâne: merhametli bir şekilde

muhabbethane: sevgi yeri, muhabbet evi

münzevî: bir köşeye çekilip ibadetle uğraşan, vaktini

ibadetle geçiren

müştak: düşkün, istekli

salih: dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, Allah'ın sevgili kulu

tevbe etmek: pişmanlık duyup bağışlanma dilemek

hane, bir derslane hükmüne geçer. O hapse durmakla, hariçteki müşevveş, her taraftaki günahların hücumuna maruz serbestiyetten daha ziyade hoşlanabilir. Hapisten tam terbiye alır. Çıktığı zaman, bir kâtil, bir müntakim olarak değil, belki tevbekâr, tecrübeli, terbiyeli, millete menfaatli bir adam çıkar. Hattâ Denizli hapsindeki zâtların az zamanda Nurlardan fevkalâde hüsn-ü ahlâk dersini alanlarını gören bazı alâkadar zâtlar demişler ki: “Terbiye için on beş sene hapse atmaktansa, on beş hafta Risale-i Nur dersini alsalar, daha ziyade onları ıslah eder.”

Madem ölüm ölmüyor. Ve ecel gizlidir, her vakit gelebilir. Ve madem kabir kapanmıyor; kabile kabile arkasında gelenler oraya girip kayboluyorlar. Ve madem ölüm,

alâkadar: alâkalı
ecel: ölüm vakti
fevkalâde: olağanüstü
hüsn-ü ahlâk: güzel ahlâk
ıslah: iyileştirme, düzeltme

kabile: grup
maruz: tesiri altında olma
menfaat: yarar, fayda
müntakim: intikam alan

müşevveş: düzensiz, karma karışık
tevbekâr: pişmanlık duyup bağışlanma dileyen
ziyade: çok, fazla

ehl-i iman hakkında idam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrildiği, hakikat-i Kur'âniye ile gösterilmiş; ve ehl-i dalâlet ve sefahet hakkında, gözle görüldüğü gibi, bir idam-ı ebedîdir, bütün mahbubâtından ve mevcudattan bir firâk-ı lâyezâlîdir. Elbette ve elbette, hiç şüphe kalmaz ki, en bahtiyar odur ki, sabır içinde şükretmek ve hapis müddetinden tam istifade ederek Nur-ların dersini alarak istikamet dairesinde imanına ve Kur'ân'a hizmete çalışmaktır.

Ey zevk ve lezzete müptelâ insan! Ben yetmiş beş yaşında, binler tecrübelerle ve hüccetlerle ve hadiselerle aynelyakîn bildim ki, hakikî zevk ve elemsiz lezzet ve keder-siz sevinç ve hayattaki saadet yalnız

aynelyakin: gözle
görerek kesin bil-
gi edinme

bahtiyar: talihli
**ehl-i dalâlet ve se-
fahet:** doğru ve
hak yoldan sapan,
inançsız kimseler
ve zevk, eğlence
ve yasak şeylere
düşkün olanlar
ehl-i iman: iman

edenler, mü'minler
elem: acı, sıkıntı
firâk-ı lâyezâlî: so-
nu olmayan ayrı-
lık
**hakikat-ı Kur'âni-
ye:** Kur'ân'ın ger-
çeği
hakikî: doğru, ger-
çek
hüccet: delil
idam-ı ebedî: diril-

memek üzere son-
suz yok oluş
istikamet: doğruluk
keder: sıkıntı, üzün-
tü
mahbubât: sevi-
lenler, sevgililer
mevcudât: varlıklar
müptelâ: düşkün,
tutulmuş
saadet: mutluluk
tezkere: belge

imandadır ve iman hakikatleri dairesinde bulunur. Yoksa, dünyevî bir lezzette çok elemeler var. Bir üzüm tanesini yedirir, on tokat vurur gibi, hayatın lezzetini kaçıır.

Ey hapis musibetine düşen biçareler! Madem dünyanız ağlıyor ve hayatınız acılaştı. Çalışınız, âhiretiniz dahi ağlamasın ve hayat-ı bâkiyeniz gülsün, tatlılaşsın. Hapisten istifade ediniz. Nasıl bazan ağır şerâit altında, düşman karşısında bir saat nöbet bir sene ibadet hükmüne geçebilir.¹ Öyle de, sizin bu ağır şerâit altında herbir saat ibadet zahmeti, çok saatler olup o zahmetleri rahmetlere çevirir.

¹ bk. *Buhârî*, Cihâd 5, 73; *Müslim*, İmâret 112-115, 163; *Tirmizî*, Fezâilü'l-Cihâd 26.

âhiret: öteki dünya
biçare: çaresiz
elem: acı, sıkıntı
hakikat: gerçek,
 esas

hayat-ı bâkiye: devamlı ve kalıcı âhiret hayatı
musibet: belâ, fe-

laket
rahmet: İlâhî şefkat, merhamet
şerâit: şartlar

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۱ ﴿١﴾ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ ۲ ﴿٢﴾

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Hapis musibetine düşenlere ve onlara merhametkârâne, sadakatle, hariçten gelen erzaklarına nezaret ve yardım edenlere kuvvetli bir teselliyi Üç Noktada beyan edeceğim.

Birinci nokta: Hapiste geçen ömür günleri, herbir gün on gün kadar bir ibadet kazandırabilir. Ve fâni saatleri, meyveleri cihetiyle mânen bâki saatlere çevirebilir. Ve beş on sene ceza ile, milyonlar sene haps-i ebedîden kurtulmaya vesile olabilir.

۱ Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

۲ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

aziz: çok değerli, izzetli

bâki: ölümsüz, devamlı, kalıcı

beyan: açıklama

cihet: yön

erzak: rızıklar, yiyecek ve içecekler

fâni: ölümlü, gelip geçici

hapis-i ebedî: sonsuz bir hapis

hariçten: dışarıdan

mânen: mânevî olarak

merhametkârâne:

merhametli bir şekilde

musibet: belâ, felaket, dert

nezaret: gözetim

sadakat: bağlılık, sebat

sıddık: çok doğru

İşte, ehl-i iman için bu pek büyük ve çok kıymettar kazanç şartı, farz namazını kılmak ve hapse sebebiyet veren günahlardan tevbe etmek ve sabır içinde şükretmektir. Zaten hapis çok günahlara mânidir, meydan vermiyor.

İkinci nokta: Zevâl-i lezzet elem olduğu gibi, zevâl-i elem dahi lezzettir. Evet, herkes geçmiş lezzetli, safalı günlerini düşünse, teessüf ve tahassür elem-i mânevîsini hissedip “Eyvah” der. Ve geçmiş musibetli, elemli günlerini tahattur etse, zevâlinde bir mânevî lezzet hisseder ki, “Elhamdülilâh, şükür, o belâ sevabını bıraktı, gitti” der, ferahla teneffüs eder. Demek bir saat muvakkat elem, ruhta bir mânevî lezzet bırakır ve lezzetli saat, bilâkis, elem bırakır.

bilâkis: aksine, tersine
ehl-i iman: iman edenler, mü'minler
elem: acı, keder, sıkıntı
elem-i mânevî: mânevî elem, acı
elhamdülillâh: ezelden ebede her tür-

lû hamd ve övgü, şükür ve minnet
 Allah'a mahsustur
kıymettar: kıymetli, değerli
musibet: belâ, felaket, dert
muvakkat: geçici
safa: zevk, keyif
tahassür: özlem,

hasret çekme
tahattur: hatırlama
teessüf: eseflenme, üzülmeye
teneffüs: nefes alma, nefeslenme
zevâl: geçip gitme
zevâl-i lezzet: lezzetin sona ermesi

Madem hakikat budur. Ve madem geçmiş musibet saatleri, elemleriyle beraber mâdum ve yok olmuş; ve gelecek belâ günleri, şimdi mâdum ve yoktur. Ve yoktan elem yok ve mâdumdan elem gelmez. Meselâ, birkaç gün sonra aç ve susuz olmak ihtimalinden, bugün o niyetle mütemadiyen ekmek yese ve su içse, ne derece divaneliktir. Aynen öyle de, geçmiş ve gelecek elemli saatleri—ki hiç ve mâdum ve yok olmuşlar—şimdi düşünüp sabırsızlık göstermek ve kusurlu nefsini bırakıp Allah'tan şekvâ etmek gibi “Of, of” etmek divaneliktir. Eğer sağa sola, yani geçmiş ve geleceklere sabır kuvvetini dağıtmazsa ve hazır saate ve güne karşı tutsa, tam kâfi gelir; sıkıntı ondan bire iner. Hattâ, şekvâ olmasın, ben bu üçüncü medrese-i Yusufi-yede, birkaç gün zarfında, hiç ömrümde görmediğim maddî ve mânevî sıkıntılı, has-

divanelik: delilik,
akılsızlık

elem: acı, keder,
sıkıntı

hakikat: gerçek,

doğru

kâfi: yeterli

mâdum: yok

musibet: belâ, fe-

laket, dert

mütemadiyen: sü-
rekli olarak

şekva: şikayet

talıklı musibetimde, hususan Nurun hizmetinden mahrumiyetimden gelen meyusiyet ve kalbî ve ruhî sıkıntılar beni ezdiği sırada, inâyet-i İlâhiye bu mezkûr hakikati gösterdi. Ben de sıkıntılı hastalığımdan ve hapsimden razı oldum. “Çünkü benim gibi kabir kapısında bir biçareye, gafletle geçebilir bir saatini on adet ibadet saatleri yapmak büyük kârdır” diye şükreyledim.

Üçüncü nokta: Mahpuslara şefkatkârâne hizmetle yardım etmek ve muhtaç oldukları rızıklarını ellerine vermek ve mânevî yaralarına tesellilerle merhem sürmekte az bir amel ile büyük bir kazanç var. Ve dışarıdan gelen yemeklerini onlara vermek, aynı o yemek kadar o gardiyan ve gardiyanlarla beraber dahilde ve hariçte çalışanların,

---

amel: davranış, iş
biçare: çaresiz
dahilde: içeride
gaflet: umursamazlık, âhiretten ve Allah'ın emir ve yasaklarından habersiz davranma

hakikat: gerçek, doğru
hususan: özellikle
inâyet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı
mahpus: hapsedilmiş olan
mahrumiyet: yoksunluk

meyusiyet: ümitsizlik
mezkûr: sözü geçen
musibetzed: felâkete uğrayan
şefkatkârâne: şefkatli bir şekilde

bir sadaka hükmünde, defter-i hasenatına yazılır. Hususan musibettede, ihtiyar veya hasta veya fakir veya garip olsa, o sadaka-i mâneviyenin sevabı çok ziyadeleşir.

İşte bu kıymetli kazancın şartı, farz namazını kılmaktır. Ta ki, o hizmeti lillâh için olsun. Hem bir şartı da, sadakat ve şefkat ve sevinçle ve minnet etmemek tarzda yardımlarına koşmaktır.

---

defter-i hasenat:
sevap ve iyilikle-
rin yazıldığı mâ-
nevî defter
hususan: özellikle
lillâh: Allah için

minnet: başa kak-
ma
musibettede: fe-
lâkete uğrayan
sadaka-i mânevi-
ye: belaları def

edecek mânevî
sadaka
sadâkat: bağlılık,
sebat
ziyadeleşmek:
fazlalaşmak

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ❁ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²
 السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا³ ❁

Ey hapis arkadaşlarım ve din kardeşlerim,

Size hem dünya azabından, hem âhiret azabından kurtaracak bir hakikati beyan etmek, kalbime ihtar edildi. O da şudur:

Meselâ, birisi, birinin kardeşini veya bir akrabasını öldürmüş. Bir dakika intikam lezzetiyle bir katl, milyonlar dakika hem kalbî sıkıntı, hem hapis azabını çektirir. Ve maktulün akrabası dahi intikam endişesiyle ve karşısında düşmanını düşünmesiyle, hayatının lezzetini ve ömrünün zevkini kaçırır. Hem korku, hem hiddet azabını çekiyor. Bunun tek bir çaresi var. O da, Kur'-ân'ın emrettiği ve hak ve hakikat ve mas-

¹ Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

² "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tesbih etmesin." İsrâ Sûresi, 17:44.

³ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

âhiret: öteki dünya
beyan etmek: açıklamak

hakikat: gerçek, doğru
ihtar: hatırlatma

katl: öldürme
maktul: öldürülen

lahat ve insaniyet ve İslâmiyet iktiza ve teşvik ettikleri olan barışmak ve musalâha etmektir.¹

Evet, hakikat ve maslahat sulhtur. Çünkü ecel birdir, değişmez.² O maktul, herhalde ecel geldiğinden daha ziyade kalma-yacaktı. O kâtil ise, o kaza-i İlâhiyeye vasıta olmuş.

Eğer barışmak olmazsa, iki taraf da daima korku ve intikam azabını çekerler. Onun içindir ki, “üç günden fazla bir mü'min diğ-er bir mü'mine küsmemek”³ İslâmiyet em-reliyor.

Eğer o katl bir adavetten ve bir kinli ga-razdan gelmemişse ve bir münafık o fitne-ye vesile olmuşsa, çabuk barışmak elzem-

¹ bk. Nisâ Sûresi, 4:128; Hucurât Sûresi, 49:9.

² bk. Nahl Sûresi, 16:61; Münâfikûn Sûresi, 63:11.

³ bk. Müslim, Birr: 25.

adavet: düşmanlık
ecel: ölüm vakti
elzem: çok gerekli
fitne: bozguncu-
 luk, ara bozma
garaz: kötü kasıt
hakikat: gerçek,
 doğru

iktiza: gerektirme
katl: öldürme
kaza-i İlâhiye: Al-
 lah'ın emrinin,
 takdirinin yerine
 gelmesi
maktul: öldürülen
maslahat: fayda,

yarar
musalâha etmek:
 barışmak
münafık: iki yüzlü,
 olduğundan farklı
 görünen
sulh: barış
ziyade: fazla, çok

dir. Yoksa, o cüz'î musibet büyük olur, devam eder.

Eğer barışsalar ve öldüren tevbe etse ve maktule her vakit dua etse, o halde her iki taraf çok kazanırlar ve kardeş gibi olurlar. Bir gitmiş kardeşe bedel, birkaç dindar kardeşleri kazanır, kaza ve kader-i İlâhîye teslim olup düşmanını affeder. Ve bilhassa madem Risale-i Nur dersini dinlemişler; elbette mabeynlerinde bulunan bütün küsmekleri bırakmaya hem maslahat ve istirahat-i şahsiye ve umumiye, hem Nur daire-sindeki uhuvvet iktiza ediyor. Nasıl ki Denizli hapsinde birbirine düşman bütün mahpuslar, Nurlar dersiyle birbirlerine kardeş oldular. Ve bizim beraatimize bir sebep olup,

bedel: karşılık
beraat: temize çıkma, suçsuz olduğunun anlaşılması
bilhassa: özellikle
cüz'î: küçük
iktiza: gerektirme
istirahat-i şahsiye ve umumiye: şahsın ve toplumun rahatı
kader-i İlâhî: Al-

lah'ın meydana gelecek hadiseleri olmadan önce takdir etmesi, planlaması
kazâ: olacağı Allah tarafından bilinen ve takdir olunan şeylerin zamanı gelince yaratılması
mabeyn: ara

mahpus: hapsedilmiş olan
maktul: öldürülen
maslahat: fayda, yarar
musibet: felaket, sıkıntı
tevbe etmek: pişmanlık duyup bağışlanma dilemek
uhuvvet: kardeşlik

hattâ dinsizlere, serserilere de o mahpuslar hakkında “Maşaallah, bârekâllah” dedirttiler ve o mahpuslar tam teneffüs ettiler.

Ben burada gördüm ki, birtek adamın yüzünden yüz adam sıkıntı çekip beraber teneffüse çıkmıyorlar. Onlara zulüm olur. Mert ve vicdanlı bir mü'min, küçük ve cüz'î bir hata veya menfaatle yüzer zararı ehl-i imana vermez. Eğer hata etse, verse, çabuk tevbe etmek lâzımdır.

---

bârekâllah: Allah
hayırlı ve bereket-
li kılsın
cüz'î: küçük

ehl-i iman: iman
edenler, mü'min-
ler
mahpus: hapse-

dilmiş olan
teneffüs: nefes al-
ma, rahatlama

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۱ ﴿ٱلْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ ٱللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ ۲﴾

Aziz yeni kardeşlerim ve eski mahpuslar,
Benim kat'î kanaatim gelmiş ki, buraya girmemizin inâyet-i İlâhiye cihetinde bir ehemmiyetli sebebi sizsiniz. Yani, Nurlar tesellileriyle ve imanın hakikatleriyle sizi bu hapis musibetinin sıkıntılarından ve dünyevî çok zararlarından ve boşu boşuna gam ve hüznle giden hayatınızı faidesizlikten, bâd-ı heva zayi olmasından ve dünyanızın ağlaması gibi âhiretinizi ağlamaktan kurtarıp tam bir teselli size vermektir.

Madem hakikat budur. Elbette siz dahi, Denizli mahpusları ve Nur talebeleri gibi, birbirinize kardeş olmanız lâzımdır. Görü-

۱ Her türlü noksan sıfatlardan yüce olan Allah'ın adıyla.

۲ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

âhiret: öteki dünya

aziz: çok değerli,
izzetli

bâd-ı heva: boşu
boşuna, faydasız

cihet: yön

gam: sıkıntı, üzün-
tü

hakikat: gerçek,
doğru

inâyet-i İlâhiye:
Allah'ın yardımı,

lütфу

kat'î: kesin

mahpus: hapse-
dilmiş olan

zayi: kayıp

yorsunuz ki, bir bıçak içinize girmemek ve birbirinize tecavüz etmemek için, dışarıdan gelen bütün eşyanız ve yemek ve ekmeği-nizi ve çorbanızı karıştırıyorlar. Size sadakatle hizmet eden gardiyanlar çok zahmet çekiyorlar. Hem siz beraber teneffüse çıkmıyorsunuz. Güya canavar ve vahşî gibi birbirinize saldıracaksınız.

İşte, şimdi sizin gibi fitrî kahramanlık damarını taşıyan yeni arkadaşlar, bu zamanda mânevî büyük bir kahramanlıkla heyete deyiniz ki: “Değil elimize bıçak, belki mavzer ve revolver de verilse, hem emir de verilse, biz bu biçare ve bizim gibi musibettede arkadaşlarımıza dokunmayacağız. Eski-den yüz düşmanlık ve adavetimiz dahi olsa da, onları helâl edip hatırlarını kırmamaya çalışacağımıza, Kur'ân'ın ve imanın ve uhuvvet-i İslâmiyenin ve maslahatımızın

---

adavet: düşmanlık
biçare: çaresiz, zavallı
fitrî: yaratılıştan gelen
maslahat: fayda, yarar

mavzer: bir cins tüfek
musibetzed: felakete uğramış
revolver: tabanca, küçük silah
sadakat: bağlılık

teneffüs: dinlenme, temiz hava alma
uhuvvet-i İslâmiye: İslâm kardeşliği

emriyle ve irşadıyla karar verdik” diyerek bu hapsi bir mübarek dershaneye çeviriniz.

İnsan binler çeşit elemelerle müteellim ve binler nev’î lezzetlerle mütelezziz olacak bir zîhayat makine ve gayet derece acziyle beraber hadsiz maddî-mânevî düşmanları ve nihayetsiz fakrıyla beraber hadsiz zâhirî ve bâtınî ihtiyaçları bulunan ve mütemadiyen zevâl ve firak tokatlarını yiyen bir biçare mahlûk iken, birden iman ve ubûdiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelâle intisap edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-i istinat ve bütün hâcâtına medar bir nokta-i

acz: güçsüzlük
bâtınî: içe dönük
biçare: çaresiz
elem: acı, üzüntü
fakr: fakirlik, ihtiyaç hali
firak: ayrılık
hâcât: ihtiyaçlar
hadsiz: sınırsız
intisap: bağlanma
irşad: doğru yolu gösterme

mahlûk: yaratılmış
medar: dayanak noktası, vesile
mübarek: bereketli, uğurlu
müteellim: elem çeken, acı duyan
mütelezziz: lezzet alan
mütemadiyen: sürekli olarak
nev’î: çeşit, tür

nihayetsiz: sonsuz
nokta-i istinat: dayanak noktası
Padişah-ı Zülcelâl: sonsuz haşmet ve yücelik sahibi Padişah, Allah
ubûdiyet: kulluk
zahirî: dışa dönük
zevâl: sona erme
zîhayat: canlı

istimdat bularak, herkes mensup olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi, o da böyle nihayetsiz Kadîr ve Rahîm bir Padişaha iman ile intisap etse ve ubûdiyetle hizmetine girse ve ecelin idam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnettar ve ne kadar müteşekkîrâne iftihar edebilir, kıyas ediniz.

O mektepli gençlere dediğim gibi, musibettede mahpuslara da tekrar ile derim:

Onu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan, saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır. Hattâ bir bahtiyar mazlum, idam olunurken bed-

bahtiyar: talihli, mutlu

bedbaht: talihsiz

ecel: ölüm vakti

iftihar etmek:

övünmek

intisap: bağlanma

Kadîr: herşeye gücü yeten, sonsuz güç ve kudret sahibi Allah

mahpus: hapsedilmiş

mazlum: zulme uğramış

mensup: bağlı

minnettar: yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu hisseden

musibettede: felâkete uğramış

müteşekkîrâne: teşekkür ederek

nihayetsiz: sonsuz

nokta-i istimdat:

yardım alınacak yer

Rahîm: rahmeti herşeyi kuşatan, şefkat ve merhamet sahibi Allah

terhis tezkeresi: vazifenin sona erdiğini gösteren belge

ubûdiyet: kulluk

baht zâlimlere demiş: “Ben idam olmuyorum, belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat, ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümünden sizden tam intikamımı alıyorum. ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ² diyerek sürur ile teslim-i ruh eder.

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ

الْحَكِيمُ ²

¹ “Allah’tan başka ilâh yoktur.” Sâffât Sûresi, 37:35; Muhammed Sûresi, 47:19.

² “Seni her türlü noksandan tenzih ederiz, Senin bize öğrettiğinden başka bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın.” Bakara Sûresi, 2:32.

bedbaht: talihsiz
idam-ı ebedî: sonsuz yok oluş
mahkûm: hüküm

giymiş
sûrur: sevinç
terhis: vazifeye

son verme
teslim-i ruh: ruhu-
 nu teslim etme

(Kader Risalesi'nden)

Birinci Mebhas

(...)

Evet, Kur'ân'ın dediği gibi, insan, seyyiâtından tamamen mes'uldür. Çünkü seyyiâtı isteyen odur. Seyyiât, tahribat nev'inden olduğu için, insan bir seyyie ile çok tahribat yapabilir, müthiş bir cezaya kesb-i istihkak eder: bir kibritle bir evi yakmak gibi. Fakat hasenatta iftihara hakkı yoktur. Onda onun hakkı pek azdır. Çünkü hasenatı isteyen, iktiza eden rahmet-i İlâhiye; ve icad eden kudret-i Rabbâniyedir. Sual ve cevap, dâi ve sebep, ikisi de Haktandır.

---

dâi: sebep olan
hasenat: iyilikler, sevaplar
icad etmek: var etmek, yaratmak
ihtiyar: tercih, seçme gücü
iktiza etmek: gerektirmek
istihkak: hak etme

kesb-i istihkak: hak etme
kudret-i Rabbâniye: herşeyi terbiye ve idare eden Allah'ın sonsuz kudreti
mes'ul: sorumlu
nev': tür, çeşit
rahmet-i İlâhiye:

Allah'ın merhamet ve şefkati
seyyiât: kötülükler, günahlar
seyyie: kötülük, günah
tahribat: yıkıp bozmalar, yok etmeler

İnsan yalnız dua ile, iman ile, şuur ile, rıza ile onlara sahip olur.

Fakat seyyiâtı isteyen nefis-i insaniyedir: ya istidat ile, ya ihtiyar ile. Nasıl ki, beyaz, güzel güneşin zıyasından bazı maddeler siyahlık ve taaffün alır. O siyahlık, onun istidadına aittir. Fakat o seyyiâtı, çok mesâlihi tazammun eden bir kanun-u İlâhî ile icad eden yine Haktır. Demek, sebebiyet ve sual nefistendir ki, mes'uliyeti o çeker. Hakka ait olan halk ve icad ise, daha başka güzel netice ve meyveleri olduğu için güzeldir, hayırdır.

İşte, şu sırdandır ki: Kesb-i şer, şerdir; halk-ı şer, şer değildir. Nasıl ki, pek çok mesâlihi tazammun eden bir yağmurdan za-

Hak: her şeyi hakkıyla yaratan, varlığı hak olan ve her hakkın sahibi olan Allah
halk-ı şer: kötülüğü yaratma
icad etmek: var etmek, yaratmak
istidat: kabiliyet, yetenek
kanun-u İlâhî: Al-

lah'ın kanunu
kesb-i şer: kötülüğü işleme
mes'uliyet: sorumluluk
mesâlih: maslahatlar, faydalar
nefs-i insaniye: insanı daima kötülüğe, yasak zevk ve isteklere teşvik eden duygu

rıza: hoşnut olma
seyyiât: kötülükler, günahlar
sual: isteme
şer: kötülük
şuur: bilinç, idrak
taaffün: bozulma, çürüme
tazammun etmek: içine almak
ziya: ışı

rar gören tembel bir adam diyemez, “Yağmur rahmet değil.” Evet, halk ve icadda bir şerr-i cüz’î ile beraber hayr-ı kesir vardır. Bir şerr-i cüz’î için hayr-ı kesiri terk etmek, şerr-i kesir olur. Onun için, o şerr-i cüz’î, hayır hükmüne geçer. İcad-ı İlâhîde şer ve çirkinlik yoktur; belki abdin kisbine ve istidadına aittir.

Hem nasıl kader-i İlâhî, netice ve meyveler itibarıyla şerden ve çirkinlikten münezzehtir. Öyle de, illet ve sebep itibarıyla dahi, zulümden ve kubuhtan mukaddestir. Çünkü, kader hakikî illetlere bakar, adalet eder. İnsanlar zâhirî gördükleri illetlere hükümlerini bina eder, kaderin ayn-ı adale-

---

abd: kul
hakikî: gerçek
hayr-ı kesir: büyük hayır
icad etmek: var etmek, yaratmak
icad-ı İlâhî: Allah’ın yaratması, var etmesi
illet: esas sebep, maksat
istidad: kabiliyet, yetenek

kader/kader-i İlâhî: Allah’ın meydana gelecek hadiseleri olmadan önce takdir etmesi, plânlaması
kisb: kazanma, elde etme
kubuh: çirkinlik, kötülük
mukaddes: yüce, kutsal; kusur ve eksiklikten uzak

münezzeh: kusur ve çirkinlikten arınmış, temiz
rahmet: merhamet, ihsan, bağış
şer: kötülük
şerr-i cüz’î: küçük zarar
şerr-i kesir: büyük kötülük
zâhirî: dış görünüşte

tinde zulme düşerler. Meselâ, hâkim seni sirkatle mahkûm edip hapsetti. Halbuki sen sârik değilsin. Fakat kimse bilmez gizli bir katlin var. İşte, kader-i İlâhî dahi seni o hapisle mahkûm etmiş. Fakat kader, o gizli katlin için mahkûm edip adalet etmiş. Hâkim ise, sen ondan masum olduğun sirkate binaen mahkûm ettiği için zulmetmiştir. İşte, şey-i vâhidde iki cihetle kader ve icad-ı İlâhînin adaleti ve insan kisbinin zulmü görüldüğü gibi, başka şeyleri buna kıyas et. Demek, kader ve icad-ı İlâhî, mebde' ve muntehâ, asıl ve fer', illet ve neticeler itibarıyla şerden ve kubuhtan ve zulümden münezzehtir.

(...)

ayn-ı adalet: adâletin tâ kendisi
binaen: –dayanarak
cihet: yön
fer': ayrıntı, uzantı, dal
icad-ı İlâhî: Allah'ın yaratması, var etmesi
illet: esas sebep, maksat

kader/kader-i İlâhî: Allah'ın meydana gelecek hadiseleri olmadan önce takdir etmesi, plânlaması
katl: öldürme
kisb: kazanma, elde etme
kubuh: çirkinlik, kötülük

mebde': başlangıç
münezzehe: kusur ve çirkinlikten arınmış, temiz
muntehâ: en son nokta
sârik: hırsız
sirkat: hırsızlık
şer: kötülük
şey-i vâhid: tek şey

Dördüncü Mebhas

Eğer desen: Birinci Mebhasta ispat ettin ki, kaderin herşeyi güzeldir, hayırdır. On-
dan gelen şer de hayırdır, çirkinlik de gü-
zeldir. Halbuki, şu dâr-ı dünyadaki musi-
betler, beliyyeler o hükmü cerh ediyor.

Elcevap: Ey şiddet-i şefkatten şedit bir
elemi hisseden nefsim ve arkadaşım! Vü-
cut hayr-ı mahz, adem şerr-i mahz olduğu-
na, bütün mehâsin ve kemâlâtın vücuda
rücuu ve bütün maâsî ve mesâib ve nekai-
sin esası adem olduğu delildir.

Madem adem şerr-i mahzdır. Ademe mün-
cer olan veya ademi işmam eden hâlât

adem: yokluk
beliyye: belâ
cerh etmek: çürüt-
mek
dâr-ı dünya: dün-
ya yurdu
elem: acı, sıkıntı
hâlât: haller, du-
rumlar
hayır: iyilik
hayr-ı mahz: iyili-
ğin ta kendisi
ışmam etmek:
hissettirmek
kader: Allah'ın

meydana gelecek
hadiseleri olma-
dan önce takdir et-
mesi, plânlaması
kemâlât: mükem-
mellikler, üstün
özellikler
maâsî: günahlar
mebhas: konu,
bölüm
mehâsin: güzelli-
kler, iyilikler
mesâib: musibet-
ler, sıkıntılar, fela-
ketler

musibet: felaket,
sıkıntı
müncer olmak:
sonuçlanmak
nekais: eksiklikler,
kusurlar
rücu: dönme
şedit: çok şiddetli
şer: kötülük
şerr-i mahz: kötü-
lüğün ta kendisi
şiddet-i şefkat:
şefkatin şiddeti
vücut: varlık

dahi şerri tazammun eder. Onun için, vücudun en parlak nuru olan hayat, ahvâl-i muhtelifi içinde yuvarlanıp kuvvet buluyor. Mütebâyin vaziyetlere girip tasaffi ediyor ve müteaddit keyfiyatı alıp matlup semerati veriyor ve müteaddit tavırlara girip Vâhib-i Hayatın nukuş-u esmâsını güzelce gösterir. İşte, şu hakikattendir ki, zîhayatlarla âlâm ve mesâib ve meşakkat ve beliyat suretinde bazı hâlât ârız olur ki, o hâlât ile hayatlarına envâr-ı vücut teceddüt edip zulümât-ı adem tebâud ederek hayatları tasaffi ediyor. Zira, tevakkuf, sükûnet, sü-

ahvâl-i muhtelifi: çeşitli haller

âlâm: elemeler, acılar

ârız: ortaya çıkma

beliyyat: belâlar, sıkıntılar

envâr-ı vücut: varlık nurları

hakikat: gerçek ve doğru

hâlât: haller, durumlar

keyfiyat: durumlar, özellikler

matlup: istenilen

mesâib: musibet-

ler, sıkıntılar, felaketler

meşakkat: zahmet, sıkıntı

müteaddit: birçok, çeşitli

mütebâyin: ayrı ayrı

nukuş-u esmâ: isimlerin nakışları; Allah'ın isimlerinin varlıklardaki tecellileri

semerat: meyveler, neticeler

suret: şekil, biçim

sükûnet: durgun-

luk, sakinlik

şer: kötülük

tasaffi etme: temizlenme, safileşme

tazammun etmek: içine almak

tebâud etmek: uzaklaşmak

teceddüt etmek: yenilenmek

tevakkuf: durma

Vâhib-i Hayat: hayatı veren Allah

vücut: varlık

zîhayat: canlı

zulümât-ı adem:

yokluk karanlıkları

kût, atâlet, istirahat, yeknesaklık, keyfiyatta ve ahvalde birer ademdir. Hattâ en büyük bir lezzet, yeknesaklık içinde hiçe iner.

Elhasıl: Madem hayat, Esmâ-i Hüsnânın nukuşunu gösterir. Hayatın başına gelen herşey hasendir. Meselâ, gayet zengin, nihayet derecede san'atkâr ve çok san'atlarında mahir bir Zât, âsâr-ı san'atını, hem kıymettar servetini göstermek için, âdi bir miskin adamı, modellik vazifesini gördürmek için, bir ücrete mukabil, bir saatte murassâ, musannâ yaptığı gömleği giydirir, onun üstünde işler ve vaziyetler verir, tebdil eder. Hem her nevi san'atını göstermek için keser, değiştirir, uzaltır, kısaltır. Acaba şu ücretli miskin adam o zâta dese, “Bana zah-

adem: yokluk

âdi: basit, sıradan

ahval: haller, durumlar

âsâr-ı san'at:

san'at eserleri

atâlet: hareketsizlik

elhasıl: özetle, sonuç olarak

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın güzel isimleri

hasen: güzel

istirahat: dinlenme, rahatlama

keyfiyat: durumlar, özellikler

kıymettar: kıymetli, değerli

mahir: maharetli, becerikli

miskin: fakir

mukabil: karşılık

murassâ: cevherlerle süslü

musannâ: san'atla yapılmış

nevi: tür, çeşit

nihayet: son

nukuş: nakışlar, işlemeler

sûkût: sessizlik

tebdil etmek: değiştirmek

yeknesaklık: tekdüzelik, monotonluk

met veriyorsun. Eğilip kalkmakla vaziyet veriyorsun. Beni güzelleştiren bu gömleği kesip kısaltmakla güzelliğimi bozuyorsun” demeye hak kazanabilir mi? “Merhametsizlik, insafsızlık ettin” diyebilir mi?

İşte, onun gibi, Sâni-i Zülcelâl, Fâtır-ı Bîmisal, zîhayata göz, kulak, akıl, kalb gibi havâs ve letâifle murassâ olarak giydirdiği vücut gömleğini, Esmâ-i Hüsnânın nakışlarını göstermek için, çok hâlât içinde çevirir, çok vaziyetlerde değiştirir. Elemler, musibetler nev’inde olan keyfiyat, bazı esmâsının ahkâmını göstermek için lemeât-ı hikmet içinde bazı şuaât-ı rahmet ve o şuaât-ı rahmet içinde lâtif güzellikler vardır.

ahkâm: hükümler

esmâ: isimler

Esmâ-i Hüsnâ: Allah’ın güzel isimleri

Fâtır-ı Bîmisal:

benzersiz şeyleri
hârika ve üstün
sanatıyla yaratan
Allah

hâlât: haller, durumlar

havâs: hisler, duygular

keyfiyat: özellikler, nitelikler

lâtif: güzel, hoş

lemeât-ı hikmet:
hikmet parıltıları

letâif: lâtifeler, duygular

musannâ: san’atla yapılmış

musibet: belâ, felaket

nevi: tür, çeşit

Sâni-i Zülcelâl:

haşmet ve yücelik
sahibi, herşeyi
sanatlı bir şekilde
yapan Allah

şuaât-ı rahmet:

rahmet ışınları

zîhayat: canlı

(İkinci Lem'a'dan)

İkinci Nükte

Yirmi Altıncı Sözde sırr-ı kadere dair beyan edildiği gibi, musibet ve hastalıklarda insanların şekvâya üç vecihle hakları yoktur.

BİRİNCİ VECİH: Cenâb-ı Hak, insana giydirdiği vücut libasını san'atına mazhar ediyor. İnsanı bir model yapmış; o vücut libasını o model üstünde keser, biçer, tebdil eder, tağyir eder, muhtelif esmâsının cilvesini gösterir. Şâfi ismi hastalığı istediği gibi, Rezzak ismi de açlığı iktiza ediyor, ve hâkezâ...

---

beyan etme: açıklamak

Cenâb-ı Hak: Hak-
kın tâ kendisi olan
şeref ve yücelik
sahibi Allah

cilve: görüntü,
yansıma

esmâ: isimler

hâkezâ: bunun
gibi

iktiza etmek: ge-
rektirmek

libas: elbise

mazhar etmek:

ayna yapmak

musibet: belâ, bü-
yük sıkıntı

Rezzak: bütün
varlıkların rızıkla-
rını veren Allah

sırr-ı kader: kader

sırrı

Şâfi: yarattıklarına
şifa verip iyileşti-
ren Allah

şekvâ: şikâyet

tağyir etmek: baş-
kalaştırmak

tebdil etmek: de-
ğiştirmek

vecih: yön

vücut: varlık

﴿مَالِكُ الْمُلْكِ يَتَصَرَّفُ فِي مُلْكِهِ كَيْفَ يَشَاءُ﴾¹

İKİNCİ VECİH: Hayat musibetlerle, hastalıklarla tasaffi eder,² kemal bulur, kuvvet bulur, terakki eder, netice verir, tekemmül eder, vazife-i hayatiyeyi yapar.³ Yeknesak istirahat döşegindeki hayat, hayr-ı mahz olan vücuttan ziyade, şerr-i mahz olan adem yakındır ve ona gider.

ÜÇÜNCÜ VECİH: Şu dâr-ı dünya, meydan-ı imtihandır⁴ ve dâr-ı hizmettir.⁵ Lezzet

¹ Mülkün mâliki, mülkünde dilediği gibi tasarruf eder.

² bk. *Müslim*, *Birr*: 52; *Ebû Dâvud*, *Cenâiz*: 1; *el-Hâkim*, *el-Müstedrek*: 1:1500.

³ bk. *Buhârî*, *Merdâ*: 1; *Müslim*, *Birr*: 52; *Tirmizî*, *Zühd*: 57; *Muvatta'*, *Cenâiz*: 40.

⁴ bk. *Bakara Sûresi*, 2:155; *Âl-i İmrân Sûresi*, 3:154, 186; *Mâide Sûresi*, 5:48; *En'âm Sûresi*, 6:165.

⁵ bk. *Tevbe Sûresi*, 9:105; *Necm Sûresi*, 53:39.

adem: hiçlik, yokluk

dâr-ı dünya: dünya yurdu

dâr-ı hizmet: hizmet yeri

hayr-ı mahz: sırf hayırdan ibaret

kemâl: olgunluk, mükemmellik

meydan-ı imtihan:

imtihan meydanı

musibet: belâ, büyük sıkıntı

şerr-i mahz: tamamiyle şer ve kötü

tasaffi etmek: saf hâle gelmek, temizlenmek

tekemmül etme: mükemmelleşme

terakki etme: gelişme

vazife-i hayat: hayat görevi

vecih: yön

vücut: varlık

yeknesak: tekdüze, monoton

ziyade: çok, fazla

ve ücret ve mükâfat yeri değildir. Madem dâr-ı hizmettir ve mahall-i ubudiyettir.¹ Hastalıklar ve musibetler, dinî olmamak ve sabretmek şartıyla,² o hizmete ve o ubudiyete çok muvafık oluyor ve kuvvet veriyor. Ve herbir saati bir gün ibadet hükmüne getirdiğinden,³ şekvâ değil, şükretmek gerektir.

Evet, ibadet iki kısımdır: bir kısmı müsbet, diğeri menfi. Müsbet kısmı malûmdur. Menfi kısmı ise, hastalıklar ve musibetlerle, musibettede zaafını ve aczini hissedip, Rabb-i Rahîmine ilticâkârâne teveccüh edip,

¹ bk. Bakara Sûresi, 2:21; Necm Sûresi, 53:36.

² bk. *Tirmizî*, Deavât: 79; *Nesâî*, es-Sünenü'l-Kübrâ: 6:106.

³ bk. Dârimî, Rikak: 56; Müsned: 2:159, 194, 198, 3:148, 238, 258.

acz: acizlik, güçsüzlük

dâr-ı hizmet: hizmet yeri

ilticâkârâne: sığınarak

mahall-i ubudiyet: kulluğun yapıldığı yer

menfi (ibadet): hastalık gibi insan iradesi dışında gerçekleşen ve

sabırla ibadet hükmüne geçen tecelliler

musibet: belâ, bûyük sıkıntı

musibettede: belâyâ uğrayan

muvafık: uygun

mükâfât: ödül

müsbet (ibadet): insan iradesiyle yapılan ve yapılmasının zorunlu-

luğu şer'î delille ispatlanmış, kesin ve sabit olan; namaz ve oruç gibi

Rabb-i Rahîm: yarattığı her bir varlığa sonsuz şefkatini gösteren Rabb

şekvâ: şikâyet
teveccüh etme: yönelme

ubudiyet: kulluk

Onu düşünüp, Ona yalvarıp hâlis bir ubudiyet yapar. Bu ubudiyete riyâ giremez, hâlistir. Eğer sabretse, musibetin mükâfâtını düşünse, şükretse, o vakit herbir saati bir gün ibadet hükmüne geçer. Kısacık ömrü uzun bir ömür olur. Hattâ bir kısmı var ki, bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçer. Hattâ bir âhiret kardeşim, Muhacir Hafız Ahmed isminde bir zâtın müthiş bir hastalığına ziyade merak ettim. Kalbime ihtar edildi: “Onu tebrik et. Herbir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçiyor.” Zaten o zât sabır içinde şükrediyordu.

Üçüncü Nükte

Bir iki Sözde beyan ettiğimiz gibi, her insan geçmiş hayatını düşünse, kalbine ve lisanına ya “ah” veya “oh” gelir. Yani, ya teessüf eder, ya “Elhamdülillâh” der.

âhiret: öldükten sonraki sonsuz hayat
beyan etmek: açıklamak
elhamdülillâh: hamd ve şükür

yalnızca Allah'a mahsustur
hâlis: içten
ihtar edildi: hatırlatıldı
musibet: belâ, b yük sıkıntı

mükâfât: ödül
riyâ: gösteriş
teessüf etmek: üzülmek
ubudiyet: kulluk
zât: kişi
ziyade: çok, fazla

Teessüfü dedirten, eski zamanın lezâizi-
nin zeval ve firakından neş'et eden mâ-
nevî elemelerdir. Çünkü zevâl-i lezzet elem-
dir. Bazan muvakkat bir lezzet daimî elem
verir. Düşünmek ise o elemi değiştirir, tees-
süf akıtıyor.

Eski hayatında geçirdiği muvakkat âlâ-
mın zevâlinden neş'et eden mânevî ve
daimî lezzet, “Elhamdülillâh” dedirtir. Bu
fitrî hâletle beraber, musibetlerin neticesi
olan sevap ve mükâfât-ı uhreviye ve kısa
ömrü musibet vasıtasıyla uzun bir ömür
hükmüne geçmesini düşünse, sabırdan zi-
yade, şükreder,

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ ١

١ Küfür ve dalâletten başka her türlü hal için Allah'a hamd
olsun. Ayrıca bk. *Tirmizî*, Deavât: 45; *İbni Mâce*, Mukad-
dime: 23; Dua: 2.

âlâm: elemeler, acılar
elem: üzüntü
elhamdülillâh:
hamd ve şükür
yalnızca Allah'a
mahsustur
fitrî: doğuştan, ya-
ratılıştan
firak: ayrılık

hâlet: vaziyet, du-
rum
lezâiz: lezzetler
musibet: belâ, bü-
yük sıkıntı
muvakkat: gelip
geçici
**mükâfât-ı uhrevi-
ye:** âhirete ait

ödülleri
neş'et eden: kay-
naklanan
teessüf: üzülme
zevâl: geçip gitme,
yok olma
zevâl-i lezzet: lez-
zetin bitmesi
ziyade: çok, fazla

demesi iktiza eder. Meşhur bir söz var ki, “Musibet zamanı uzundur.” Evet, musibet zamanı uzundur. Fakat örf-ü nâsta zannedildiği gibi sıkıntılı olduğundan uzun değil, belki uzun bir ömür gibi hayatî neticeler verdiği için uzundur.

(...)

Beşinci Nükte

(...)

İKİNCİ MESELE: Maddî musibetleri büyük gördükçe büyür, küçük gördükçe küçülür. Meselâ, gecelerde insanın gözüne bir hayal ilişir. Ona ehemmiyet verdikçe şişer, ehemmiyet verilmezse kaybolur. Hücum eden arılara iliştikçe fazla tehacüm göstermeleri, lâkayt kaldıkça dağılmaları gibi, maddî musibetlere de büyük nazarıyla, ehemmiyetle baktıkça büyür. Merak vasıtasıyla o musibet cesetten geçerek kalbde

---

iktiza etmek: gerektirmek
lâkayt: ilgisiz
musibet: belâ, büyük sıkıntı

nazar: bakış
örf-ü nâs: insanlar arasında kabul görmüş, gelenek

haline gelmiş hususlar
tehacüm: hücum etme

de kökleşir, bir mânevî musibeti dahi netice verir, ona istinad eder, devam eder. Ne vakit o merakı, kazâyâ rıza ve tevekkül vasıtasıyla izale etse, bir ağacın kökü kesilmesi gibi, maddî musibet hafifleşe hafifleşe, kökü kesilmiş ağaç gibi kurur, gider. Bu hakikati ifade için bir vakit böyle demiştim:

*Bırak ey biçare feryadı belâdan kıl
tevekkül,*

*Zira feryat belâ ender hatâ ender
belâdır bil.*

*Eğer belâ vereni buldunsa, safâ ender
atâ ender belâdır bil.*

*Eğer bulmazsan, bütün dünya cefâ
ender fenâ ender belâdır bil.*

*Cihan dolu belâ başında varken,
ne bağırırsın küçük bir belâdan?
Gel, tevekkül kıl.*

atâ ender: bolluk
ve lûtufta içinde

belâ ender: belâ
içinde

biçare: çaresiz

cefâ ender: işken-
ce içinde, sıkıntılı

cihan: âlem

fenâ ender: yok-

luk içinde

hakikat: doğru ger-
çek

hatâ ender: hatâ
içinde

istinad etme: da-
yanma

izale etme: gider-
me, ortadan kal-

dırma

musibet: belâ, bü-
yük sıkıntı

safâ ender: huzur
ve rahatlık içinde

tevekkül: Allah'a
dayanma ve gü-
venme

*Tevekkülle belâ yüzünde gül, tâ o
da gülsün. O güldükçe küçülür,
eder tebeddül.*

Nasıl ki mübarezede müthiş bir hasma karşı gülmekle, adâvet musalâhaya, husumet şakaya döner, adâvet küçülür, mahv olur,¹ tevekkül ile musibete karşı çıkmak dahi öyledir.

¹ bk. Fussilet Sûresi, 41:34.

adâvet: düşmanlık
husumet: düşmanlık
musalâha: barışma

musibet: belâ, büyük sıkıntı
mübareze: karşılıklı mücadele, çatışma

tebeddül: değişme
tevekkül: Allah'a dayanma ve güvenme

Mahkeme-i Kübrâya hazırlanmak

(Haşir Risalesi, İkinci Hakikat'ten)

Bu âlemin Mutasarrıfının madem nihayetsiz böyle bir keremi, nihayetsiz böyle bir rahmeti, nihayetsiz öyle bir celâl ve izzeti vardır. Nihayetsiz celâl ve izzet, edepsizlerin te'dibini ister. Nihayetsiz kerem, nihayetsiz ikram ister. Nihayetsiz rahmet, kendine lââyık ihsan ister. Halbuki, bu fâni dünyada ve kısa ömürde, denizden bir damla gibi, milyonlar cüzden ancak bir cüz'ü yerleşir ve tecellî eder.

Demek, o kereme lââyık ve o rahmete şayeste bir dar-ı saadet olacaktır. Yoksa, gün-

---

âlem: dünya
celâl: haşmet, görkem, yücelik,
cüz: kısım, parça
dar-ı saadet: mutluluk yeri
fâni: geçici, yok olucu
ikram: bağış, iyilik
izzet: değer, kıy-

met, şeref, yücelik
kerem: cömertlik, ikram, lütuf, bağış
Mutasarrıf: sonsuz tasarruf hakkı ve yetkisi olan, her işi kendi istek ve kurallarına göre idare eden Allah

nihayetsiz: sonsuz
rahmet: şefkat, merhamet, ihsan, esirgeme
şayeste: layık, uygun
te'dip: edeplendirme, haddini bildirme
tecelli: yansıma

düzü ışııyla dolduran güneşin vücudunu inkâr etmek gibi, bu görünen rahmetin vücudunu inkâr etmek lâzım gelir. Çünkü, bir daha dönmemek üzere zevâl ise, şefkati musibete, muhabbeti hırkate ve nimeti nıkmete ve akli meş'um bir alete ve lezzeti eleme kalb ettirmekle, hakikat-i rahmetin intifâsı lâzım gelir.

Hem o celâl ve izzete uygun bir dar-ı mücazat olacaktır. Çünkü, ekseriya zalim izzetinde, mazlum zilletinde kalıp, buradan göçüp gidiyorlar. Demek bir Mahkeme-i Kübrâya bırakılıyor, tehir ediliyor. Yoksa bakılmıyor değil. Bazan dünyada dahi ceza ve-

celâl: haşmet, görkem, yücelik

dar-ı mücazat: ceza yeri

ekseriya: çoğunlukla

elem: acı, sıkıntı

hakikat-i rahmet: rahmetin aslı, esası, gerçek mahiyeti

hırkat: ayrılık ateşi

inkâr etmek: inanamamak, kabul etmemek, yok say-

mak

intifâ: sönme

izzet: değer, kıymet, şeref, yücelik

Mahkeme-i Kübrâ: öldükten sonra âhirette Allah'ın huzurunda kurulacak olan büyük mahkeme

mazlum: zulme, haksızlığa uğrayan

meş'um: uğursuz

muhabbet: sevgi

musibet: belâ, büyük sıkıntı

nıkmet: sıkıntı, azap

rahmet: şefkat, merhamet, ihsan, esirgeme

tehir edilmek: ertelenmek

vücut: varlık

zevâl: geçip gitme, kaybolma

zillet: hor, hakir, aşağılanma

rir. Kurûn-u sâlifede cereyan eden âsi ve mütemerrid kavimlere gelen azaplar gösteriyor ki, insan başıboş değil; bir celâl ve gayret sillesine her vakit maruzdur.

âsi: isyankâr, isyan eden

azap: acı, sıkıntı, ceza

celâl: haşmet, görkem, yücelik

cereyan eden:

meydana gelen

gayret: şeref, hay-siyet, izzet

kurûn-u sâlîfe:

geçmiş çağlar

maruz: tesirinde

ve karşısında olma

mütemerrid: inatçı, inanmamakta direnen

sille: tokat, şamar

Sabrın mükâfatı

(Yirmi Sekizinci Mektup,
4. Risale Olan 4. Mesele'den)

Dördüncü Nokta

Bana karşı bu yedi senedeki muameleler, sırf keyfî ve fevkalkanundur. Çünkü, menfîlerin ve esirlerin ve zindandakilerin kanunları meydandadır. Onlar kanunen akrabasıyla görüşürler, ihtilâttan men olunmazlar. Her millet ve devlette ibadet ve taat, tecavüzden masundur. Benim emsallerim, şehirlerde akrabalarıyla ve ahablarıyla beraber kaldılar. Ne ihtilâttan, ne muhabereden ve ne de gezmekten men olun-

---

ahbap: dostlar,
sevgililer
emsal: benzerler,
örnekler
fevkalkanun: kanun
nün üstü, kanun
dışı
ihtilât: insanlarla
görüşme, bir ara-

ya gelme
masun: dokunul-
maz, korunan, ko-
runmuş
menfi: sürgün
muamele: davra-
nış
taat: itaat, Allah'ın

emirlerine uyup
yasaklarından ka-
çınma
tecavüz: sınırı
geçme, haddi
aşma
muhabere: haber-
leşme

madılar. Ben men olundum. Ve hattâ camiime ve ibadetime tecavüz edildi. Şâfiîlerce, tesbihat içinde kelime-i tevhidin tekrarı sünnet iken, bana terk ettirilmeye çalışıldı.

Hattâ Burdur'da eski muhacirlerden Şebab isminde ümmî bir zât, kayınvalidesiyle beraber tebdil-i hava için buraya gelmiş; hemşehrilik itibarıyla benim yanıma geldi. Üç müsellâh jandarma ile camiden istenildi. O memur, hilâf-ı kanun yaptığı hatayı setretmeye çalışıp, "Afedersiniz, gücenmeyiniz; vazifedir" demiş, sonra "Haydi, git" diyerek ruhsat vermiş.

Bu vakıaya sair şeyler ve muameleler kıyas edilse anlaşılır ki, bana karşı sırf keyfî muameledir ki, yılanları, köpekleri bana

hilâf-ı kanun: kanuna zıt, kanun dışı

kelime-i tevhid: "lâ-ilâhe illallah, Muhammedün resûlullah"

kıyas etme: karşılaştırma

muamele: davranış

muhacir: göçmen

müsellâh: silâhlı

sair: diğer, başka

setretme: örtbas etme, gizleme

Şafiî: Şafiî mezhebine uyan

tebdil-i hava: hava değişimi

tecavüz: sınırı geç-

me, haddi aşma

tesbihat: Allah'ı her türlü kusurdan yüce tutarak şanına lâayık ifadelerle anma

ümmî: okuma yazma bilmeyen, tahsil görmemiş

vakıa: olay

musallat ediyorlar. Ben de tenezzül etmiyorum ki onlarla uğraşayım. O muzırların şerlerini def etmek için, Cenâb-ı Hakka havale ediyorum.

Zaten sebab-i tehcir olan hâdiseyi çıkaranlar, şimdi memleketlerindedirler. Ve kuvvetli rüesalar, aşâirlerin başındadırlar. Herkes terhis edildi. Başlarını yesin, dünyalarıyla alâkam olmadığı halde, beni ve iki zât-ı âhari müstesna bıraktılar. Buna da peki dedim. Fakat o zâtlardan birisi bir yere müftü nasb olunmuş; memleketinden başka her tarafı geziyor ve Ankara'ya da gidiyor. Diğeri, İstanbul'da kırk binler hemşehrileri içinde ve herkesle görüşebilir bir vaziyette bırakılmış. Halbuki bu iki zât, be-

aşâir: aşîretler, kabileler

Cenâb-ı Hak: Hak-
kın tâ kendisi
olan, şeref ve yü-
celik sahibi Allah

def etmek: uzak-
laştırmak, kaldır-
mak

hâdis: olay

muamele: davra-

niş

musallat etme:

sataştırma, baskı
yaptırma

muzır: zararlı

müstesna: hariç

nasb olunma: atan-
ma, tâyin edilme

rüesa: reisler, baş-
kanlar

sebeb-i tehcir: sür-

gün sebebi, uzak-
laştırma sebebi

şer: kötülük, zarar

tenezzül etmek:

inmek, alçalmak
terhis: serbest bı-
rakılma, salıveril-
me

zât-ı âhar: diğer,
başka zât

nim gibi kimsesiz, yalnız değiller; maşâ-
allah büyük nüfuzları var. Hem... Hem...

Halbuki, beni bir köye sokmuşlar, en
vicdansız insanlarla beni sıkıştırmışlar. Yir-
mi dakikalık bir köye altı senede iki defa
gidebildiğim gibi, o köye gitmek ve birkaç
gün tebdil-i hava için ruhsat verilmediği
bir derecede beni, muzaaf bir istibdat al-
tında eziyorlar. Halbuki, bir hükûmet ne
şekilde olursa olsun, kanunu bir olur. Köy-
ler ve şahıslara göre ayrı ayrı kanun ol-
maz. Demek hakkımdaki kanun, kanun-
suzluktur. Buradaki memurlar, nüfuz-u hü-
kûmeti, ağrâz-ı şahsiyede istimal ediyorlar.
Fakat Cenâb-ı Erhamürrâhimîne yüz bin-
ler şükrediyorum ve tahdis-i nimet suretin-
de derim ki:

Bütün onların bu tazyikat ve istibdatları,

ağrâz-ı şahsiye:

şahsî, kötü mak-
sat ve gayeler

**Cenâb-ı Erhamür-
râhimîn:**

merha-
metlilerin en mer-
hametlisi olan şe-
ref ve azamet sa-
hibi yüce Allah

istibdat: baskı, zu-
lüm

istimal: kullanma

muzaaf: katmerli,
kat kat

nüfuz-u hükûmet:

hükûmetin etkisi

ruhsat: izin

suret: biçim, şekil
tahdis-i nimet:

İlâhî nimeti şükre-
dere anlatma

tazyikat: baskılar,
sıkıştırmalar

tebdil-i hava: ha-
va değişimi

envâr-ı Kur'âniyeyi ışıklandıran gayret ve himmet ateşine odun parçaları hükmüne geçiyor, iş'âl ediyor, parlatıyor. Ve o taz-yikleri gören ve gayretin hararetiyle inbisat eden o envâr-ı Kur'âniye, Barla yerine bu vilâyeti, belki ekser memleketi bir medrese hükmüne getirdi. Onlar beni bir köyde mahpus zannediyor. Zındıkların rağmına olarak, bilâkis, Barla kürsî-i ders olup, Is-parta gibi çok yerler medrese hükmüne geçti.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي¹

¹ Rabbimin bu fazlından dolayı Allah'a hamdolsun.

bilâkis: aksine,
tersine

ekser: pekçok

envâr-ı Kur'âniye:
Kur'ân'ın nurları

himmet: yardım

inbisat etme: ge-
nişleme, yayılma

iş'al etmek: tutuş-
turmak, alevlen-
dirmek

kürsî-i ders: ders
kürsüsü

mahpus: hapse-
dilmiş

medrese: eğitim

yapılan müesse-
se, okul

rağmına: zıddına,
inadına

tazyik: baskı

zındık: dinsiz,
inançsız

(Nurun İlk Kapısı'ndan)

Evet, hüdâ-yı Kur'ânî böyle insana hitaben der: Ey insan! Senin elinde olan hayatın ve vücudun ve nefsin ve malın emanettir. Onlar, herşeye kadîr ve herşeye alîm bir Mâlik-i Kerîmin mülküdür. O Mâlik-i Kerîm ve Rahîm, kemâl-i kereminden, sende emanet olan kendi mülkünü senden satın almak istiyor. Ta senin için muhafaza etsin. Senin elinde beyhude zâyî olmasın. Sonunda, sana büyük fayda versin. Sen bir memursun, asker gibi muvazzafsın. Öyleyse, onun namıyla çalış, onun hesabıyla

---

alîm: herşeyi hakkıyla bilen, ilmi herşeyi kuşatan, sonsuz ilim sahibi

beyhude: boşu boşuna, gayesiz

hitaben: hitap ederek, seslenerek

hüdâ-yı Kur'ânî: Kur'ân'ın insanlara sunduğu hidayet yolu, doğru yol

kadîr: herşeye gü-

cü yeten, herşeyi yapıp sonuçlandıran, sonsuz iktidar ve kudret sahibi

kemâl-i kerem: mükemmel ve kumsuz cömertlik

Mâlik-i Kerîm: herşeyin sahibi olan, pek bol ihsan ve ikram eden Allah

muhafaza etmek:

korumak

muvazzaf: vazifeli, görevli

Rahîm: çok merhametli; rahmetinin çok özel tecellileri olan ve sonsuz şefkat ve merhamet sahibi Allah

vücud: beden, varlık

zayi olmak: kaybolup gitmek

sa'y et. Muhtaç olduğun bütün şeyleri sana bahşeden ve rızkını veren, muktedir olmadığın şeylerden seni hıfzeden Odur. Senin gaye-i hayatın, Mâbudun tecelliyatına ve esmâ ve şuûnâtına mazhariyettir. Sana bir musibet geldiği vakit de ki:

“إِنَّا لِلّٰهِ ben, Onun hizmetindeyim. Ey musibet! Eğer Rabbimin izin ve rızasıyla gelmişsen, merhaba, safa geldin.

وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ¹ Biz Ona gideriz ve onun rüyetine müştakız. Günün birinde elbette

¹ Bakara Sûresi, 2:156.

bahşetmek: karşı-lıksız olarak sunmak

esmâ: Allah'ın isimleri

gaye-i hayat: hayatın hedef ve gayesi

hıfzetmek: korumak

Mâbud: bütün varlıkların kendisine ibadet ettiği Allah

mazhariyet: erişme, kavuşma

muktedir: kudretli,

iktidar sahibi

musibet: belâ, sıkıntı, felâket

müştak: çok arzu-lu ve istekli

Rab: her bir varlığa muhtaç olduğu şeyleri veren, onları terbiye edip idaresi ve ege-menliği altında bulunduran Allah

rıza: memnuniyet, hoşnutluk

rüyet: Allah'ın cemâlini, sonsuz ve

eşsiz güzelliğini görme

sa'y etme: çalış-ma

safo geldin: hoş-geldin

şuûnât: özellikler; Cenâb-ı Hakkın yüce sıfatlarının mahiyetlerinde bulunan ve onları tecellîye sevk eden Zâtına ait mukaddes özellikler

tecelliyat: tecelliler, yansımalar

bizi hayatın vazife ve tekâlifinden âzâd edecektir. Ne var, o azatlık bugün olsun. Hem, ey musibet, senin elinde olsun. Yok, eğer Rabbimin irade ve emriyle beni tecrübe ve imtihan için gelmişsen, fakat Rabbimin beni azat etmeye izin ve rızası yoksa, kuvvetim yettikçe ben, emaneti emin olmayana teslim etmeyeceğim. Haydi git, ey zalim musibet!”

âzâd etme: özgürlüğünü verme, serbest bırakma
emin: güvenilir
irade: dileme
musibet: belâ, sı-

kıntı, felâket
Rab: her bir varlığa muhtaç olduğu şeyleri veren, onları terbiye edip idaresi ve ege-

menliği altında bulunduran Allah
tecrübe: deneme
tekâlif: yükümlülükler, sorumluluklar

Zindanda inkişaf eden hakikat nurları

(İhtiyarlar Risalesi'nden)

On Dördüncü Rica

(...)

Bir zaman, ehl-i dünya beni herşeyden tecrid ettiklerinden, beş çeşit gurbetlere düşmüşüm. Sıkıntıdan gelen bir gafletle, Risale-i Nur'un teselli verici ve medet edici nurlarına bakmayarak, doğrudan doğruya kalbime baktım ve ruhumu aradım. Gördüm ki, gayet kuvvetli bir aşk-ı bekà ve şedit bir muhabbet-i vücut ve büyük bir ıstiyak-ı hayat ve hadsiz bir acz ve nihayetsiz

---

acz: güçsüzlük

aşk-ı bekà: sonsuzluk aşkı

ehl-i dünya: dünyaya dalıp, âhireti düşünmeyenler

gaflet: âhirete, Allah'ın emir ve yasaklarına duyar-

sız davranma hâli, umursamazlık

hadsiz: sayısız, sınırsız

ıstiyak-ı hayat: yaşama şevki, şiddetli yaşama arzusu

muhabbet-i vücut:

var olma sevgisi

nihayetsiz: sınırsız

şedit: şiddetli

tecrid etmek: soyutlamak, insanlardan uzak tutmak

bir fakr, bende hükmediyordu. Halbuki müthiş bir fenâ, o bekâyı söndürüyor. O hâletimde, yanık bir şairin dediği gibi dedim:

*Dil bekâsı, Hak fenâsı istedi mülk-ü
tenim,*

*Bir devâsız derde düştüm, ah, ki Lok-
man bîhaber.*

Meyusâne başımı eğdim. Birden,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ imdadıma geldi, “Beni dikkatle oku” dedi. Ben de günde beş yüz defa okudum. Okudukça, yalnız ilmelyakin ile değil, aynelyakin ile çok kıy-

¹ “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

aynelyakîn: gözle
görerek kesin bil-
gi edinme

bekâ: sonsuzluk

bîhaber: habersiz

devâ: ilâç, çare

dil: gönül

fakr: fakirlik

fenâ: gelip geçici-
lik

Hak: varlığı hak
olan ve her hak-

kın sahibi olan Al-
lah

hâlet: durum, hâl

ilmelyakîn: ilim
yoluyla bir konu-
da kesin bilgi
edinme

imdada gelmek:

yardıma gelmek

kıymettar: değerli

Lokman: Kur’ân’-
da adı bir sûreye

verilen ve Allah’ın
izniyle, ölüm hariç
her türlü hastalığı
iyileştirdiği kayde-
dilen bir hekim

meyusâne: ümit-
sizce

mülk-ü ten: beden
mülkü

müthiş: dehşet
verici, ürkütücü

mettar envârından dokuz mertebe-i hasbiye bana inkişaf etti.

BİRİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE: Bendeki aşk-ı bekà, bendeki bekàya değil, belki sebepsiz ve bizzat mahbub olan kemâl-i mutlak sahibi Zât-ı Zülkemâlin ve Zülcelâlin bir isminin bir cilvesinin, mahiyetimde bir gölgesi bulunduğundan, fitratımda o Kâmil-i Mutlakın varlığına ve kemâline ve bekàsına müteveccih olan muhabbet-i fitriye, gaflet yüzünden yolunu şaşırmış, gölgeye yapışmış, âyinenin bekàsına âşık olmuştu. **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** geldi,

aşk-ı bekà: sonsuzluk aşkı
bekà: devamlılık ve kalıcılık, sonsuzluk
bizzat: doğrudan
cilve: görüntü, yansıma
envâr: nurlar
fitrat: yaratılış, mi-zaç
gaflet: sorumsuzluk, duyarsızlık
inkişaf etmek: açılmak, ortaya çıkmak
Kâmil-i Mutlak:

sınırsız mükemmellik ve kusursuzluk sahibi Allah
kemâl: fazilet, kusursuzluk, mükemmellik
kemâl-i mutlak: her yönüyle sınırsız, mükemmellik, kusursuzluk
mahbub: sevgili
mahiyet: esas nitelik, içyapı
mertebe-i hasbiye: "Hasbünalla-

hu ve ni'me'l-vekîl (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.)" âyetinin mertebesi, derecesi
muhabbet-i fitriye: yaratılıştan var olan sevgi
müteveccih olan: yönelen
Zât-ı Zülkemâl ve Zülcelâl: sonsuz mükemmellik ve büyüklük ve haşmet sahibi Zât, Allah

perdeyi kaldırdı. Gördüm ve hissettim ve hakkalyakin zevk ettim ki, bekâmın lezzeti ve saadeti, aynen ve daha mükemmel bir tarzda Bâkî-i Zülkemâlin bekâsına ve benim Rabbim ve İlâhım olduğuna tasdik ve imanımda ve iz'ânımda vardır. Bunun edilesi, zevi'l-ihsâsı hayrette bırakacak gayet derin ve dakik on iki hemhemler ve şuuru imanlarla Risale-i Hasbiyede beyan edilmiştir.

İKİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE:
Fıtratımdaki hadsiz aczimle beraber, ihti-

acz: güçsüzlük
Bâkî-i Zülkemâl: sonsuz olan ve sınırsız mükemmellik sahibi Allah
bekâ: devamlılık ve kalıcılık, sonsuzluk
beyan edilmek: açıklanmak
edille: deliller
fıtrat: yaratılış, mi-zaç
hadsiz: sayısız, sınırsız
hakkalyakîn: bizzat yaşamak suretiyle, kesin bilgi-

ye ulaşma
ilâh: kendisine ibadet edilen, Allah
iz'ân: kesin anlama, idrak
meretebe-i nuriye-i hasbiye: "Hasbünallahu ve ni'me'l-vekîl (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.)" âyetinin mertebesi, derecesi
Rab: herbir varlığa muhtaç olduğu şeyleri veren, onları terbiye edip idaresi ve ege-

menliği altında bulunduran Allah
Risale-i Hasbiye: "Hasbünallahü ve ni'me'l-vekîl (Allah bize yeter O ne güzel vekildir.)" âyetinin sırlarını ve mertebelerini anlatan risale
saadet: mutluluk
şuuru iman: iman şuuru, bilinci
tasdik: doğruluğunu kabul etme, onaylama
zevi'l-ihsâs: his sahipleri

yarlık ve gurbet ve kimsesizlik ve tecridim içinde, ehl-i dünya desiseleriyle, casuslarıyla bana hücum ettikleri hengâmda kalbime dedim: “Elleri bağlı, zayıf ve hasta birtek adama ordular taarruz ediyor. Benim için bir nokta-i istinad yok mu?” diye,

﴿حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ âyetine müracaat ettim. Bana o âyet bildirdi ki:

İntisab-ı imanî vesikasıyla, kadîr-i mutlak öyle bir Sultana intisap edersin ki, zemin yüzünde, her baharda dört yüz bin millettten mürekkep nebâtat ve hayvânat ordularının bütün cihazatlarını kemâl-i intizamla vermekle beraber, başta insan olarak, hay-

âyet: Kur’ân’da yer alan her bir cümle
cihazat: cihazlar, organlar
desise: hile, aldatma
ehl-i dünya: dünyaya dalıp, âhireti düşünmeyenler
hayvânat: hayvanlar
hengâm: zaman, dönem

intisab-ı imanî: iman ederek Allah’a bağlanma
intisap etmek: bağlanmak
kadîr-i mutlak: herşeye gücü yeten, sınırsız güç ve kuvvet sahibi
kemâl-i intizam: mükemmel ve eksiksiz düzen
müracaat etmek: başvurmak

mürekkep: oluşmuş
nebâtat: bitkiler
nokta-i istinad: dayanak noktası
Sultan: her şeyin hâkimi olan Allah
taarruz etmek: saldırmak
tecrid: soyutlanma, insanlardan uzaklaştırılma
vesika: belge
zemin: yer

vânâtın muazzam ordusunun bütün erzaklarını, değil, medenî insanların son zamanlarda keşfettikleri et ve şeker ve sair taamların hülâsaları gibi, belki yüz derece o medenî hülâsalardan daha mükemmel ve bütün taamların her nev'inden tohum ve çekirdek denilen Rahmânî hülâsalara koyup ve o hülâsaları dahi, onların pişirmelerine ve inbisatlarına dair kaderî tarifeler içinde sarıp, muhafaza için küçük sandukçalara koyup tevdi eder. O sandukçaların icadı, كُنْ emrinde bulunan ن-ك fabrikasından o kadar çabuk ve kolay ve çoklukla olur ki, Kur'ân der: "Hâlık emreder, mey-

erzak: rızıklar, yenilecek ve içilecek şeyler

Hâlık: her şeyi yaratan Allah

hayvânat: hayvanlar

hülâsa: öz olarak hazırlanmış besin maddesi

icad: var etme, yaratma

inbisat: genişle-

me, büyüme

kaderî: kaderle belirlenmiş

keşfetmek: gizli olan bir şeyi ortaya çıkarmak

medenî: çağdaş

muazzam: azametli, çok büyük

muhafaza: koruma, saklama

nev'i: çeşit, tür

Rahmânî: Rah-

mân olan Allah'a ait

sair: diğer, başka

sandukça: küçük sandık

taam: yiyecek

tarife: bir işlemin nasıl gerçekleştirileceğini gösteren belge

tevdi etmek: vermek

dana gelir.” Madem sen intisab-ı imanî tezkeresiyle böyle bir nokta-i istinad bulabildiğinden, hadsiz bir kuvvete ve kudrete dayanabilirsin.

Ben de âyetten bu dersimi aldıkça öyle bir kuvve-i mâneviyeyi buldum ki, değil şimdiki düşmanlarıma, belki dünyaya meydan okuyabilir bir iktidar-ı imanî hissederek, bütün ruhumla beraber

¹ **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ** dedim.

ÜÇÜNCÜ MERTEBE-İ NURİYE-İ HAS-BİYE: Ben o gurbetler ve hastalıklar ve mazlumiyetlerin tazyikiyle dünyadan alâkamı kesilmiş bularak, ebedî bir dünyada ve bâ-

¹ “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

âyet: Kur’ân’da yer alan her bir cümle

ebedî: sonsuz

hadsiz: sınırsız

iktidar-ı imanî: imandaki iktidar ve güç

intisab-ı imanî: iman ederek Al-

lah’a bağlanma

kudret: Allah’ın bütün âlemleri kuşatan güç ve iktidarı

kuvve-i mâneviye: mânevi güç, moral

mazlumiyet: zulme uğramışlık

mertebe-i nuriye-i hasbiye: “Hasbü-

nallahu ve ni’me’l-vekîl (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.)” âyetinin mertebesi, derecesi

nokta-i istinad: dayanak noktası

tazyik: baskı

tezker: belge

ki bir memlekette daimî bir saadete namzet olduğumu iman telkin ettiği hengâm-da, tahassür akıtan of, oftan vazgeçip, beşâset izhar eden oh, oh dedim. Fakat bu gaye-i hayal ve hedef-i ruh ve netice-i fıtratın tahakkuku, ancak ve ancak bütün mahlûkatının bütün harekâtlarını ve sekenatlarını ve ahvâl ve a'mallerini kavlen ve fiilen bilen ve kaydeden ve bu küçücük ve âciz-i mutlak nev-i insanı kendine dost ve muhatap eden ve bütün mahlûkat üstünde bir makam veren bir Kadîr-i Mutlakın had-

a'mal: davranışlar, işler

âciz-i mutlak: son derece güçsüz

ahvâl: hâller, davranışlar

bâki: sonsuz, devamlı ve kalıcı

beşâset: güler yüzlülük

gaye-i hayal: hayal edilen gaye, hedef

harekât: hareketler

hedef-i ruh: ruhun hedefi

hengâm: zaman,

dönem

izhar etmek: göstermek, ortaya çıkarmak

Kadîr-i Mutlak:

herşeye gücü yeten, sınırsız güç ve kudret sahibi Allah

kavlen ve fiilen: sözle ve davranışla

mahlûkat: varlıklar

makam: derece, konum

muhatap: hitap edilen

namzet olmak:

aday olmak

netice-i fıtrat: yaratılışın gaye ve neticesi

nev-i insan: insan türü, insanlık

saadet: mutluluk

sekenat: sakinlik, hareketsiz oluş

tahakkuk: gerçekleşme

tahassür: özlem, hasret çekme

telkin etmek: fikir aşılama, öğüt vermek

siz kudretiyle ve insana nihayetsiz inâyet ve ehemmiyet vermesiyle olabilir diye düşünürken, bu iki noktada, yani, böyle bir kudretin faaliyeti ve zâhiren bu ehemmiyetsiz insanın hakikatli ehemmiyeti hakkında imanın inkişafını ve kalbin itminânını veren bir izah istedim. Yine o âyete müracaat ettim. Dedi ki: “حَسْبُنَا”daki نَا ’ya dikkat edip, seninle beraber lisan-ı hal ve lisan-ı kâl ile حَسْبُنَا’yı kimler söylüyorlar, dinle” emretti.

Birden baktım ki, hadsiz kuşlar ve kuşçuklar olan sinekler ve hesapsız hayvanlar ve nihayetsiz nebatlar ve gayetsiz ağaçlar dahi benim gibi lisan-ı hal ile

âyet: Kur’ân’da yer alan her bir cümle
ehemmiyet: değer, önem
gayetsiz: sayısız
hadsiz: sınırsız, sayısız
hakikat: asıl, esas, gerçek
inâyet: Allah’tan

gelen yardım, ih-san, iyilik
inkişaf: gelişme, açılma
itminân: tatmin olma
izah: açıklama
kudret: Allah’ın bütün âlemleri kuşatan güç ve iktidarı

lisan-ı hal: hâl ve beden dili
lisan-ı kâl: söz ile anlatım
müracaat etmek: başvurmak
nebat: bitki
nihayetsiz: sınırsız
zâhiren: görünürde

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ mânâsını yad ediyorlar. Ve herkesin yâdına getiriyorlar ki, bütün şerâit-i hayatiyetlerini tekeffül eden öyle bir vekilleri var ki, birbirine benzeyen ve maddeleri bir olan yumurtalar ve birbirinin misli gibi katreler ve birbirinin aynı gibi habbeler ve birbirine müşabih çekirdeklerden, kuşların yüz bin çeşitlerini, hayvanların yüz bin tarzlarını, nebâtâtın yüz bin nev'ini ve ağaçların yüz bin sınıfını yanlızsız, noksansız, iltibassız, süslü, mizanlı, intizamlı, birbirinden ayrı fârikalı bir surette, gözümüz önünde, hususan her baharda, gayet çok, gayet kolay, gayet geniş bir dairede, gayet çoklukla halk eder, yapar bir kudretin aza-

¹ "Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

fârikalı: birbirinden farklı

habbe: dane, tohum

husususan: özellikle

iltibassız: birbirine karışmayan

intizamlı: düzenli, tertipli

katre: damla

kudret: Allah'ın bütün âlemleri kuşatan güç ve iktidarı

mizanlı: ölçülü

müşabih: benzer

nebâtât: bitkiler

nev'i: çeşit, tür

noksansız: eksiksiz

siz

şerâit-i hayatiyet:

hayat şartları

tekeffül eden: kefil olan

yad etmek: anmak

yâdına getirmek: hatırına getirmek

met ve haşmeti içinde, beraberlik ve benzeyişlik ve birbiri içinde ve bir tarzda yapılmalarıyla vahdetini ve ehadiyetini bize gösterir. Ve böyle hadsiz mucizâtı ibraz eden bir fiil-i rububiyete, bir tasarruf-u hallâkıyete müdahale ve iştirak mümkün olmadığını bildirir diye anladım. Her mü'min gibi benim hüviyet-i şahsiyemi ve mahiyet-i insaniyemi anlamak isteyenler ve benim gibi

olmak arzu edenler, حَسْبُنَا'daki cemiyyetinde bulunan ene'nin, yani nefsimin tefsirine baksınlar. Ehemmiyetsiz, hakir ve fa-

azamet: büyüklük, yücelik

cemiyyet: çoğul olma anlamı

ehadiyet: Allah'ın birliğinin her bir varlıkta ayrı ayrı görünmesi

ehemmiyetsiz: önemsiz

ene: Arapça'da "ben" anlamına gelen kelime

fiil-i rububiyet: Cenâb-ı Allah'ın bütün varlık âlemini kuşatan terbiye ve idare edicilik fiili

hadsiz: sınırsız, sayısız

hakir: küçük, ehemmiyetsiz

haşmet: görkem

hüviyet-i şahsiye: kişinin şahsî hüviyeti, kimliği

ibraz eden: gösteren

iştirak: ortak olma, katılma

mahiyet-i insaniye: insana ait özellikler, insanın içyapısı

mu'cizât: mu'cizeler, bir benzerini

yapma konusunda başkalarını âciz bırakan olağanüstü şeyler

mü'min: Allah'a ve Ondan gelen herşeye inanan

müdahale: karışma

nefs: kişinin kendisi

tasarruf-u hallâkiyet: Allah'ın yaratıcılığını dilediği şekilde göstermesi

tefsir: açıklama, yorum

vahdet: Allah'ın birliğinin bütün varlıklarda görülmesi

kir görünen vücudum—her mü'minin vücudu gibi—neymiş, hayat neymiş, insaniyet neymiş, İslâmiyet neymiş, iman-ı tahkikî neymiş, marifetullah neymiş, muhabbet nasıl olacaktı, anlasınlar, dersini alsınlar.

DÖRDÜNCÜ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE: Bir vakit ihtiyarlık, gurbet, hastalık, mağlûbiyet gibi vücudumu sarsan arızalar, bir gaflet zamanıma rast gelip, şiddetle alâkadar ve meftun olduğum vücudumu, belki mahlûkatın vücutlarını ademe gidiyor diye elîm endişe verirken, yine bu âyet-i hasbiyeye müracaat ettim. Dedi: “Mânâma dikkat et ve iman dürbünüyle bak.”

adem: yokluk, hiçlik

alâkadar: alakalı, ilgili

âyet-i hasbiye:

“Allah bize yeter; O ne güzel vekildir” mânâsındaki “Hasbünallâhü ve ni'me'l-vekîl” âyeti

elîm: acı ve sıkıntı veren

gaflet: umursa-mazlık, dalgınlık

gurbet: yabancı-

lık, vatanından uzak olma

iman-ı tahkikî:

imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve burhan ile inanma

insaniyet: insanlık

mağlûbiyet: yenilgi

mahlûkat: varlıklar

marifetullah: Allah'ı bilme ve tanımaya

meftun: düşkün

mertebe-i nuriye-i

hasbiye: “Hasbünallahu ve ni'me'l-vekîl (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.)” âyetinin mertebesi, derecesi

muhabbet: sevgi

mü'min: Allah'a ve Ondan gelen herşeye inanan

müracaat etmek: başvurmak

vücud: varlık

Ben de baktım ve iman gözüyle gördüm ki, bu zerrecik vücudum, her mü'minin vücudu gibi, hadsiz bir vücudun âyinesi ve nihayetsiz bir inbisatla hadsiz vücutları kazanmasına bir vesile ve kendinden daha kıymettar, bâki, müteaddit vücutları meyve veren bir kelime-i hikmet bulunduğunu ve mensubiyet cihetiyle bir an yaşaması, ebedî bir vücut kadar kıymettar olduğunu ilmelyakin ile bildim. Çünkü, şuur-u imanla bu vücudum Vâcibü'l-Vücudun eseri ve san'atı ve cilvesi bulunduğunu anlamakla, vahşî evhamdan ve hadsiz firaklardan ve had-

bâki: devamlı, kalıcı, sonsuz

cihet: yön

cilve: görüntü, yansıma

ebedî: sonsuz

evham: kuruntular, şüpheler

firak: ayrılık

hadsiz: sayısız, sınırsız

ilmelyakîn: ilim yoluyla kesin bilgi sahibi olma

inbisat: genişle-

me, yayılma

kelime-i hikmet: hikmet ifade eden kelime

kıymettar: değerli

mensubiyet: mensup olmak, bağlı ve ait olmak

mü'min: Allah'a ve Ondan gelen herşeye inanan

müteaddit: bir

çok, çeşitli

nihayetsiz: sınırsız

şuur-u iman:

iman şuurı, bilinci

Vâcibü'l-Vücud:

varlığı gerekli olan, var olmak için hiçbir sebebe ihtiyacı bulunmayan Allah

vahşî: ilkel, korkutucu

vesile: aracı

vücud: varlık

zerrecik: atom, maddenin en küçük parçası

siz mufarakat ve firakların elemelerinden kurtulup, mevcudata, hususan zîhayatlara taallûk eden ef'âl ve esmâ-i İlâhiye adedince uhuvvet rabitalarıyla münasebet peydâ eylediğim, bütün sevdiğim mevcudata, muvakkat bir firak içinde daimî bir visal var olduğunu bildim. İşte, iman ile ve imandaki intisap ile, her mü'min gibi, bu vücudum dahi hadsiz vücutların firaksız envârını kazanır. Kendi gitse de onlar arkada kaldığından, kendisi kalmış gibi memnun olur.

Hülâsa, ölüm firak değil, visaldir, tebdil-i mekândır, bâki bir meyveyi sümbül vermektir.

bâki: devamlı, kalıcı, sonsuz
daimî: devamlı, sürekli
ef'âl: fiiller, davranışlar
elem: acı, keder
envâr: nurlar
esmâ-i İlâhiye: Allah'ın isimleri
firak: ayrılık
hadsiz: sayısız, sınırsız

hususan: özellikle
hülâsa: özet olarak
intisap: bağlanma
mevcudat: varlıklar
mufarakat: ayrılık
muvakkat: geçici
mü'min: Allah'a ve Ondan gelen herşeye inanan
münasebet peydâ etmek: bağlantı kurmak

rabita: bağlantı
sümbül vermek: yeşermek, başak vermek
taallûk eden: ilgilendiren, ait olan
tebdil-i mekân: yer değiştirme
uhuvvet: kardeşlik
visal: kavuşma
vücut: varlık
zîhayat: canlı

BEŞİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HAS-BİYE: Yine bir vakit hayatım çok ağır şerâitle sarsıldı ve nazar-ı dikkatimi ömre ve hayata çevirdi. Gördüm ki, ömrüm koşarak gidiyor, âhirete yakınlaşmış; hayatım dahi tazyikat altında sönmeye yüz tutmuş. Halbuki, Hayy ismine dair risalede izah edilen hayatın mühim vazifeleri ve büyük meziyetleri ve kıymettar faideleri böyle çabuk sönmeye değil, belki uzun yaşamaya lâyıktır diye müteallimâne düşündüm. Yine üstadım olan ¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ âyetine müracaat ettim. Dedi: “Sana ha-

¹ “Allah bize yeter; O ne güzel vekildir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:173.

âhiret: öteki dünya, öldükten sonraki ebedî hayat

âyet: Kur’ân’da yer alan her bir cümle

Hayy: gerçek hayat sahibi olan ve her canlıya hayat veren Allah

izah etmek: açıklamak

kıymettar: değerli
merite-i nuriye-i

hasbiye: “Hasbünallahu ve ni’mel-vekil (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.)” âyetinin mertebesi, derecesi

meziyet: üstün özellikler

mühim: önemli

müracaat etmek:

başvurmak
müteallimâne:

elem duyarak, kederlenerek

nazar-ı dikkat: dikkatli bakış

risale: Risale-i Nur’u oluşturan bölümlerden her birisi

şerâit: şartlar

tazyikat: baskılar, sıkıntılar

üstad: hoca, öğretmen

yatı veren Hayy-ı Kayyûma göre hayata bak.”

Ben de baktım, gördüm ki: Hayatımın bana bakması bir ise, Zât-ı Hayy-ı Kayyûma bakması yüzdür. Ve bana ait neticesi bir ise, Hâlıkıma ait bindir. Şu halde, marzî-i İlâhî dairesinde bir an yaşaması kâfidir, uzun zaman istemez.

Bu hakikat dört mesele ile beyan ediliyor. Ölü olmayanlar veyahut diri olmak isteyenler, hayatın mahiyetini ve hakikatini ve hakikî hukukunu o dört mesele içinde arasınlar, bulsunlar ve dirilsinler. Hülâsası şudur ki:

Hayat, Zât-ı Hayy-ı Kayyûma baktıkça ve iman dahi hayata hayat ve ruh oldukça bekâ bulur, hem bâki meyveler verir. Hem

bâki: devamlı, kalıcı, sonsuz

bekâ: sonsuzluk, devamlılık ve kalıcılık

beyan etmek: açıklamak

hakikat: gerçek, esas

hakikî: gerçek

Hâlık: her şeyi yaratan Allah

Hayy-ı Kayyûm: her an diri olan ve herşeyi ayakta tutan Allah

hukuk: haklar

hülâsa: özet olarak

kâfi: yeterli

mahiyet: temel

özellik

marzî-i İlâhî: Allah'ın rızasına uygun olan işler

Zât-ı Hayy-ı Kayyûm: her an diri

olup her canlıya

hayat veren ve

herşeyi ayakta

tutan Zât, Allah

öyle yükseklenir ki, sermediyet cilvesini alır; daha ömrün kısalığına ve uzunluğuna bakılmaz.

ALTINCI MERTEBE-İ NURİYE-İ HAS-BİYE: Mufarakat-i umumiye hengâmında olan harab-ı dünyadan haber veren âhir-zaman hâdisâtı içinde mufarakat-i hususi-yemi ihtar eden ihtiyarlık ve âhir ömrümde bir hassasiyet-i fevkalâde ile fıtratımdaki cemalperestlik ve güzellik sevdası ve kemâlâta meftuniyet hisleri inkişaf ettikleri bir zamanda, daimî tahribatçı olan zeval ve

âhir: son

âhirzaman: dünya hayatının kıyamete yakın son devresi

cemalperestlik: güzelliğe düşkünlük

cilve: görüntü, yansıma

daimî: devamlı, sürekli

fıtrat: yaratılış, miçaç

hâdisât: hadiseler, olaylar

harab-ı dünya: dünyanın sonu,

kıyametin kopması

hassasiyet-i fevkalâde: olağanüstü hassasiyet, duyarlılık

hengâm: zaman, dönem

ihhtar etmek: hatırlatmak

inkişaf etmek: açılmak, ortaya çıkmak

kemâlât: mükemmel özellikler

meftuniyet: tutkunluk, düşkünlük

meretebe-i nuriye-i

hasbiye: "Hasbünallahu ve ni'mel-vekil (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir.)" âyetinin mertebesi, derecesi

mufarakat-i hususiye: özel ayrılık
mufarakat-i umumi: geniş çaplı ayrılık

sermediyet: daimîlik, süreklilik

tahribatçı: her şeyi yıkan, dağıtan

zeval: yok olma, gelip geçicilik

fenâ ve mütemadî tefrik edici olan mevt ve adem, dehşetli bir surette bu güzel dünyayı ve bu güzel mahlûkatı hırpaladığını, parça parça edip güzelliğini bozduğunu, fevkalâde bir şuur ve teessürle gördüm. Fıtratındaki aşk-ı mecazî bu hale karşı şiddetli galeyan ve isyan ettiği zamanda bir medar-ı teselli bulmak için, yine bu âyet-i hasbiyeye müracaat ettim. Dedi: “Beni oku ve dikkatle mânâma bak.”

Ben de Sûre-i Nur'daki

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ ۚ (ilâ âhir) âyetinin

۱ “Allah göklerin ve yerin nurudur.” Nur Sûresi, 24:35.

adem: yokluk, hiçlik

aşk-ı mecazî: gerçek olmayan aşk, geçici şeylere âşık olma

âyet: Kur’ân’da yer alan her bir cümle

âyet-i hasbiye: “Allah bize yeter, O ne güzel vekildir” mânâsındaki “Hasbünallahü ve ni-me'l-vekîl” âyeti

dehşetli: korkunç, ürkütücü

fena: gelip geçicilik, yok oluş

fevkalâde: olağanüstü

fıtrat: yaratılış, mizaç

galeyan: coşup taşma, öfkelenme

ilâ âhir: sonuna kadar

mahlûkat: varlıklar

medar-ı teselli: te-

sellî kaynağı

mevt: ölüm

müracaat etmek:

başvurmak

mütemadî: sürekli bir şekilde

Sûre-i Nur: Nur Sûresi, Kur’ân-ı Kerim’in 24. sûresi

suret: biçim, şekil

şuur: bilinç

teessür: üzüntü

tefrik edici: ayırıcı

rasathanesine girip, imanın dürbünüyle bu âyet-i hasbiyenin en uzak tabakalarına ve şuur-u imanî hurdebiniyle en ince esrarına baktım, gördüm:

Nasıl ki âyineler, şişeler, şeffaf şeyler, hat-tâ kabarcıklar, güneş zıyasının gizli ve çeşit çeşit cemâlini ve o ziyanın elvân-ı seb'a denilen yedi renginin mütenevvi güzelliklerini gösteriyorlar; ve teceddüd ve taharrükleriyle ve ayrı ayrı kabiliyetleriyle ve inkisaratlarıyla o cemalet ve o güzellikleri tazeliştiriyorlar; ve inkisaratlarıyla güneşin ve zıyasının ve elvân-ı seb'asının gizli güzelliklerini güzel izhar ediyorlar. Aynen öyle de, Şems-i Ezel ve Ebed olan Cemîl-i Zülcelâ-

âyet-i hasbiye: "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir" mânâsındaki "Hasbünallahü ve ni'me'l-vekîl" âyeti

cemâl: güzellik
elvân-ı seb'a: yedi renk

esrar: sırlar

hurdebin: mikroskop

inkisarar: kırılma-

lar
izhar etmek: göstermek, açığa çıkarmak

mütenevvi: çeşit çeşit

rasathane: gözlem evi

şeffaf: saydam, parlak

Şems-i Ezel ve Ebed: Ezel ve Ebed Güneşi; bu

tabir ezelden ebede bütün varlık âlemini aydınlatan Cenâb-ı Hak için bir benzetme olarak kullanılır

şuur-u imanî: iman şuuru, bilinci

taharrük: hareket etme

teceddüd: yenilenme

ziya: ışık

lin cemâl-i kudsîsine ve nihayetsiz güzel Esmâ-i Hüsnâsının sermedî güzelliklerine âyinedarlık edip cilvelerinin tazelenmesi için, bu güzel masnular, bu tatlı mahlûklar, bu cemalli mevcudat, hiç durmayarak gelip gidiyorlar. Kendilerinde görünen güzellikler ve cemaller kendilerinin malı olmadığını, belki tezahür etmek isteyen sermedî ve mukaddes bir cemâlin ve daimî tecellî eden ve görünmek isteyen mücerret ve münezzezh bir hüsnün işaretleri ve alâmetleri ve lem'aları ve cilveleri olduğunun pek çok kuvvetli delilleri Risale-i Nur'da tafsilen izah

alâmet: belirti, işaret

âyinedarlık: bir şeyin özelliklerini yansıtan, ayna olan

cemâl: güzellik

cemâl-i kudsî: Cenâb-ı Allah'ın her türlü kusur ve eksiklikten münezzezh güzelliği

Cemîl-i Zülcelâl: heybet ve yücelik sahibi, güzelliği sonsuz olan Allah

cilve: görünme, yansıma

daimî: devamlı, sürekli

Esmâ-i Hüsnâ: Allah'ın en güzel isimleri

hüsün: güzellik

lem'a: parıltı

mahlûk: varlık

masnu: sanarla yapılmış, sanat değeri yüksek

mevcudat: varlıklar

mukaddes: kusur

ve eksiklikten uzak

mücerret: soyutlanmış

münezzeh: arınmış, kusur ve eksiklikten yüce

nihayetsiz: sınırsız

sermedî: daimi, sürekli

tafsilen: ayrıntılı olarak

tecellî etmek: görünmek, yansımak

tezahür etmek: görünmek

edilmiş. Burada o burhanlardan üç tanesi, kısaca, gayet mâkul bir surette zikredilmiştir diye beyana başlar. Bu risaleyi gören herbir zevk-i selim ashabı hayrette kalmakla beraber, kendilerinin istifadelerinden başka, gayrılarının da istifadelerine çalışmayı lâzım buluyorlar. Hususan İkinci Burhan-da beş nokta beyan ediliyor. Akli çürük, kalbi bozuk olmayan, herhalde takdir ve tahsin ve tasviple “Mâşaallah, fetebârekâllah” diyecek; fakir, hakir görünen vücudunu teâli ettirecek harika bir mucize olduğunu derk ve tasdik edecek.

ashab: sahipler
beyan etmek: açıklamak, anlatmak
burhan: güçlü ve sarsılmaz delil
derk etmek: anlamak, algılamak
fetebârekâllah: şânı ne yücedir Allah'ın
gayr: başkası
hakir: küçük, değersiz
hususan: özellikle
istifade: yararlanma, faydalanma
izah etmek: açık-

lamak
mâkul: akla uygun
Mâşaallah: Allah dilemiş ve ne güzel yaratmış
mu'cize: insanların benzeri yapmakta âciz oldukları Allah'ın olağanüstü eseri
risale: Risale-i Nur'da yer alan bölümlerden her birisi
suret: biçim, şekil
tahsin: beğenme, bir şeyin güzelliği-

ni ilân etme
takdir: bir şeyin değerini anlama ve ilân etme
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak
tasvip: uygun bulma
teâli ettirmek: yüceltmek
vücut: varlık
zevk-i selim: en kusursuz, en yüksek derecedeki zevk
zikredilmek: anılmak, belirtilmek

On Beşinci Rica

Bir zaman Emirdağı'nda ikamete memur ve tek başıma, menzilde adeta bir haps-i münferit ve bana çok ağır gelen tarassutlar ve tahakkümlerle bana işkence vermelelerinden, hayattan usandım, hapisten çıktığıma teessüf ettim. Ruh u canımla Denizli hapsini arzuladım ve kabre girmeyi istedim ve “Hapis ve kabir bu tarz-ı hayata müreccahtır” diye, ya hapse veya kabre girmeye karar verirken, inâyet-i İlâhiye imdada yetişti, kalemleri teksir makinesi olan Medresetü'z-Zehrâ şakirtlerinin ellerine yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden,

Denizli hapsi: Bediüzzaman'ın 1943 yılının sonlarından 1944'ün Haziran ayına kadar tutuklu kaldığı hapis

haps-i münferit: tek başına hapis, hücre hapsi

ikamet: yerleşme
imdada yetişmek: yardım etmek

inâyet-i İlâhiye: Allah'ın yardımı

ve gözetmesi
Medresetü'z-Zehrâ: Bediüzzaman'ın doğu illeğinde kurmayı hayal ettiği üniversite; Risale-i Nur talebelerinin oluşturduğu mânevî üniversitesi

menzil: ev, mekân
müreccah: tercih edilen

ruh u can: ruh ve can, büyük bir is-

tek
Şakirt: talebe, öğrenci

tahakküm: zorbalık etmek, baskı yapmak

tarassut: gözetleme
tarz-ı hayat: hayat tarzı

teessüf etmek: üzölmek

teksir makinesi: yazıları çoğaltmak için kullanılan makine

Nurun kıymettar mecmualarından her tanesi, bir kalemle beş yüz nüsha meydana geldi. Fütuhata başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi, “Hadsiz şükür olsun” dedirtti.

Bir miktar sonra, Risale-i Nur’un gizli düşmanları, fütuhat-ı Nuriyeyi çekemediler, hükûmeti aleyhimize sevk ettiler. Yine hayat bana ağır gelmeye başladı. Birden inâyet-i Rabbâniye tecellî etti. En ziyade Nurlara muhtaç olan alâkadar memurlar, vazifeleri itibarıyla, müsadere edilen Nur Risalelerini kemâl-i merak ve dikkatle mütalâa ettiler. Fakat Nurlar onların kalblerini kendine taraftar eyledi. Tenkit yerine takdire başla-

alâkadar: alakalı, ilgili

aleyhinde: karşı-sında

fütuhât: fetihler, zaferler

fütuhât-ı Nuriye: Nur Risalelerinin yayılması

hadsiz: sonsuz

hükûmet: idare, yönetim

inâyet-i Rabbâni-

ye: bütün varlıkların Rabbi olan Allah’ın inayeti, yardımı

kemâl-i merak: merakın son derecesi

kıymettar: değerli

mecmua: benzer konularda yazılmış yazıların bir araya getirilmesiyle oluşan eser

mütalâa etmek:

okumak, incelemek

nüsha: kopya

sevk etmek: yönlendirmek

takdir: birşeyin değerini anlama ve ilân etme

tecellî etmek: görünmek, yansımak

tenkit: eleştiri

ziyade: çok, fazla

malarıyla Nur dershanesi çok genişlendi, maddî zararımızdan yüz derece ziyade menfaat verdi, sıkıntılı telâşlarımızı hiç indirdi.

Sonra, gizli düşman münafıklar, hükûmetin nazar-ı dikkatini benim şahsıma çevirdiler. Eski siyasî hayatımı hatırlattırdılar. Hem adliyeyi, hem maarif dairesini, hem zabıta'yı, hem Dahiliye Vekâletini evhamlandırdılar. Partilerin cereyanları ve komünistlerin perdesinde anarşistlerin tahrikâtıyla o evham genişlendi. Bizi tazyik ve tevkif ve ellerine geçen risaleleri müsadereye başladılar. Nur şakirtlerinin faaliyetine tevakkuf geldi. Benim şahsımı çürütmek fikriyle, bir kısım resmî memurlar, hiç kimsenin

adliye: hukuk ve adalet işlerini gören devlet kuruluşu

anarşist: anarşizm yanlısı, hiçbir kayıt ve kural tanımayan, kanun ve düzene karşı

cereyan: akım

Dahiliye Vekâleti: İçişleri Bakanlığı

evham: kuruntu-

lar, şüpheler

komünist: komünizm yanlısı

maarif dairesi: Millî Eğitim Bakanlığı

menfaat: fayda, yarar

münafık: iki yüzlü, inanmadığı halde inanmış görünen

müsadere: toplatma, elden alma

nazar-ı dikkat: dikkatli bakış

şakirt: öğrenci

tahrikât: tahrikler, kıskırtmalar

tazyik: baskı

tevakkuf: durgunluk

tevkif etmek: tutuklamak

zabita: polis

ziyade: çok, fazla

inanmayacağı isnatlarda bulundular, pek acip iftiraları işâaya çalıştılar. Fakat kimseyi inandıramadılar.

Sonra, pek âdi bahanelerle, zemherîrin en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuşta, tecrid-i mutlak içinde hapsedtiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, zaafiyet ve hastalığımın zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette, hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken, bir inâyet-i İlâhiye ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti. Mânen, “Sen hapse medrese-i Yusufiye namı vermişsin. Hem Denizli’de, sıkıntınızdan bin derece ziyade hem ferah, hem mânevî

acip: hayret verici, tuhaf

âdi: basit, sıradan

ferah: rahat

hakikat: gerçek, sır

hiddet: öfke

iftira: asılsız suçlama

inâyet-i İlâhiye:
Allah’ın yardımı
ve gözetmesi

inkişaf etmek: ortaya çıkmak

isnat: dayandırma, suçlama

işâa: bir haberi yayma, duyurma

mânevî: mânâyâ ait

nam: ad, isim

tecrid-i mutlak:
tam bir yalnızlık,
yalnız başına bi-

rakma

tevkif etmek: tutuklamak

zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük

zemherîr: 22 Aralık’tan 31 Ocak’a kadar olan şiddetli kış dönemi

ziyade: çok, fazla

kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhâtı gibi neticeler, size şekvâ yerinde binler şükrettirdi. Herbir saat hapsinizi ve sıkıntınızı on saat ibadet hükmüne getirdi, o fâni saatleri bâkileştirdi. İnşaallah, bu üçüncü medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip sevinçlere çevirecek. Ve hiddet ettiğin adamlar, eğer aldanmışlarsa, bilmeyerek sana zulmediyorlar; onlar hiddete lâayık değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalâlet hesabına seni incitiyorlar ve işken-ce yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda ölümün idam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip daimî sıkıntılı azap çeke-

bâkileştirmek: sürekli kılmak, kalıcı hale getirmek

daimî: devamlı, sürekli

dalâlet: hak yoldan sapkınlık, inançsızlık, inkârcılık

fâni: gelip geçici, ölümlü

fütuhât: fetihler,

yayımlar

garaz: kötü kasıt
haps-i münferid:

hücre hapsi; tek başına hapsedilme

hiddet: öfke

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere sonsuz yok oluş

istifade: yararlan-

ma

mahpus: hapsedilen kişi

musibetzede: musibete uğrayan

şekvâ: şikâyet

şükretmek: teşekkür etmek, Allah'a karşı minnet duy-mak

cekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevap, hem fâni saatlerini bâkileştirmeyi, hem mânevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlâsla yapmasını kazanıyorsun” diye ruhuma ihtar edildi.

Ben de bütün kuvvetimle “elhamdülil-lâh” dedim. İnsaniyet damarıyla o zalimlere acıdım, “Yâ Rabbi, onları ıslah eyle” diye dua ettim. Bu yeni hadisede, ifademde Dâhiliye Vekâletine yazdığım gibi, on vecihle kanunsuz olduğu ve kanun namına kanunsuzluk eden o zalimler, asıl suçlu onlar olması gibi, öyle bahaneleri aradılar, işitenleri güldürecek ve hakperestleri ağlatıracak iftiraları ve uydurmalarıyla ehl-i in-

bâki: devamlı olan, yok olmayan

Dahili Vekâlet:

İçişleri Bakanlığı

elhamdülillâh: Allah'a hamd olsun!

fâni: gelip geçici, ölümlü

hakperest: doğruluktan ayrılmayan, hakkı tutan

ıslah etmek: iyileştirmek, düzeltmek

ihlâs: ibadet ve davranışlarda sadece Allah'ın rızasını gözetme

ihtar etmek: hatırlatmak

insaniyet: insanlık

namına: adına

vazife-i ilmiye ve diniye: ilim ve din görevi

vecih: yön

yâ Rab: herbir varlığa yaratılış gayelerine ulaşmaları için muhtaç olduğu şeyleri veren, onları terbiye edip idaresi ve egemenliği altında bulunduran Allah'ım

zalim: acımasız ve haksız davranan

zulüm: haksızlık

safa gösterdiler ki, Risale-i Nur'a ve şakirtlerine ilişmeye, kanun ve hak cihetinde imkân bulamıyorlar, divaneliğe sapıyorlar.

Ezcümle, bir ay bizi tecessüs eden memurlar birşey bahane bulamadıklarından, bir pusula yazıp ki, “Said’in hizmetkârı bir dükkândan rakı almış, ona götürmüş,” o pusulayı imza ettirmek için hiç kimseyi bulamayıp, sonra yabanî ve sarhoş bir adamı yakalamışlar, tehditkârâne “Gel bunu imza et” demişler. O da demiş: “Tövbeler tövbesi olsun, bu acip yalanı kim imza edebilir?” Onları, pusulayı yırtmaya mecbur etmiş.

İkinci bir nümune: Bilmediğim ve şimdi dahi tanımadığım bir zât, atını, beni gezdirmek için vermiş. Ben de, rahatsızlığım için, teneffüs kastıyla, ekser günlerde, yaz-

acip: tuhaf, şaşırtıcı

cihet: yön

divanelik: akılsızlık

ehl-i insaf: insafli olanlar

ekser: çok

ezcümle: örnek olarak

hak: adalet

hizmetkâr: hizmet yapan kimse

kastıyla: amacıyla

mecbur etmek:

zorunlu kılmak

nümune: örnek

pusula: küçük not kağıdı

şakirt: öğrenci, ta-

lebe

tecessüs eden:

gizlice araştıran,

casusluk yapan

tehditkârâne: tehdit ederek

teneffüs: dinlenme, temiz hava alma

yabanî: yabancı

da bir iki saat gezerdim. O at ve araba sahibine elli liralık kitap vermeye söz vermiştim-tâ kaidem bozulmasın ve minnet altına girmeyeyim. Acaba bu işte hiçbir zarar ihtimali var mı? Halbuki, “O at kimindir?” diye, elli defa bizlerden hem vali, hem adliyeciler, hem zabıta ve polisler sordular. Güya büyük bir hâdise-i siyasiye ve âsâyişe temas eden bir vakıadır! Hattâ, bu mânâsız soruşların kesilmesi için, iki zât, hamiyeten, biri “At benimdir,” diğeri “Araba benimdir” dedikleri için, ikisini de benimle beraber tevkif ettiler. Bu nümunelere kıyasen, çok çocuk oyuncaklarına seyirci olup gülerek ağladık ve anladık ki, Risale-i Nur’a ve şakirtlerine ilişkinler maskara olurlar.

O nümunelerden lâtif bir muhavere: Benim tevkif kâğıdımda sebep “emniyeti ih-

âsâyiş: kanuna uygunluk

hadise-i siyasiye: siyasî olay

hamiyet: din ve vatan gibi mukaddes değerleri koruma gayreti

kaide: kural

lâtif: hoş, güzel

minnet: iyilik karşısında kendini borçlu hissetme

muhavere: konuşma

nümune: örnek

şakirt: öğrenci, talebe

temas eden: dokunan

tevkif etmek: tutuklamak

vakıa: olay

lâl” suçu yazıldığından, ben daha o pusulayı görmeden müddeiumuma dedim: “Seni geçen gece gıybet ettim. Emniyet müdürü hesabına beni konuşturan bir polise, ‘Eğer bin müddeiumumî ve bin emniyet müdürü kadar bu memlekette emniyet-i umumiye hizmet etmemişsem—üç defa—Allah beni kahretsin’ dedim.”

Sonra, bu sırada, bu soğukta, en ziyade istirahat ve üşümemeye ve dünyayı düşünmemeye muhtaç olduğum bir hengâm-da, garazı ve kastı ihsas eder bir tarzda, beni bu tahammülün fevkinde bu tehcir ve tecrit ve tevkif ve tazyike sevk edenlere, fevkalâde iğbirar ve kızmak geldi. Bir inâ-

emniyet: güven
emniyet-i umumiye: genel güvenlik
fevkalâde: olağanüstü
fevkinde: üstünde
garaz: kötü kasıt
gıybet: arkadan çekiştirmek, hazır olmayan birisinin aleyhinde konuşmak
hengâm: zaman, dönem

iğbirar: gücenme, kırınglık
ihsas etmek: hissettirmek
istirahat: dinlenme, rahatlama
kahretmek: perişan etmek
kast: amaç
müddeiumumî: savcı
pusula: küçük not kağıdı

sevk etmek: yönlendirmek
tahammül: dayanma, katlanma
tazyik: baskı
tecrit: yalnız başına bırakma
tehcir: yurdundan çıkarma, sürgün etme
tevkif etmek: tutuklamak
ziyade: çok, fazla

yet, imdada yetişti. Mânen kalbe ihtar edildi ki:

“İnsanların sana ettikleri ayn-ı zulümle-
rinde, ayn-ı adalet olan kader-i İlâhînin bü-
yük bir hissesi var.

“Ve bu hapiste yiyecek rızkın var; o rız-
kın seni buraya çağırdı. Ona karşı rıza ve
teslimle mukabele lâzım.

“Hikmet ve rahmet-i Rabbâniyenin dahi
büyük bir hissesi var ki, bu hapistekileri
nurlandırmak ve teselli vermek ve size se-
vap kazandırmaktır. Bu hisseye karşı, sabır
içinde binler şükretmek lâzımdır.

“Hem senin nefsinin bilmediğin kusurla-
rıyla onda bir hissesi var. O hisseye karşı

ayn-ı adalet: ada-
letin ta kendisi

ayn-ı zulüm: zu-
lüm ve haksızlığın
ta kendisi

**hikmet ve rahmet-i
Rabbâniye:** her-
bir varlığı terbiye
edip idaresi ve ta-
sarrufu altında
bulunduran Al-
lah'ın rahmet ve
hikmeti

ihtar edilmek: ha-

tırlatılmak

imdada yetişmek:

yardım eli uzatmak

inâyet: Allah'tan
gelen yardım, ih-
san, iyilik

kader-i İlâhî: Al-
lah'ın meydana
gelecek hâdiseleri
olmadan bilip o şe-
kilde belirlemesi

mukabele: karşılık
verme

nefs: kişinin kendisi

nurlandırmak: ay-
dınlatmak

rıza: razı olma, hoş-
nutluk

rızık: Allah'ın ihsan
ettiği nimetler, yi-
yecekler

şükretmek: teşek-
kür etmek, Allah'a
karşı minnet duy-
mak

teslim: her şeyiyle
Allah'a bağlanma

istiğfar ve tevbe ile, nefesine ‘Bu tokada müstehak oldun’ demelisin.

“Hem gizli düşmanların desiseleriyle bazı safdil ve vehham memurları iğfal ile o zulme sevk etmek cihetiyle, onların da bir hissesi var. Ona karşı Risale-i Nur’un o münaflıklara vurduğu dehşetli mânevî tokatlar, senin intikamını tamamen onlardan almış. O, onlara yeter.

“En son hisse, bilfiil vasıta olan resmî memurlardır. Bu hisseye karşı, onların Nur-lara tenkit niyetiyle bakmalarında, ister istemez, şüphesiz, iman cihetinde istifadele-rinin hatırı için,

düş- وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ¹

¹ “Öfkelerini yutanlar ve insanları affedenler...” Âl-i İmrân Sûresi, 3:134.

bilfiil: fiilen, uygu-lamalı olarak

cihet: yön, şekil

desise: hile, aldatma

iğfal: gaflete düşü-rerek kandırma, aldatma

istiğfar: af dileme,

tevbe etme

müstehak: hak etmiş, lâıyk

nefs: kişinin ken-disi

safdil: saf kalpli, kolay aldan-an

tenkit: eleştiri

tevbe: pişmanlık

duyarak günah-tan dönüş

vasıta: aracı

vehham: aşırı derecede vehimli, ku-runtulu

zulüm: haksızlık

turuyla onları affetmek bir ulüvvücenaplıktır.”

Ben de bu hakikatli ihtardan kemâl-i ferah ve şükürle, bu yeni medrese-i Yusufiye'de durmaya, hattâ aleyhimde olanlara yardım etmek için, kendime mucib-i ceza, zararsız bir suç yapmaya karar verdim. Hem benim gibi yetmiş beş yaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişten ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i Nuriyesini görecektir yetmiş bin Nur nüshaları bâki kalıp serbest geziyorlar ve bir dile bedel binler dille hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama, kabir bu haptiden yüz derece ziyade hayırlıdır. Ve bu hapis dahi, haricinde hürriyetsiz tahak-

alâkasız: ilgisiz
bâki kalmak: geride kalmak, elde bulunmak
düstur: kural, prensip
hakikat: gerçek, sır
hizmet-i imaniye: iman hizmeti

hürriyet: özgürlük
ihtar: hatırlatma, uyarı
kemâl-i ferah: tam bir rahatlama
mucib-i ceza: ceza gerektiren
nüsha: kopya
şükür: Allah'a karşı minnet duyma,

teşekkür etme
ulüvvücenaplık: büyüklük
vâris: mirasçı
vazife-i Nuriye: Risale-i Nur yoluyla Kur'ân hizmetinde bulunma
ziyade: çok, fazla

kümleler altındaki serbestiyetten yüz derece daha rahat, daha faidelidir. Çünkü, haricinde, tek başıyla yüzer alâkadar memurların tahakkümlelerini çekmeye mukabil, hapiste yüzer mahpuslarla beraber, yalnız müdür ve başgardıyan gibi bir iki zâtın, maslahata binaen hafif tahakkümlelerini çekmeye mecbur olur. Ona mukabil, hapiste çok dostlardan kardeşâne taltifler, teselliler görür. Hem İslâmiyet şefkati ve insaniyet fıtratı bu vaziyette ihtiyarlara merhamete gelmesi, hapis zahmetini rahmete çeviriyor diye, hapse razı oldum.

Bu üçüncü mahkemeye geldiğim sırada, zaafiyet ve ihtiyarlık ve rahatsızlıktan ayakta durmaya sıkıldığımdan, mahkeme kapısının haricinde, bir iskemlede oturdum. Birden bir hâkim geldi, hiddet etti, “Neden

alâkadar: alakalı, ilgili

binaen: dayanarak

fıtraten: yaratılış itibarıyla

hâkim: yargıç

haricinde: dışında

hiddet: öfke

kardeşâne: kardeşçesine

mahpus: tutuklu

maslahat: fayda, gaye

merhamete gel-

mek: acımak

mukabil: karşılık

rahmet: ilâhî şefkat, merhamet

tahakküm: baskı, zorbalık

taltif: iyilik ve güzellikle muamele etmek

zaafiyet: zayıflık, güçsüzlük

ayakta beklemiyor?” ihanetkârâne dedi. Ben de ihtiyarlık cihetinden bu merhametsizliğe kızdım. Birden baktım, pek çok Müslümanlar, kemâl-i şefkat ve uhuvvetle, merhametkârâne bakıp etrafımızda toplanmışlar, dağıtılmıyorlar. Birden iki hakikat ihtar edildi:

Birincisi: Benim ve Nurların gizli düşmanlarımız, benim istemediğim halde hakımdaki teveccüh-ü âmmeyi kırmakla Nurun fütuhatına sed çekilir diye, bazı safdil resmî memurları kandırıp, şahsımı millet nazarında çürütmek fikriyle, ihanetkârâne böyle muameleye sevk etmişler. Buna karşısı inâyet-i İlâhiye, Nurların iman hizmetine mukabil, bir ikram olarak, o birtek adamın

cihet: yön, şekil

fütuhât: fetihler, zaferler

hakikat: gerçek, sır

ihanetkârâne:

haincesine

ihtar: hatırlatma, uyarı

ikram: bağış, ihsan

inâyet-i İlâhiye:

Allah'ın yardımı, lütfu

kemâl-i şefkat:

tam ve mükemmel şefkat, acıma

merhametkârâne:

merhametli bir şekilde

merhametsiz: acı-

masız

muamele: davra-

niş, tavır

mukabil: karşılık

nazar: bakış, görüş

safdil: saf kalpli, kolay aldanan

sed çekmek: engellemek

teveccüh-ü âmme:

halkın yönelişi, ilgi göstermesi

uhuvvet: kardeşlik

ihanetine bedel bu yüz adama bak, hizmetinizi takdirle şefkatkârâne, acıyarak, alâkadarâne sizi istikbal ve teşyî ediyorlar. Hattâ, ikinci gün, ben müstantık dairesinde müddeiumumun suallerine cevap verirken, hükûmet avlusunda, mahkeme pencerelerine karşı bin kadar ahali kemâl-i alâka ile toplanıp lisan-ı hal ile “Bunları sıkmayınız” dediklerini, vaziyetleriyle ifade ediyorlar gibi göründüler. Polisler onları dağıtamıyordular. Kalbime ihtar edildi ki: Bu ahali, bu tehlikeli asırda tam bir teselli ve söndürülmez bir nur ve kuvvetli bir iman ve saadet-i bâkiyeye bir doğru müjde istiyorlar ve fıtraten arıyorlar ve Nur Risalelerinde aradıkları bulunuyor diye işit-

ahali: halk
alâkadarâne: ilgilenererek
bedel: karşılık
fıtraten: yaratılış itibarıyla
ihamet: hainlik
ihtar etmek: hatırlatmak
istikbal: karşılamak

kemâl-i alâka: tam bir ilgi ve alâka
lisan-ı hal: hâl ve beden dili
müddeiumumî: savcı
müstantık: mahkemede ilk ifadeyi alan sorgu hâkimi
saadet-i bâkiye: sonsuz mutluluk,

âhiret hayatı
şefkatkârâne: şefkat dolu
takdir etmek: bir şeye gerekli değeri göstermek
teşyî: uğurlama, vefat eden kişinin defnedilmesi
vaziyet: durum

mişler ki, benim ehemmiyetsiz şahsıma, imana bir parça hizmetkârlığım için, had-dimden çok ziyade iltifat gösteriyorlar.

İkinci hakikat: Emniyeti ihlâl vehmiyle bize ihanet etmek ve teveccüh-ü âmmeyi kırmak kastıyla tahkirkârâne, aldanmış mahdud adamların bed muamelelerine mukabil, hadsiz ehl-i hakikatin ve nesl-i âtinin takdirkârâne alkışlamaları var diye ihtar edildi.

Evet, komünist perdesi altında anarşistliğin emniyet-i umumiye-yi bozmaya dehşet-

---

anarşist: hiçbir kayıt ve kural tanımayan, kanun ve düzen karşıtı
bed muamele: kötü uygulama
ehemmiyet: önem, değer
ehl-i hakikat: her şeyin hakikatini ve gerçeğini araştıran ve ulaşan kişiler
emniyet: güven ortamı
emniyet-i umumiye: genel güvenlik

had: seviye, derece
hadsiz: sayısız
hakikat: gerçek, esas
hizmetkâr: hizmet yapan kimse
ihanet: hainlik
ihlâl etmek: bozmak, karıştırmak
ihtar etmek: hatırlatmak
iltifat göstermek: ilgilenmek
kastıyla: amacıyla
komünist: Komünizm akımını benimseyen kişi

mahdud: sınırlı
muamele: davranış, tavır
mukabil: karşılık
nesl-i âti: gelecek nesil
tahkirkârâne: hakaret ederek, küçük düşürerek
takdirkârâne: takdir ederek
teveccüh-ü âmme: halkın yönelişi, ilgi göstermesi
vehim: kuruntu, varsayım
ziyade: çok, fazla

li çalışmasına karşı, Risale-i Nur ve şakirtleri, iman-ı tahkikî kuvvetiyle bu vatanın her tarafında o müthiş ifsadı durduruyor ve kırıyor, emniyeti ve âsâyişi temine çalışıyor ki, pek çok bir kesrette ve memleketin her tarafında bulunan Nur talebelerinden, bu yirmi senede alâkadar üç dört mahkeme ve on vilâyetin zabıtalrı, emniyeti ihlâlê dair bir vukuatlarını bulmamış ve kaydetmemiş. Ve üç vilâyetin insaflı bir kısım zabıtalrı demişler: “Nur talebeleri mânevî bir zabıtaadır. Âsâyişi muhafazada bize yardım ediyorlar. İman-ı tahkikî ile, Nuru okuyan her adamın kafasında bir yasakçıyı bırakıyorlar, emniyeti temine çalışıyorlar.”

Bunun bir nümunesi Denizli Hapishanesidir. Oraya Nurlar ve o mahpuslar için

alâkadar: alakalı, ilgili

âsâyiş: emniyet ve güven ortamı

emniyet: güven ortamı

ifsad: bozulma

ihlâl etmek: bozmak, karıştırmak

iman-ı tahkikî:

imana dair bütün meseleleri inceleyip delil ve burhan ile inanma

kesret: çokluk

mahpus: tutuklu

muhafaza etmek: korumak

müthiş: dehşet veren

nümune: örnek

şakirt: öğrenci

vilâyet: il

vukuat: meydana gelen olaylar

zabıta: polis

yazılan Meyve Risalesi girmesiyle, üç dört ay zarfında iki yüzden ziyade o mahpuslar öyle fevkalâde itaatli, dindarâne bir salâh-ı hal aldılar ki, üç dört adamı öldüren bir adam, tahta bitlerini öldürmekten çekiniyordu. Tam merhametli, zararsız, vatana nâfi bir uzuv olmaya başladı. Hattâ resmî memurlar bu hale hayretle ve takdirle bakıyorlardı. Hem daha hüküm almadan bir kısım gençler dediler: “Nurcular hapiste kalsalar, biz kendimizi mahkûm ettireceğiz ve ceza almaya çalışacağız, tâ onlardan ders alıp onlar gibi olacağız, onların dersiyle kendimizi ıslah edeceğiz.”

İşte bu mahiyette bulunan Nur talebelerini emniyeti ihlâl ile ittiham edenler, herhalde ve gayet fena bir surette aldanmış veya aldatılmış veya bilerek veya bilmeye-

dindarâne: dinine bağlı, dindarca
emniyet: güven
fevkalâde: olağanüstü
hüküm: karar
ıslah etmek: düzeltmek
ihlâl etmek: boz-

mak, karıştırmak
itaatli: emirlere uyan
ittiham eden: suçlayan
mahiyet: nitelik, özellik
mahkûm etmek: hapis cezası ver-

mek
mahpus: tutuklu
nâfi: faydalı
salâh-ı hâl: durumun düzelmesi
suret: biçim, şekil
takdir: övgü
uzuv: organ
ziyade: çok, fazla

rek anarşistlik hesabına hükûmeti iğfal edip bizleri eziyetlerle ezmeye çalışıyorlar. Biz bunlara karşı deriz:

“Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapanmıyor ve dünya misafirhanesinde yolcular gayet sür’at ve telâşla, kabile kabile arkasında toprak arkasına girip kayboluyorlar; elbette pek yakında birbirimizden ayrılacağız. Siz zulmünüzün cezasını dehşetli bir surette göreceksiniz. Hiç olmazsa mazlum ehl-i iman hakkında terhis tezkeresi olan ölümün, idam-ı ebedî darağacına çıkacaksınız. Sizin dünyada tevehhüm-ü ebediyetle aldığınız fâni zevkler bâki ve elîm elemelere dönecek.”

anarşist: anarşizm yanlısı, hiçbir kayııt ve kural tanımayan, kanun ve düzene karşı
bâki: devamlı ve kalıcı olan, sonsuz
darağacı: idam sehpası
ehl-i iman: Allah’a ve Allah’tan gelen herşeye inanan kimseler, mü’min-

ler
elem: acı, keder
elîm: acı ve sıkıntı veren
fâni: geçici olan, ölümlü
hüküm: karar
idam-ı ebedî: dirilmemek üzere sonsuz yok oluş
iğfal: gaflete düşürerek kandırma, aldatma

kabile: grup, topluluk
mazlum: suçsuz, zulme uğrayan
suret: biçim, şekil
terhis tezkeresi: görevin bittiğini gösteren belge
tevehhüm-ü ebediyet: sonsuza kadar yaşayacağını sanmak
velî: Allah dostu

Maatteessüf gizli münafık düşmanlarımız, bu dindar milletin yüzer milyon velî makamında olan şehidlerinin, kahraman gazilerinin kanıyla ve kılıcıyla kazanılan ve muhafaza edilen hakikat-i İslâmiyete bazan tarikat namını takıp ve o güneşin tek bir şuâî olan tarikat meşrebini o güneşin aynı gösterip, hükûmetin bazı dikkatsiz memurlarını aldatıp, hakikat-i Kur'âniyeye ve hakaik-i imaniyeye tesirli bir surette çalışan Nur talebelerine “tarikatçı” ve “siyasî cemiyetçi” namını vererek aleyhimize sevk etmek istiyorlar. Biz, hem onlara, hem onları aleyhimizde dinleyenlere, Denizli mahkeme-i âdilesinde dediğimiz gibi deriz:

“Yüzer milyon başların feda oldukları bir kudsî hakikate başımız dahi feda olsun.

---

hakaik-i imaniye:

iman hakikatleri, esasları

hakikat: doğru

gerçek, esas

hakikat-i İslâmiyet: İslâm'ın hakikatı, esası

hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın hakikatı, bildirdiği

esas, gaye

kudsî: kutsal, her türlü kusur ve noksandan uzak

maatteessüf: ne yazık ki

mahkeme-i âdile: adaletli mahkeme

makam: derece

meşreb: hareket tarzı, metod

muhafaza etmek:

korumak

münafık: iki yüzlü, inanmadığı halde inanmış görünen

nam: isim, ünvan

suret: biçim, şekil

şuâ: ışık, parıltı

tarikat: mânevî ilerlemeye götüren yol

velî: Allah dostu

Dünyayı başımıza ateş yapsanız, hakikat-i Kur'âniyeye feda olan başlar, zındıkaya teslim-i silâh etmeyecek ve vazife-i kudsiyesinden vazgeçmeyecekler inşaallah!”

İşte, ihtiyarlığımın sezgüzeştiğinden gelen ağırlara ve meyusiyetlere, imandan ve Kur'ân'dan imdada yetişen kudsî tesellilerle bu ihtiyarlığımın en sıkıntılı bir senesini, gençliğimin en ferahlı on senesine değiştirmem. Hususan hapiste farz namazını kılan ve tevbe edenin herbir saati on saat ibadet hükmüne geçmesiyle ve hastalıkta ve mazlumiyyette dahi herbir fâni gün, sevap cihe-tinde on gün bâki bir ömrü kazandırmasıyla, benim gibi kabir kapısında nöbetini bekleyen bir adama ne kadar medar-ı şük-

bâki: devamlı ve kalıcı olan, sonsuz
cihet: taraf, yön
fâni: geçici olan, ölümlü
ferah: rahatlık
hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın hakikati, esası
husususan: özellikle
ibadet: Allah'a kul-

luk etme
inşaallah: Allah'ın dilemesiyle
kudsî: kutsal, her türlü kusur ve noksandan uzak
mazlumiyyet: zulme uğramışlık
meyusiyet: ümitsizlik
sergüzeşt: bir kimsenin

başından geçen hâl ve olaylar
teslim-i silâh etmek: yenilgiyi kabul edip silâhını teslim etmek
tevbe eden: pişmanlık duyup bağışlanma dileyen
vazife-i kudsiye: kutsal vazife
zındıka: dinsizlik

randır, o mânevî ihtardan bildim, “Hadsiz şükür Rabbime” dedim, ihtiyarlığıma sevindim ve hapsime razı oldum. Çünkü ömür durmuyor, çabuk gidiyor. Lezzetle, ferahla gitse, lezzetin zevâl-i elem olmasından, hem teessüf, hem şükürsüzlükle, gafletle, bazı günahları yerinde bırakır, fâni olur, gider. Eğer hapis ve zahmetli gitse, zevâl-i elem bir mânevî lezzet olmasından, hem bir nevi ibadet sayıldığından, bir cihette bâki kalır ve hayırlı meyveleriyle bâki bir ömrü kazandırır. Geçmiş günahlara ve hapse sebebiyet veren hatalara kefarete olur, onları temizler. Bu nokta-i nazardan, mahpuslardan farzı kılanlar, sabır içinde şükretmelidirler.

bâki: devamlı ve kalıcı olan, sonsuz
cihet: taraf, yön
fâni: geçici olan, ölümlü
farz: Allah'ın kesinlikle yapılmasını emrettiği şey
ferah: rahatlık
gaflet: Allah'ın emir ve yasakları-

na duyarsız davranma hâli
hadsiz: sayısız
ihtar: hatırlatma
kefarete: günahlardan ve hatalardan arınma vasıtası
mahpus: tutuklu
medar-ı şükran: teşekkürün, şükürün kaynağı, sebebi
nevi: çeşit, tür

nokta-i nazar: bakış açısı
Rab: Her bir varlığın her türlü ihtiyacını karşılayan, onları terbiye ve idare edip egemenliği altında tutan Allah
teessüf etmek: üzölmek
zevâl-i elem: acının bitmesi

On Altıncı Rica

Bir zaman, ihtiyarlık vaktinde, Eskişehir hapsinden, bir sene cezayı çekip çıktım. Beni Kastamonu'ya nefyettiler. Polis karakolunda iki üç ay misafir ettiler. Benim gibi, sadık dostlarıyla görüşmekten sıkılan bir münzevî ve kıyafetinin tebdiline tahammül etmeyen bir adam, böyle yerlerde ne kadar azap çeker, anlaşılır. İşte ben bu meyusiyette iken, birden, inâyet-i İlâhiye ihtiyarlığımın imdadına geldi. O karakoldaki komiser, polislerle beraber, sadık dost hükmüne geçtiler. Hiçbir vakit şapkayı başıma koymayı ihtar etmedikleri gibi, benim hizmetçilerim misilli, istediğim zaman beni şehrin etrafında gezdiriyordular.

Sonra, o karakolun karşısında, Kastamonu'nun medrese-i Nuriyesine girdim, Nur-

azap: acı, sıkıntı
ihtar etmek: uyar-
mak, hatırlatmak
imdat: yardım
inâyet-i İlâhiye:
Allah'ın yardımı,
lütü
medrese-i Nuriye:

Risale-i Nur'ların
okunduğu yerler
meyusiyet: ümit-
sizlik
misilli: benzeri, gibi
münzevî: bir köşe-
ye çekilip vaktini
ibadetle geçiren

nefyetmek: sür-
mek, sürgüne gön-
dermek
sadık: doğru, dü-
rüst
tahammül: dayan-
ma, katlanma
tebdil: değiştirme

ların telifine başladım. Feyzi, Emin, Hilmi, Sadık, Nazif, Salâhaddin gibi Nurun kahraman şakirtleri, Nurların neşri, teksiri için o medreseye devam ettiler. Gençlikte eski talebelerimle geçirdiğim kıymettar müzakere-i ilmiyeyi daha parlak bir surette gösterdiler.

Sonra gizli düşmanlarımız bazı memurları ve bir kısım enaniyetli hocalar ve şeyhleri aleyhimize evhamlandırıdılar. Bizi Denizli hapsine, beş altı vilâyetlerden gelen Nur talebelerini, o medrese-i Yusufiyede toplanmaya vesile oldular. Bu On Altıncı Ricanın tafsilâtı, Kastamonu'dan gönderip lâhikaya geçen ve Denizli hapsinde, oradaki kardeşlerime gizli gönderdiğim küçük mektuplar ve mahkemesindeki Müdafaa Risalesidir ki, bu Ricanın hakikatini parlak gös-

enaniyet: benlik, gurur

evhamlandırmak: şüphelendirmek

hakikat: doğru gerçek, bir şeyin iç yüzü

kıymettar: değerli

lâhika: ek, ilave

müdafaa: savunma
müzakere-i ilmiye:

ilmî tartışmalar

neşir: yayma

rica: ümit

suret: biçim, şekil

şakirt: öğrenci

şeyh: bir tarikatın

kurucusu ve başı

tafsilât: ayrıntılar

talebe: öğrenci

teksir: çoğaltma

telif: kitap yazma, yazılı eser ortaya koyma

vesile: aracı

vilâyet: il

teriyorlar. Tafsilâtını lâhikaya, müdafaama havale edip, gayet kısa işaret edeceğiz.

Ben, mahrem ve mühim mecmuaları, hususan Süfyâna ve Nurun kerametlerine dair risaleleri kömür ve odunlar altında sakladım, tâ benim vefatımdan veya baştaki başlar hakikati dinleyip akıllarını başlarına aldıktan sonra neşredilsinler diye müsterihâne dururken, birden taharrî memurları ve müddeiumumun muavini, menzilimi bastılar. O gizli ve ehemmiyetli risaleleri odunların altından çıkardılar. Hem beni tevkif

ehemmiyet: değer, önem

hakikat: doğru gerçek, bir şeyin iç yüzü

havale etmek: bir işi başka birine bırakmak, yönlendirmek

hususan: özellikle

keramet: Allah'ın bir ikramı olarak, Onun sevgili kullarında görülen olağanüstü hâl ve hareket

lâhika: ek, ilave

mahrem: gizliliği

olan

mecmua: belli bir konuda kaleme alınan yazıların toplandığı eser

menzil: ev, mekân

muavin: yardımcı

müdafaa: savunma

müddeiumumî: iddia makamı, savcı

mühim: önemli

müsterihâne: içi rahat olarak, gönül rahatlığı ile

neşretmek: yaymak

risale: Risale-i Nur'u oluşturan bölümlerden her birisi

Süfyân: âhırzaman-da geleceği ve İslâm dinini yıkmak için çalışacağı sahih hadislerde haber verilen dinsiz ve münâfık bir şahıs

tafsilât: ayrıntılar

taharrî memurları: araştırma memurları

tevkif etmek: tutuklamak

edip Isparta Hapishanesine, sıhhatim muhtel bir halde gönderdiler. Ben pek çok müteellim ve Nurlara gelen o zarardan deşetli müteessir iken, bir inâyet-i İlâhiye imdadımıza yetişti. O gizlenmiş ve ehl-i hükûmet onları okumaya çok muhtaç olan o ehemmiyetli risaleleri kemâl-i merak ve dikkatle okumaya başlayıp, büyük resmî dairer adeta bir dersane-i Nuriye hükmüne geçti. Tenkit fikriyle takdire başladılar. Hat-tâ Denizli’de, hiç haberimiz yokken, fevkalâde perde altında, matbu *Âyetü’l-Kübrâ*’yı resmî ve gayr-ı resmî pek çok adamlar okudular, imanlarını kuvvetlendirdiler, bizim hapis musibetimizi hiçe indirdiler.

Âyetü’l-Kübrâ: en büyük delil; Risale-i Nur’da Yedinci Şuâ adlı eser
dershane-i Nuriye: Risale-i Nur’ların okunduğu yer
ehemmiyet: değer, önem
ehl-i hükûmet: yöneticiler, hükûmette olanlar

fevkalâde: olağanüstü
gayr-ı resmî: resmi olmayan
inâyet-i İlâhiye: Allah’ın yardımı, lütfu
matbu: basılmış
muhtel: hâlel gelmiş, bozulmuş
musibet: belâ, büyük sıkıntı
müteellim: acı çe-

ken
müteessir: etkilenen, üzülen
risale: Risale-i Nur’u oluşturan bölümlerden her birisi
sıhhat: sağlık
takdir etmek: bir şeye gerekli değeri göstermek
tenkit etmek: eleştirmek

Sonra bizi Denizli hapsine aldılar. Beni tecrid-i mutlak içinde ufunetli, rutubetli, soğuk bir koğuşa soktular. İhtiyarlık, hastalık ve benim yüzümden mâsum arkadaşlarımın zahmetlerinden bana gelen çok teellüm ve Nurların tatil ve müsaderesinden gelen çok teessüf ve sıkıntı içinde çırpınırken, birden inâyet-i Rabbâniye imdada yetişti. Birden o koca hapishaneyi bir dershane-i Nuriyeye çevirip bir medrese-i Yusufiye (a.s.) olduğunu ispat ederek, Medresetü'z-Zehrâ kahramanlarının elmas kalemleriyle Nurlar intişara başladı. Hattâ o ağır şerâit içinde Nurun kahramanı, üç dört ay zarfında yirmiden ziyade Meyve ve Müdafaat Risalesinden yazdı. Hem hapiste, hem hariç-

dershane-i Nuriye: Risale-i Nur'un okunduğu yer
imdat: yardım
inâyet-i Rabbâniye: Allah'ın inâyeti, yardımı
intişar: yayılma
Meyve Risalesi: On Birinci Şuâ
Müdafaaname Ri-

salesi: Üstad Bedüzzaman ve Risale-i Nur talebelerinin çeşitli mahkemelere sundukları savunmaların yer aldığı risale
müsadere: toplama
şerâit: şartlar
tecrid-i mutlak:

tam bir yalnızlık, yalnız başına bırakma
teellüm: elem çekme
teessüf etme: üzülme
ufunetli: kötü ve pis kokulu
ziyade: çok, fazla

te fütuhata başladılar. O musibetteki zararımızı büyük menfaatlere ve sıkıntılarımızı sevinçlere çevirdi.

عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ¹ sırrını tekrar gösterdi.

Sonra birinci ehl-i vukufun yanlış ve sat-hî zabıtlara binaen aleyhimizde şiddetli tenkitleri ve Maarif Vekilinin dehşetli hücumuyla beraber, aleyhimizde bir beyanname neşretmesiyle, hattâ bazı haberlerle bir kısmımızın idamına çalışıldığı hengâmda, bir inâyet-i Rabbâniye imdadımıza yetişti. Başta Ankara ehl-i vukufunun şiddetli tenkitlerini beklerken, takdirkârâne raporları, hattâ beş sandık Nur Risalelerinde beş on

¹ “Bakarsınız, sizin hoşlanmadığınız birşey, hakkınızda hayırlı olur.” Bakara Sûresi, 2:216.

beyanname: açıklama belgesi
binaen: dayanarak
ehl-i vukuf: bilirkşi heyeti
fütuh: fetihler, yayılmalar
hengâm: zaman, dönem

imdat: yardım
inâyet-i Rabbâniye: Allah'ın inâyeti, yardımı
Maarif Vekili: Milli Eğitim Bakanı
menfaat: fayda, yarar
musibet: belâ, bü-

yük sıkıntı
neşretmek: yayınlamak
sathî: sıg, yüzeysel
takdirkârâne: takdir edercesine
tenkit etmek: eleştirmek
zabıt: tutanak

sehv buldukları halde, mahkemede onların sehv ve yanlış gösterdikleri noktalar ayn-ı hakikat olduğunu ve onların sehv ve yanlış dedikleri maddelerde kendileri sehv ettiklerini ispat ettiğimiz gibi, beş yaprak raporlarında beş on sehv ve yanlışlarını gösterdik. Ve yedi makamata gönderdiğimiz Meyve ve Müdafaaname Risaleleri ve Adliye Vekâletine gönderilen Nurun umum risaleleri, hususan mahremlerin dokunaklı ve şiddetli tokatlarına mukabil tehditkârâne şiddetli emirler beklerken, gayet mülâyimâne, hattâ tesellikârâne Başvekilin bize gönderdiği mektubu gibi, musalâha tarzında ilişmemeleri kat'î ispat etti ki, Risale-i

---

Adliye Vekâleti:

Adalet Bakanlığı

ayn-ı hakikat:

gerçeğin kendisi

Başvekil: Başbakan

husussan: özellikle

kat'î: kesin

mahrem: gizliliği olan

makamat: makamlar, mertebeler

Meyve Risalesi:

On Birinci Şuâ

mukabil: karşılık

musalâha: barışma

Müdafaaname Ri-

salesi: Üstad Be-

diüzzaman ve Ri-

sale-i Nur talebe-

lerinin çeşitli mah-

kemelere sunduk-

ları savunmaların

yer aldığı risale

mülâyimâne: yu-

muşak bir şekilde

risale: Risale-i

Nur'u oluşturan

bölmülerden her

birisi

sehv: hata, yanlış

tehditkârâne: teh-

dit ederek

tesellikârâne: te-

selli ederek

umum: bütün, ge-

nel

Nur'un hakikatleri, inâyet-i İlâhiye kera-
metiyle onları mağlûp edip kendini onlara
irşadkârâne okutturmuş, o geniş daireleri
bir nevi derslane yapmış, çok müteredit
ve mütehayyirlerin imanlarını kurtarmış ve
bizim sıkıntılarımızdan yüz derece ziyade
mânevî ferah ve fayda verdi.

Sonra gizli düşmanlar beni zehirlediler.
Ve Nur'un şehid kahramanı merhum Hafız
Ali benim bedelime hastahaneye gitti ve
benim yerimde berzah âlemine seyahat
eyledi, bizi meysûsâne ağılattırdı. Ben bu
musibetten evvel Kastamonu'nun dağında
bağırarak mükerrer defa dedim: "Kardeş-
lerim, ata et, arslana ot atmayınız." Yani,

bedel: karşılık, ye-
rine

berzah âlemi: öl-
dükten sonra ruh-
ların kıyamete ka-
dar kalacakları
mânevî âlem, ka-
bir âlemi

hakikat: esas

inâyet-i İlâhiye:
Allah'ın yardımı,
lütü

irşadkârâne: irşâd
ederek, doğru yo-
lu göstererek

keramet: Allah'ın
bir ikramı olarak
görülen olağanüs-
tû hâl ve işler

mağlûp etmek:
yenmek

merhum: vefat et-
miş

meysûsâne: ümit-

sizce

musibet: belâ, bü-
yük sıkıntı

mükerrer: tekrar
tekrar

mütehayyir: şaşkın,
hayrete düşen

müteredit: tereddüt
eden, şüphelenen

nevi: tür

ziyade: çok, fazla

“Her risaleyi herkese vermeyiniz, tâ bize taarruz edilmesin.” Yaya gidilse yedi gün uzakta Hafız Ali (rahmetullahi aleyh), mânevî telefonuyla işitiyor gibi, aynı vakit bana yazıyor ki: “Evet, Üstadım, Risale-i Nur’un bir kerametidir ki, ata et, arslana ot atmaz. Belki ata ot, arslana et atar ki, o arslan hocaya İhlâs Risalesini verdi.” Yedi gün sonra mektubunu aldık. Hesap ettik; aynı zamanda, ben dağda bağırırken, o da garip sözleri mektubunda yazıyormuş.

İşte, Nurun böyle bir mânevî kahramanının vefatı ve gizli münafıkların aleyhimizde desiselerle bizi cezalandırmaya çalışmaları ve benim zehirli hastalığımdan dolayı beni de hastahaneye resmî emirle mecbur etmek endişesi bizi sıkarken, birden inâyet-i

desise: hile, aldatma

hâlis: içten

İhlâs Risalesi: Risale-i Nur Külliyyatında yer alan bir bölüm; Yirmi Birinci Lem’a lütfu

keramet: Allah’ın bir ikramı olarak görülen olağanüstü hâl ve işler

münafık: iki yüzlü, inanmadığı halde inanmış görünen

rahmetullahi

aleyh: Allah’ın

rahmeti onun üzerine olsun

risale: Risale-i Nur’u oluşturan bölümlerden her birisi

taarruz etmek: saldırmak

Îlâhiye imdada geldi. Mübarek kardeşlerimin hâlis dualarıyla zehirin tehlikesi geçmiş ve o merhum şehidin, kuvvetli emârelerle, kabrinde Nurlarla meşgul olması ve sual meleklerine Nurlarla cevap vermesi; ve onun bedeline ve onun sisteminde Nurlara çalışacak Denizli kahramanı Hasan Feyzi (rahmetullahi aleyh) ve arkadaşları perde altında tesirli bir surette hizmetleri; ve düşmanlarımızın dahi, mahpusların birinden Nurlarla ıslah olmaları cihetinde, hapisten çıkmamıza taraftar olması; ve Ashab-ı Kehf misilli Nur şakirtleri o sıkıntılı çilehaneyi Ashab-ı Kehf ve eski zaman ehl-i riyâzâtının mağaralarına çevirmesi; ve isti-

---

Ashab-ı Kehf: mağara arkadaşları; Kur'ân'da, Allah'ın birliğine iman ettikleri için öldürül-mek istendikleri ve girdikleri bir mağarada yıllarca uyuduktan sonra tekrar uyandıkları anlatılan bir grup genç
cihet: taraf, yön

ehl-i riyâzât: az gıda ile nefsin heveslerini kırıp, ilim ve ibâdetle meşgul olanlar
emâre: belirti, işaret
ıslah olmak: düzel-mek, iyileşmek
imdat: yardım
inâyet-i Rabbâni-ye: Allah'ın inâyeti, yardımı

mahpus: tutuklu
merhum: vefat etmiş
misilli: benzeri, gibi
mübarek: bereketli, hayırlı
rahmetullahi aleyh: Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun
suret: biçim, şekil
tesirli: etkili

rahat-i kalble Nurların neşrine ve yazmasına sa'yleriyle, inâyet-i Rabbâniyenin imdadımıza yetiştiğini ispat etti.

Hem kalbime geldi ki, madem İmam-ı Âzam gibi eâzım-ı müçtehidîn hapis çekmiş ve İmam-ı Ahmed ibni Hanbel gibi bir mücahid-i ekber, Kur'ân'ın birtek meselesi için hapiste pek çok azap verilmiş ve şekvâ etmeyerek, kemâl-i sabırla sebat edip o meselelerde sükût etmemiş. Ve pek çok imamlar ve allâmeler, sizlerden pek çok ziyade azap verildiği halde, kemâl-i sabır içinde şükredip sarsılmamışlar. Elbette sizler, Kur'ân'ın müteaddit hakikatleri için pek büyük sevap ve kazanç aldığınız halde

allâme: büyük âlim
eâzım-ı müçtehidîn: âyet ve hadisler başta olmak üzere, diğer dinî delillerden hüküm çıkarma bilgi ve kabiliyetine sahip olan büyük İslâm âlimleri
hakikat: gerçek, esas
İmam-ı Ahmed ibni Hanbel: Han-

befî mezhebinin kurucusu
İmam-ı Âzam: Hanefî mezhebinin kurucusu İmam-ı Âzam Ebu Hanife
imdat: yardım
inâyet-i Rabbâniye: Allah'ın inâyeti, yardımı
istirahat-i kalb: kalp rahatlığı
kemâl-i sabır: tam bir sabır

mücahid-i ekber: en büyük mücahit
müteaddit: bir çok
neşir: yayılma
sa'y: çalışma
sebat etmek: kararlı olmak
sükût etme: susma
şekvâ: şikâyet
şükür: teşekkür etme, Allah'a karşı minnet duyma
ziyade: çok, fazla

pek az zahmet çektiğimize binler teşekkür etmek borcunuzdur. Evet, zulm-ü beşer içinde bir cilve-i inâyet-i Rabbâniyeyi kısaca beyan edeceğim:

Ben yirmi yaşındayken tekrarla derdim: “Eski zamanda mağaralara çekilen târiküddün-yalar gibi, âhir ömrümde ben de bir mağaraya, bir dağa çekilip insanların hayat-ı içtimaiyesinden çıkacağım.” Hem eski Harb-i Umumîde şark-ı şimalîdeki esaretimde karar vermiştim ki, “Bundan sonra ömrümü mağaralarda geçireceğim. Hayat-ı siyasiyeden ve içtimaiyeden sıyrılacağım. Artık karışmak yeter” derken, inâyet-i Rabbâniye, hem adalet-i kaderiye tecellî ettiler. Kararımdan ve arzumdan çok ziya-

---

adalet-i kaderi:

kaderin adaleti

beyan etmek: açıklamak

cilve-i inâyet-i

Rabbâniye: Rab-bimizin yardım ettiğini gösteren yansımalar, belirtiler

esaret: esirlik, tut-

saklık

eski Harb-i Umu-

mî: birinci dünya savaşı

hayat-ı içtimaiye:

sosyal hayat

hayat-ı siyasiye

ve içtimaiye: si-yasî ve toplumsal hayat

inâyet-i Rabbâni-

ye: Allah'ın inâyeti, yardımı

şark-ı şimalî: kuzeydoğu

târiküddunya: dünya ile ilgili her şeyi terk eden

tecellî etmek: belirlemek, görünmek

zulm-ü beşer: insanların zulmü

de hayırlı bir surette, ihtiyarlığıma merhameten, o mutasavver mağaralarımı hapsihanelere ve inzivâlara ve yalnızlık içinde çilehanelere ve tecrid-i mutlak menzillerine çevirdi. Ehl-i riyazet ve münzevîlerin dağlardaki mağaralarının çok fevkinde Yusufiye medreseleri ve vaktimizi zayi etmemek için tecridhaneleri verdi. Hem mağara faide-i uhreviyesini, hem hakaik-i imaniye ve Kur'âniyenin mücahidâne hizmetini verdi. Hattâ ben azmetmiştim ki, arkadaşlarımla

azmetmek: gayret sarf etmek

çilehane: yalnız başına çile çekilip ibadet edilen yer

ehl-i riyazet: nefisini terbiye etmek için manevî eğitime giren kişiler

faide-i uhreviye: ahirete ait faydalar

fevkinde: üstünde

hakaik-i imaniye: iman hakikatleri, esasları

inzivâ: yalnız başına bir yere çekilip dünya işleriyle

uğraşmama

menzil: yer, mekân

merhameten: şefkat göstererek, acıyarak

mutasavver: hayal edilen

mücahidâne: cihad ederek, mücadele ederek

münzevî: bir köşeye çekilip ibadetle uğraşan, dünyayı terk eden kişi

suret: biçim, şekil

tecridhane: eskiden dervişlerin dünya işlerinden

ellerini çekip yalnız başlarına yaşadıkları oda, yalnızlık odası

tecrid-i mutlak:

tam bir yalnızlık

Yusufiye medresesi: Hz. Yusuf'un

(a.s.) hapiste kalmasına benzetilerek, iman ve Kur'ân'a hizmetinden dolayı tutuklananların hapsedildiği yer; hapishane

zayi etmek: kaybetmek

ziyade: çok, fazla

beraatlerinden sonra bir suç gösterip hapse kalacağım. Hüsrev ve Feyzi gibi mücerredler benim yanımda kalsın ve bir bahane ile, insanlarla görüşmemek ve vaktimi lüzumsuz sohbetlerle ve tasannu ve hodfuruşlukla geçirmemek için tecrid koğuşunda bulunacağım. Fakat kader-i İlâhî ve kısmetimiz bizi başka çilehaneye sevk ettiler.

الْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللَّهُ¹ عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا

وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ²

sırrıyla, ihtiyarlığıma merhameten ve hizmet-i imaniyede daha ziyade çalıştırmak

¹ Hayır, Allah'ın ihtiyar etmiş olduğu şeydedir.

² "Bakarsınız, sizin hoşlanmadığınız birşey, hakkınızda hayırlı olur." Bakara Sûresi, 2:216.

beraat: temize çıkma, suçsuz olduğunun anlaşılması

çilehane: yalnız başına çile çekerek ibadet edilen yer

hizmet-i imaniye: iman hizmeti

hodfuruşluk: ken-

di kendini beğenmek ve kendini satmaya çalışmak

ihtiyar: irade, seçme gücü, tercih

kader-i İlâhî: Allah'ın belirlediği kader programı

merhameten: şefkatinden, acıdı-

ğından

mücerred: bekar

sevk etmek: göndermek

tasannu: yapmacık harekette bulunma

tecrid koğuşu: tek kişilik hücre

ziyade: çok, fazla

için, ihtiyar ve kudretimizin haricinde bu üçüncü medrese-i Yusufiyede vazife verildi.

Evet, inâyet-i İlâhiye, ihtiyarlığıma merhameten, kuvvetli ve gizli düşmanı bulunmayan gençliğime mahsus olan mağaralarımı, hapishanenin tecrid-i münferit menzillerine çevirmesinde üç hikmet ve hizmet-i Nuriyeye üç ehemmiyetli faydası var:

Birinci hikmet ve faide: Nur talebelerinin bu zamanda toplanmaları, zararsız olarak, medrese-i Yusufiyede olur. Ve birbirini görüp sohbet etmek, hariçte masraflı ve şüpheli olur. Hattâ benimle görüşmek için bazıları kırk elli lirayı sarf ederek gelip, ya yirmi dakika veya hiç görüşmeden döner, giderdi. Ben bazı kardeşlerimi yakından görmek için hapsin zahmetini severek kabul ederdim. Demek hapis bizim için bir nimettir, bir rahmettir.

haricinde: dışında
hikmet: fayda, gaye
hizmet-i Nuriye: Risale-i Nur hizmeti
ihtiyar: irade, seçme gücü, tercih
inâyet-i İlâhiye:

Allah'ın yardımı, lütfu
kudret: güç, iktidar
mahsus: has, özel
menzil: yer, mekân
merhameten: şefkatinden, acıdı-

ğından
nimet: iyilik, lütuf
rahmet: İlâhî şefkat ve merhamet
tecrîd-i münferit: tek kişilik hücre hapsi

İkinci hikmet ve faide: Bu zamanda Nurlarla hizmet-i imaniye, her tarafta ilânatla ve muhtaç olanların nazar-ı dikkatlerini celb etmekle olur. İşte, hapsimizle, Nurlara nazar-ı dikkat celb olunur, bir ilânat hükmüne geçer. En ziyade muannid veya muhtaç olanlar onu bulur, imanını kurtarır ve inadı kırılır, tehlikeden kurtulur ve Nurun dershanesi genişlenir.

Üçüncü hikmet ve faide: Hapse giren Nur talebeleri birbirinin hallerinden, seciyelelerinden, ihlâs ve fedakârlıklarından ders almalarıyla beraber, Nurlar hizmetinde dünyevî menfaatleri daha aramazlar.

Evet, medrese-i Yusufiyede, çok emârelerle, her sıkıntı ve zahmetin on, belki yüz misli maddî ve mânevî faydalar ve güzel neticeler ve imana geniş ve hâlis hizmetler, gözleriyle gördüklerinden, tam ihlâsa mu-

---

dünyevî: dünya ile ilgili
hâlis: içten, samimi, katıksız
hikmet: fayda, gaye
hizmet-i imaniye:

iman hizmeti
ihlâs: ibadet ve davranışlarda sadece Allah'ın rızasını gözetme
ilânat: ilânlar, duyurular

muannid: inatçı
nazar-ı dikkati celb etmek: dikkat çekmek
seciye: huy, karakter
ziyade: çok, fazla

vaffak olurlar, daha cüz'î ve hususî menfaatlere tenezzül etmezler.

Bu çilehanelerin bana mahsus bir letâfeti ve hazîn, fakat tatlı bir vaziyeti var. Şöyle ki:

Ben gençlik zamanında bizim memleket-te gördüğüm eski medresenin aynı vaziyetini görüyorum. Çünkü, vilâyât-ı şarkiyede eski âdet medrese talebelerinin bir kısmının tayınatları dışarıdan geliyordu. Ve bazı medreseler, içinde pişiriyorlardı. Ve daha kaç cihette bu çilehaneye benziyorlardı. Ben de lezzetli bir tahassür içinde buraya baktıkça, o eski gençlik ve şirin zamana hayalen gidiyorum ve ihtiyarlık vaziyetlerini unutuyorum.

âdet: gelenek, alışkanlık
cihet: taraf, yön
cüz'î: ferdî, az
çilehane: yalnız başına çile çekilip ibadet edilen yer
hazîn: hüznün veren, acıklı, kederli
hususî: özel

letâfet: hoşluk, güzellik
mahsus: has, özel
medrese: İslâm dünyasında düzenli öğretim kuruluştur, okul
menfaat: fayda, yarar
tahassür: özlem,

hasret çekme
talebe: öğrenci
tayinat: erzak, yiyecekler
tenezzül etme: inme, alçalma
vaziyet: durum
vilâyât-ı şarkiyeye: doğu illeri

(Yirmi Beşinci Lem'a,
On Dokuzuncu Deva'dan)

Cemîl-i Zülcelâlin bütün isimleri, “Esmâ-ü'l-Hüsnâ” tabir-i Samedânîsiyle gösteriyor ki, güzeldirler. Mevcudat içinde en lâtif, en güzel, en câmi âyine-i Samediyet de hayattır. Güzelin âyinesi güzeldir. Güzelin mehâsinlerini gösteren âyine güzelleşir. O âyinenin başına o güzelden ne gelse güzel olduğu gibi, hayatın başına dahi ne gelse, hakikat noktasında güzeldir. Çünkü, güzel olan o Esmâü'l-Hüsnânın güzel nakışlarını gösterir.

Hayat, daima sıhhat ve âfiyette yekne-

âfiyet: sağlık
âyine-i Samediyet: herşey Kendisine muhtaç olduğu hâlde Kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah'ın isimlerinin ve sıfatlarının yansıdığı ayna
câmi: kapsamlı, içine alan

Cemîl-i Zülcelâl: sınırsız yücelik ve heybetiyle beraber, sonsuz güzellik sahibi Allah
Esmâü'l-Hüsna: Allah'ın güzel isimleri
hakikat: bir şeyin aslı, iç yüzü
lâtif: güzel, hoş
mehâsin: güzellikler

mevcudat: varlıklar
nakış: işleme, süsleme
sıhhat: sağlamlık, sağlıklı olma
tabir-i Samedânî: Kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan, ama herşey Kendisine muhtaç olan Allah'ın yüce ifadesi, tabiri

sak gitse, nâkıs bir âyine olur. Belki bir ci-hette adem ve yokluğu ve hiçliği ihsas edip sıkıntı verir, hayatın kıymetini tenzil eder, ömrün lezzetini sıkıntıya kalb eder. Çabuk vaktimi geçireceğim diye, sıkıntıdan ya se-fahete, ya eğlenceye atılır. Hapis müddeti gibi, kıymettar ömrüne adâvet edip, ça-buk öldürüp geçirmek istiyor.

Fakat tahavvülde ve harekette ve ayrı ayrı tavırlar içinde yuvarlanmakta olan bir hayat, kıymetini ihsas ediyor, ömrün ehem-miyetini ve lezzetini bildiriyor. Meşakkatte ve musibette dahi olsa, ömrün geçmesini istemiyor. “Aman güneş batmadı, ya gece bitmedi” diye sıkıntısından of, of etmiyor.

Evet, gayet zengin ve işsiz, istirahat dö-şğinde herşeyi mükemmel bir efendiden sor, “Ne haldesin?” Elbette, “Aman vakit

adâvet: düşmanlık

adem: yokluk, hiç-lik

ihsas etmek: his-settirmek

istirahat: dinlen-me, rahatlama

kalb etmek: dö-

nüştürmek

meşakkat: güçlük, zorluk

musibet: belâ, bü-yük sıkıntı

nakış: işleme, süs-leme

sefahet: yasak

zevk ve eğlenceye düşkünlük

tahavvül: değişim, başkalaşma

tenzil etmek: indir-mek

yeknesak: tekdüze, monoton

geçmiyor; gel bir şey beş oynayalım. Veyahut vakti geçirmek için bir eğlence bulalım” gibi müteallimâne sözleri ondan işiteceksin. Veyahut tûl-i emelden gelen, “Bu şeyim eksik; keşke şu işi yapsaydım” gibi şekvâları işiteceksin.

Sen bir musibettede veya işçi ve meşakkatli bir halde olan bir fakirden sor, “Ne haldesin?” Aklı başında ise diyecek ki: “Şükürler olsun Rabbime, iyiyim, çalışıyorum. Keşke çabuk güneş gitmeseydi, bu işi de bitirseydim. Vakit çabuk geçiyor, ömür durmuyor, gidiyor. Vakıa zahmet çekiyorum; fakat bu da geçer. Herşey böyle çabuk geçiyor” diye, mânen ömür ne kadar kıymetli olduğunu, geçmesindeki teessüfle bildiriyor. Demek, meşakkat ve çalışmakla, ömrün lezzetini ve hayatın kıymetini anlıyor. İstirahat ve sıhhat ise, ömrü acılaştırıyor ki, geçmesini arzu ediyor.

istirahat: dinlenme, rahatlama
meşakkat: güçlük, zorluk
musibettede: belâya, sıkıntıya düş-

müş olan kimse
müteallimâne: elem duyarak, ke-
 derlenerek
sıhhat: sağlamlık, sağlıklı olma

şekvâ: şikâyet
teessüf: üzülmeyecekmiş gibi uzun emel sahibi olma

Ey hasta kardeş! Bil ki, başka risalelerde tafsilâtıyla kat'î bir surette ispat edildiği gibi, musibetlerin, şerlerin, hattâ günahların aslı ve mayası ademdir. Adem ise şerdir, karanlıktır. Yeknesak istirahat, sükût, sükûnet, tevakkuf gibi hâletler, ademe, hiçliğe yakınlığı içindir ki, ademdeki karanlığı ihsas edip sıkıntı veriyor. Hareket ve tahavvül ise, vücuttur, vücudu ihsas eder. Vücut ise hâlis hayırdır, nurdur.

Madem hakikat budur; sendeki hastalık, kıymettar hayatı sâfileştirmek, kuvvetleştirmek, terakki ettirmek ve vücudundaki sair cihazat-ı insaniyeyi o hastalıklı uzvun etrafına muavenettarane müteveccih etmek ve

adem: yokluk, hiçlik

cihazat-ı insaniye: insana ait cihazlar, organlar

hâlet: durum

hayır: iyilik

ihsas etmek: hissettirmek

istirahat: dinlenme, rahatlama

kat'î: kesin, şüphesiz

muavenettarane: yardımlaşarak

musibet: belâ, büyük sıkıntı

müteveccih etmek: yönlendirmek

sâfileştirmek: arındırmak

sükûnet: durgunluk, hareketsizlik

sükût: sessiz kalma

şer: kötülük

tafsilât: ayrıntılar

tahavvül: değişim, başkalaşma

terakki ettirmek: geliştirmek, ilerletmek

tevakkuf: durağan olma

vücut: varlık, var olmak

yeknesak: tekdüze, monoton

Sâni-i Hakîmin ayrı ayrı isimlerinin nakışlarını göstermek gibi çok vazifeler için, o hastalık senin vücuduna misafir olarak gönderilmiştir. İnşaallah çabuk vazifesini bitirir, gider. Ve âfiyete der ki: “Sen gel, benim yerimde daimî kal, vazifeni gör. Bu hane senindir, âfiyetle kal.”

âfiyet: sağlık
daimî: devamlı,
 sürekli
hane: ev

inşaallah: Allah
 izin verirse
Sâni-i Hakîm: her

şeyi hikmetle ve
 san'atlı bir şekilde
 yapan Allah

Büyük saadetler büyük felâketlerin neticesidir

(29. Lem'a, İkinci Bab,
Birinci Nokta'dan)

Ön cihet: Felsefeci bir adam bu cihete bakarsa görür ki, bütün canlı mahlûkat—insan olsun, hayvan olsun—kafile-bekafile, büyük bir sür'atle o cihete gidip kaybolurlar. Yani, ademe gider, yok olurlar. Kendisinin de o yolun yolcusu olduğunu bildiğinden, teessüründen çıldıracak bir hale gelir.

Fakat iman nazarıyla bakan bir mü'min, insanların o cihete gidişleri, seyahatleri adem âlemine değil, göçebeler gibi bir yayladan bir yaylaya bir intikaldir. Ve fâni

---

adem: hiçlik, yokluk

cihet: şekil, yön

fâni: geçici olan, ölümlü

intikal etme: geç-

me, yer değiştir-me

kafile bekafile: kafileler halinde

mahlûkat: yaratıklar

nazarıyla: gözüyle, bakışıyla

sür'at: hız

teessür: üzülmeye, etkilenme

menzilden bâki menzile, hizmet çiftliğinden ücret dairesine, zahmetler memleketinden rahmetler memleketine göç etmek olup, adem âlemine gitmek değil diye bu ciheti memnuniyetle karşılar. Fakat yol esnasında ölüm, kabir gibi görünen meşakkatler netice itibarıyla saadetlerdir. Çünkü, nuranî âlemlere giden yol kabirden geçer ve en büyük saadetler büyük ve acı felâketlerin neticesidir. Meselâ, Hazret-i Yusuf, Mısır azizliği gibi bir saadete, ancak kardeşleri tarafından atıldığı kuyu ve Zeliha'nın iftirası üzerine konulduğu hapis yoluyla nâil olmuştur.

Ve kezâ, rahm-ı mâderden dünyaya gelen çocuk, mâhut tünelde çektiği sıkıcı, ezici zahmet neticesinde dünya saadetine nâil oluyor.

adem: hiçlik, yokluk
bâki: devamlı, kalıcı, ölümsüz
Hazret-i Yusuf: Kur'ân-ı Kerimde adı geçen peygamberlerden biri

olup, Hz. Yakub'un (a.s.) oğludur
kezâ: bunun gibi
mâhut: anılan, bilinen
menzil: durak, yer, mekân

meşakkat: güçlük, sıkıntı
nâil olmak: bir nimete kavuşmak
rahm-ı mâder: ana rahmi
saadet: mutluluk

(Yirmi Sekizinci Lem'a'dan)

İkinci Nükte Hakikatli bir teselli

*Eskişehir'de tevkifhânedeki Risale-i
Nur şakirdlerine yazılan fıkralardır.*

Aziz kardeşlerim,

Sizin için pek çok müteessirdim, elem beni eziyordu. Fakat bana ihtar edildi ki; kader ve kısmetinizde, beraber bu hapis-hânenin suyunu içmek ve ekmeğini yemek vardı. Bir eser-i rahmet-i İlâhiye ve bir cilde-i inâyet-i Rabbâniyye olarak bu suyu ve bu ekmeği beraber yememizin ve içmemizin en kolayı ve en hafifi ve en hayırlısı ve sevablısı ve Risale-i Nur şakirdlerinin en

---

aziz: çok değerli,
izzetli

cilve-i inâyet-i İlâhiye: Allah'ın inâyetinin, yardımının bir yansıması

elem: acı, keder

eser-i rahmet-i

ilâhiye: Allah'ın

herşeyi kuşatan
sonsuz rahmeti-
nin eseri

ihtar edilme: hatırlatılma, uyarılma

kader: Allah'ın
meydana gelecek
şeyleri olmadan

önce takdir edip
planlaması

müteessir: üzüntülü, kederli

şakird: talebe, öğrenci

tevkifhâne: tutukevi, hapishane

menfaatli bir dershâneleri ve en feyizli bir çilehâneleri ve düşmanlarına karşı ne derece ihtiyatlı davranmak lâzım geldiğini tâlim eden en hassas bir imtihan meydanı ve her birinde ayrı ayrı güzel meziyetleri bulunan bu arkadaşların birbirinin âlî meziyetlerinden ve güzel hasletlerinden ve birbiriyle tesis ve tecdid-i uhuvvetlerinden istifade etmek ve ders almak için en nurlu bir dershâne, bir tekke suretinde gördüğümünden, bu vaziyetten değil şekvâ, belki bütün ruhumla şükür ettim. Evet, mesleğimiz şükürdür. Ve her şeyde bir vech-i rahmeti, bir cihet-i nimeti görmektir.

Umumunuzun elemeleriyle
müteallim kardeşiniz
Said Nursî

âli: yüksek

cihet-i nimet: nimet yönü

çilehane: yalnız başına ve çile içinde ibadet edilen yer

elem: acı, keder

feyizli: bereketli

haslet: huy, özel-

lik, karakter

ihtiyatlı: tedbirli

müteallim: elem-

lenen, acı çeken

şakird: talebe, öğrenci

şekvâ: şikayet

tâlim eden: ders

veren, öğret-

tekke: zikir ve ibâdet

için toplanılan yer

tesis ve tecdid-i

uhuvvet: kardeş-

liği kurma ve devamlı pekiştirme

umum: herkes

vech-i rahmet: rahmet yönü

Üçüncü Nükte

(Sadâkatte namdar, safvet-i kalb-
de mümtaz Süleyman Rüştü ile bir
muhâvere-i lâtime münasebetiyle)

Büyük bir âyetin küçük bir nüktesidir.

Şöyle ki: Güz mevsiminde, sineklerin terhisat zamanına yakın bir vakitte, hodgâm insanlar, cüz'î tâcizleri için sinekleri itlâf etmek üzere hapishanedeki odamızda bir ilâç istimâl ettiler. Benim fazla rikkatime dokunmuştu. Odamda çamaşır ipi vardı. Bilâhare, o insanların inadına, sinekler daha ziyade çoğaldılar. Akşam vaktinde, o küçücük kuşlar, o ip üstünde gayet muntazam diziliyorlardı. Çamaşırları sermek için Rüştü'ye dedim: "Bu küçücük kuşlara iliş-

---

bilâhare: daha sonra
cüz'î: küçük
hodgâm: bencil
istimâl etmek: kullanmak
itlâf etmek: telef etmek, öldürmek
muhâvere-i lâtime:

karşılıklı olarak yapılan güzel ve nükteli bir sohbet
mümtaz: seçkin, üstün
namdar: namlı, şan ve şöhret sahibi
rikkat: acıma, yufka yüreklilik

sadakât: bağlılık, sebat
safvet-i kalb: kalp temizliği
tâciz: rahatsızlık verme
terhisat: görevin sona ermesi
ziyade: fazla

me; başka yere ser.” O da, kemâl-i ciddiyetle, dedi ki: “Bu ip bize lâzımdır; sinekler başka yerde kendilerine yer bulsun.”

Her ne ise... Bu lâtife münâsebetiyle, seher vaktinde, sinek ve karınca gibi kesretli küçük hayvanlardan bahis açıldı. Ona dedim ki:

Böyle nüshaları çoğalan nevilerin ehemmiyetli vazifeleri ve kıymetleri vardır. Evet, bir kitap, kıymeti nisbetinde nüshaları teksir edilir. Demek, sinek cinsi de ehemmiyetli vazifesi ve büyük kıymeti var ki, Fâtır-ı Hakîm, o küçücük kaderî mektupları ve kudret kelimelerinin nüshalarını çok teksir etmiş. Evet, Kur’ân-ı Hakîmin

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبَ مَثَلٍ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ

Fâtır-ı Hakîm: her şeyi hikmetle ve benzersiz olarak yoktan yaratan Allah
kaderî: kaderle belirlenmiş
kemâl-i ciddiyet-

le: çok ciddî olarak
kesretli: çok sayıda
kudret: güç, iktidar
lâtife: şaka, nükte, espri
nevi: çeşit, tür
nisbetinde: ora-

nında
nüsha: kopya, bir-birinin aynısı olan
seher vakti: tan yerinin ağarmaya başladığı zaman
teksir etmek: çoğaltmak

وَأَنْ يَسْلُبَهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ

الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ۝۱

yani, “Cenâb-ı Haktan başka, bütün esbab ve ulûhiyetleri ehl-i dalâlet tarafından dâvâ edilen âliheler içtimâ etse, bir sineği halk edemezler. Yani, sineğin hilkatı öyle bir mûcize-i Rabbâniyedir ve bir âyet-i tekvîniyedir ki, bütün esbab toplansa, onun mislini yapamazlar, o âyet-i Rabbâniyeye muâraza edemezler, taklidini yapamazlar” meâlindeki âyetine ehemmiyetli bir mevzu

۱ “Ey insanlar, size bir misal getirildi. Şimdi onu dinleyin: Sizin Allah’ı bırakıp da taptıklarınızın hepsi bir araya gelse de, aslâ bir sinek bile yaratamazlar. Sinek onlardan bir şey kapacak olsa, onu da geri alamazlar. İsteyen de âciz, istenen de...” Hac Sûresi, 22:73.

âlihe: batıl ilâhlar, tanrılar

âyet-i Rabbâniye: her şeyin Rabbi olan Allah’ın âyeti, delili

âyet-i tekvîniye: yaratılış âyeti; Cenâb-ı Hakkın var etme fiil ve kudretine dair olan delil

Cenâb-ı Hak: Hakkın tâ kendisi olan şeref ve yücelik sahibi Allah

ehl-i dalâlet: doğru ve hak yoldan sapanlar, inançsız kimseler

esbab: sebepler
halk etme: yaratma

hilkat: yaratılış

içtimâ etmek: toplanmak

mevzu: bahis, konu

misil: benzer

muâraza etmek: sözle mücadele etmek, karşı gelmek

mûcize-i Rabbâniye: her şeyin rabbi olan Allah’ın mucizesi

ulûhiyet: ilâhlık

teşkil eden ve Nemrud'u mağlûp eden; ve Hazret-i Mûsâ (a.s.) onların tâcizlerine karşı müştekiyâne, "Yâ Rab, bu muacciz mahlûkları ne için bu kadar çoğaltmışsın?" deyince, ilhâmen cevap gelmiş ki: "Sen bir defa sineklere itiraz ettin. Bu sinekler çok defa sual ediyorlar ki: 'Yâ Rab, bu koca kafalı beşer Seni yalnız bir lisân ile zikrediyor. Bazı da gaflet ediyor. Eğer yalnız kafasından bizleri halk etseydin, binler lisân ile Sana zikredecek bizim gibi mahlûklar olurlardı" diye, Hazret-i Mûsâ'nın (a.s.) şekvâsına bin itiraz kuvvetinde hikmet-i hilkatini müdafaa eden sineğin; hem gayet ne-

beşer: insan

gaflet: Allah'ın emir ve yasaklarına duyarsız davranma hâli

halk etme: yaratma

Hazret-i Mûsâ: dört büyük semavî kitaptan Tevrat kendisine indirilen ve kavmine zulmedip ilâhlık iddiasında bulunan Firavun'a karşı tevhid yolunda

mücadele eden peygamberdir

hikmet-i hilkat: yaratılış hikmeti ve gayesi

ilhâmen: ilham olarak, Allah'ın kalbe yerleştirmesi şeklinde

lisân: dil, anlatma şekli

mahlûk: varlık

muacciz: rahatsız edici

müdafaa etmek:

savunmak

müştekiyâne: şikâyet eder şekilde

Nemrud: Hz. İbrahim'in zamanında yaşamış, onunla mücadele etmiş, putperest ve zalim bir hükümdar

şekvâ: şikâyet

tâciz etmek: rahatsız etmek

zikretmek: anmak, ifade etmek

zâfetperver, her vakit abdest alır gibi yüzünü, gözünü, kanatlarını temizleyen bu tâife, elbette mühim bir vazifesi vardır. Hikmet-i beşeriyenin nazarı kâsırdır; daha o vazifeyi ihâta edememiş.

Evet, Cenâb-ı Hak, nasıl ki deniz yüzünü temizlemek ve her günde milyarlarla vefiyat bulunan hayvânât-ı bahriye cenazelerini HASIYE toplamak ve deniz yüzünü cenaze-

HASIYE Evet, bir balık, binler yumurta, binler yavru ve bazan bir milyon yumurtadan ibâret olan havyardan çıkan tevellüdât-ı semekiyeye nisbeten vefiyatları bulunacak—tâ ki muvâzene-i bahriye muhâfaza edilebilsin. Rahîmiyet-i İlâhiyenin lâtif cilvelerindendir ki, valide balıkların yavrularıyla nisbetsiz bir tefâvüt-ü cismîde bulunduklarından, yavrulara valideleri kumandanlık edemiyorlar. Sokuldukları ➔

Cenâb-ı Hak: Hak-
kın tâ kendisi olan
şeref ve yücelik
sahibi Allah

haşiye: dipnot

havyar: balık yu-
murtası

**hayvânât-ı bahri-
ye:** deniz hayvan-
ları

**hikmet-i beşeri-
ye:** insanlığın akıl
yoluyla oluşturu-
dukları felsefe bi-
limi

ihâta etmek: içine
almak, kuşatmak

kâsır: eksik, nok-
san

**muvâzene-i bah-
riye:** denizin den-
gesi

mühim: önemli

nazar: bakış, gö-
rüş

nezâfetperver: te-
mizliğe düşkün

nisbeten: kıyasla

nisbetsiz: oransız,

ölçüsüz

rahîmiyet-i İlâhiye:

Allah'ın her bir var-
lığa sonsuz şefkat
göstermesi

tâife: topluluk

tefâvüt-ü cismî: gö-
rünüşteki farklılık

**tevellüdât-ı seme-
kiye:** balıkların yu-
murtadan çıkmaları

valide: anne

vefiyat: vefatlar,
ölümler

lerle âlûde, müstekreh manzaradan kurtarmak için, sıhhiye memurları nev'inden gayet muntazam âkilüllâhm bir kısım hayvânâtı halk etmiş. Eğer o bahriye sıhhiye memurları gayet muntazam vazifelerini îfâ etmeseydiler, deniz yüzü âyine gibi parlamayacaktı. Belki hazîn ve elîm bir bulanıklık gösterecekti.

Hem her günde milyarlarla yabanî hayvanlar ve kuşların cenazelerini toplamakla rû-yi zemini o taaffünattan temizlemek ve zîhayatları o elîm, hazîn manzaralardan kurtarmak için, nezafet ve sıhhiye memurları

→ yere giremedikleri için, Hakîm ve Rahîm, yavrular içinde onlara küçük bir kumandan çıkarıp, validelik vazifesini o küçük kumandancılara gördürür.

âkilüllâhm: etçil, etle beslenen
âlûde: karışık
bahriye sıhhiye memuru: deniz sağlık görevlisi
elîm: acı ve sıkıntı veren
Hakîm: her işini hikmetle ve belli bir sebeple yapan Allah
halk etmek: yarat-

mak
hayvânât: hayvanlar
hazîn: hüznü veren, acıklı
îfâ etme: yerine getirme
muntazam: düzenli
müstekreh: çirkin, tiksinti uyandıran
nev': tür
nezafet: temizlik
Rahîm: rahmeti

herşeyi kuşatan, her bir varlığa ayrı ayrı şefkatini gösteren Allah
rû-yi zemin: yeryüzü
sıhhiye memuru: sağlık görevlisi
taaffünat: çürümeler, kokuşmalar
yabanî: evcilleştirilmemiş, doğal ortamda yaşayan
zîhayat: canlı

hükmünde olan kartallar misilli, kerâmet-kârâne, gizli ve uzak, beş altı saat mesafeden bir sevk-i Rabbânî ile o cenazenin yerini hisseden, giden ve kaldıran âkilüllâhm kuşları ve vahşî hayvanları halk etmiş. Eğer bu berriye sıhhiyeleri gayet mükemmel, intizamperver ve vazifedar olmasa idiler, zemin yüzü ağlanacak bir şekil alacaktı.

Evet, âkilüllâhm hayvanların helâl rızıkları, vefat etmiş hayvanların etleridir. Hayatta olan hayvanların etleri onlara haramdır. Eğer yeseler, cezâ görürler.

حَتَّى يَقْتَصَّ الْجَمَاءُ مِنَ الْقَرْنَآءِ ۱ (ev kemâ kâl).

Yani, “Boynuzsuz olan hayvanın kısâsı kıyâmette boynuzludan alınır” diye ifade-i hadîsiye gösteriyor ki: Gerçi cesetleri fenâ

۱ Ahmed bin Hanbel, *Müsned*, 2: 235.

âkilüllâhm: etçil, etle beslenen

bahriye sıhhiye

memuru: deniz

sağlık görevlisi

ev kemâ kâl: veya

söylediği gibi

halk etmek: yaratmak

ifade-i hadîsiye:

Hz. Peygamberden (a.s.m.) nakledilen hadisin açıklaması

intizamperver: intizamı çok seven, herşeyi tertipli ve düzenli yapan

kerâmetkârâne: kerâmetli bir şekilde

kısâs: işlenen bir suçun cezası

misilli: benzeri

sevk-i Rabbânî: her şeyin rabbi olan Allah'ın yönlendirmesi

vazifedar: görevli

bulur; fakat ervahları bâkî kalan hayvânât mâbeyninde dahi, onlara münâsip bir tarzda, dâr-ı bekâda mücâzat ve mükâfatları vardır. Ona binâen, canavarlara sağ hayvanların etleri haramdır, denilebilir.

Hem küçücük hayvanların cenazelerini ve nimetin küçücük parçalarını ve tanelerini toplamak vazifesiyle karıncaları nezâfet memurları olarak, hem nimet-i İlâhiyenin küçücük parçalarını teleften ve çiğnemekten ve hakâretten ve abesiyetten sıyânet etmekle ve küçücük hayvânâtın cenazelerini toplamakla, sıhhiye memurları gibi tavzif olunmuşlar.

Aynen onlardan daha mühim, sinekleri dahi, insanın gözüne görünmeyen, hasta-

abesiyet: faydasız ve gayesiz oluş
bâkî kalan: kalıcı ve sürekli olan
binâen: dayanarak
dâr-ı bekâ: devamlı ve kalıcı olan âhiret âlemi
ervah: ruhlar
fenâ bulmak: yok olmak
hakaret: küçüklük,

değersizlik
hayvânât: hayvanlar
mâbeyn: ara
mücâzat: cezalandırma
mühim: önemli
mükâfat: ödüllendirme
münâsip: benzer, uygun
nezâfet: temizlik

nimet-i İlâhiye: Allah'ın nimeti, yardımı
sıhhiye memuru: sağlık görevlisi
sıyânet etmek: korumak
tavzif olunmak: vazifelendirilmek
telef: zayi etme, yok etme

lıkların mikroplarını ve madde-i semmiyeyi temizlemekle, sinekler muvazzaftırlar. Değil mikropların nâkileleri, bilâkis, muzır mikropları mass, yani, emmek ve yemekle o mikropları imhâ, o madde-i semmiyeyi istihâleye uğratırlar, çok sârî hastalıkların önünü alırlar. Hem sıhhiye neferleri, hem tanzifat memurları, hem kimyager olduklarına ve geniş bir hikmete mazhar bulunduklarına delil ise, onların gayet kesretidir. Çünkü kıymettar, menfaattar şeyler teksir edilir. HÂŞİYE

HÂŞİYE Bir sineğin kanadı ve vücudu ne kadar hârika bir san'at-ı Rabbâniye olduğuna lâtifâne bir işaret olarak, meşhur Yûnus Emre'nin bu fıkrası ne güzel bildirir:

Bir sineğin kanadını kırk kağrıya yüklettim

Kırkı da çekemedi, kaldı şöyle yazılı.

bilâkis: tersine

fıkra: kısa yazı

haşiye: dipnot

hikmet: herşeyin

anamlı ve yerli

yerinde oluşu

imhâ: yok etme

istihâle: dönüşüm,

bir halden başka

bir hale dönüşme

kesret: çok

kıymettar: değerli

kimyager: kimyacı

lâtifâne: hoş ve

güzel bir şekilde

madde-i semmi-

ye: zehirli madde

mass etmek: em-

mek

mazhar: bir şeye

erişme, ayna olma

menfaattar: fay-

dalı, yararlı

muvazzaf: görevli

muzır: zararlı

nâkile: taşıyıcı

san'at-ı Rabbâni-

ye: herşeyin Rabbi

olan Allah'ın san'atı

sârî: bulaşıcı

sıhhiye neferi: sağ-

lık görevlisi

tanzifat memuru:

temizlik görevlisi

teksir edilmek: ço-

ğaltılmak

Ey hodgâm insan! Sineklerin binler hikmet-i hayatiyesinden başka, sana âit bu küçücük faydasına bak, sinek düşmanlığını bırak: Çünkü, gurbette, kimsesiz, yalnızlıkta sana ünsiyet verdiği gibi, gaflete dalıp fikrini dağıtmaktan seni ikaz eder. Ve lâtif vaziyeti ve abdest alması gibi yüzünü, gözünü temizlemesiyle, sana abdest ve namaz, hareket ve nezâfet gibi vazife-i insâniyeti ihtar eder ve ders veren sineği görürsün.

Hem sineğin bir sınıfı olan arılar, nimetlerin en tatlısı, en lâtifi olan balı sana yedirdikleri gibi, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânda, vahy-i Rabbânîye mazhariyetle serfirâz olduğundan, onları sevmek lâzım gelirken, sinek düşmanlığı, belki insana dâimâ muâ-

gaflet: sorumsuzluk, âhiretten ve Allah'ın emir ve yasaklarından habersiz davranma
hikmet-i hayatiye: hayatta olmasından
hodgâm: bencil
ihtar etmek: hatırlatmak

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerim
lâtif: güzel, hoş
mazhariyet: elde etme, erişme
nezâfet: temizlik

serfirâz: benzerlerinden üstün olan
ünsiyet vermek: arkadaşlık etmek
vahy-i Rabbânî: her şeyin Rabbi olan Allah'ın vahyetmesi
vazife-i insâniyet: insanlık görevi

venete dostâne koşan ve her belâsını çeken o hayvânâta düşmanlığı gadirdir, haksızlıktır. Muzırların yalnız zararlarını def için mücâdele olabilir. Meselâ koyunları kurtların tecâvüzünden korumak için onlara mukâbele edilir. Acaba hararet zamanından vücudun idaresinden fazla olan kanın çoğalması ve bulaşık ve bazı mevâdd-ı muzırrayı hâmil evridede cereyan eden mülevves kana musallat, belki memur olan sivrisinek ve pireler fitrî haccâmlar olmasınlar mı? Muhtemel...

سُبْحَانَ مَنْ تَحَيَّرَ فِي صُنْعِهِ الْعُقُولُ¹

(...)

¹ San'atına, akılların hayran olduğu Allah, her türlü kusur ve noksandan münezzehtir.

cereyan eden: do-

laşan, akan

def: ortadan kal-

dırma, yok etme

dostâne: dostça

evride: toplarda-

mar

fitrî: yaratılıştan

gelen

gadir: zulüm, acı-

masızlık

haccâm: kan alma

görevlisi

hâmil: taşıyan

mevâdd-ı muzır:

zararlı maddeler

muâvenet: yardım

mukabele etmek:

karşılık vermek

musallat: sataşma,

ilişme

muzır: zararlı

mülevves: kirli, pis

tecâvüz: saldırı

Onuncu Nükte

Nev-i beşerin ağlanacak gülmelerine, endişe-i istikbal ve âkıbetbînlik adesesıyla, gayet şâşaalı bir gece bayramında, hâpishane penceresinden bakarken, nazar-ı hayalime inkişaf eden bir vaziyeti beyan ediyorum. Sinemada, eski zamanda mezaristanında yatanların vaziyet-i hayatiyeleri gördüğü gibi, yakın bir istikbalde mezaristan ehli olanların müteharrik cenazelerini görmüş gibi oldum. O gülenlere ağladım. Birden bir tevahhuş, bir acımak hissi geldi. Aklıma döndüm, hakikatten sordum: “Bu hayal nedir?” Hakikat dedi ki:

Elli sene sonra, bu kemâl-i neş’e ile gü-

adese: mercek
âkıbetbîn: âkıbeti gören; ileri görüşlü
beyan etmek: açıklamak
endişe-i istikbal: gelecek endişesi
hakikat: gerçek, esas
inkişaf eden: orta-

ya çıkan
istikbal: gelecek
kemâl-i neş’e: tam bir neşe
mezaristan ehli: mezardakiler
mezaristan: mezarlık
müteharrik: hareketli

nazar-ı hayal: bir meseleye hayalen bakmak
nev-i beşer: insanlar
şâşaalı: gösterişli, göz alıcı bir şekilde
tevahhuş: korkma, ürküntü
vaziyet-i hayatiye: hayat durumu

len ve eğlenen zavallılardan elliden beşi, beli bükülmüş, yetmiş yaşlı ihtiyarlar gibi; kırk beşi, mezaristanda çürümüş bulunacaklar. O güzel simalar, o neş'eli gülmeler, zıtlarına inkılâp etmiş olacaklar. *Küllü âtin karîb* kaidesiyle, madem yakında gelecek şeylerin gelmiş gibi görülmesi bir derece hakikattir; elbette gördüğün hayal değildir.

Madem dünyanın gafletkârâne gülmele-ri, böyle ağlanacak acı hallerin perdesidir ve muvakkat ve zevâlê mâruzdur. Elbette biçare insanların ebedperest kalbini ve aşk-ı bekâya meftun olan ruhunu güldürecek, sevindirecek, meşru dairesinde ve müteşekkîrâne, huzurkârâne, gafletsiz, mâsumâ-

aşk-ı bekâ: devamlı ve kalıcı olma aşkı

biçare: çaresiz

ebedperest: sonsuz hayata arzulu

gaflet: Allah'ın emir ve yasaklarına duyarsız davranma hâli

gafletkârâne: Allah'ın emirlerine karşı umursamaz ve duyarsız dav-

ranırcasına

hakikat: gerçek, esas

huzurkârâne: kişinin kendisini Allah'ın huzurunda hissetmesi şeklinde

inkılâp etmek: dönüştürmek

kaide: kural

küllü âtin karîb: gelecekte olacak

her şey yakındır

mâruz: uğrama, yüz yüze kalma

meftun: düşkün

meşru: helal, dine uygun

mezaristan ehli: mezar dakiler

muvakkat: geçici

müteşekkîrâne: teşekkür ederek

zevâl: gelip geçicilik, yokluk

ne eğlencelerdir ve sevap cihetiyle bâki kalan sevinçlerdir. Bunun içindir ki, bayramlarda gaflet istilâ edip gayr-ı meşru daireye sapmamak için, rivayetlerde, zikrullah ve şükre çok azîm tergibat vardır. Tâ ki, bayramlarda o sevinç ve sürur nimetlerini şükre çevirip, o nimeti idame ve ziyadeleştirsın. Çünkü şükür nimeti ziyadeleştirir, gaflet ise kaçırır.

(...)

On İkinci Nükte

Aziz kardeşlerim!

Gücenmemek şartıyla bu defa takdirkârâne değil, belki tenkidkârâne iki küçük meseleyi beyan edeceğim:

azîm: çok büyük

bâki: devamlı ve kalıcı olan

beyan etmek: açıklamak, izah etmek

gaflet: Allah'ın emir ve yasaklarına duyarsız davranma hâli

gayr-ı meşru: helâl olmayan, dine aykırı

idame: devam

istilâ etmek: işgal altına almak

mâsumâne: günahsız bir şekilde

sürur: sevinç, neşe

takdirkârâne: tak-

dir edercesine

tenkidkârâne: eleştiri şeklinde

tergibat: teşvikler, istek uyandırıcı ifadeler

zikrullah: Allah'ı çeşitli ifadelerle anma

ziyadeleştirmek: çoğaltmak

Birincisi: Ben, sizleri ve Risale-i Nur'u müdâfaa için çok davalarda bulundum. O davalardaki şahidlerimin birinci sınıfı sizlerdiniz. Halbuki, inkârınızla hem beni şahidsiz bıraktınız, hem de hakkımdaki ittihamı takviye ettiniz. Çünkü, sizin kaçmanız ve inkârınız, “Demek bir şey var ki, bunlar yanaşmıyorlar” diye fikir verdi. Hem ben sizlerin nasıl tebrienize çalıştım, sizden çoluk çocukları olmayan kısmı beni yalnız bırakmamak için merdâne yaşmak lazımdı. Fakat, iş işten geçti, yeniden yanaşmağa lüzum yok.

İkinci mesele: Seciye-i âliye-i Sahabeyi ve meşreb-i nurânî-i peygamberiye beyan eden Risale-i Nur dairesindeki feyze kanaat etmeyip, bir kısım kardeşlerimiz tarikat

beyan etmek:

açıklamak, izah etmek

feyiz: ilham, irfân, bereket

ittihâm: suçlama, suçlu duruma düşürme

kanaat etmek: yetinmek

merdâne: mertçe

meşreb-i nurânî-i peygamberî: peygamberin nurlu yolu

müdâfaa: savunma

seciye-i âliye-i Sahabe: Sahabelerin yüksek karakteri

takviye etmek:

güçlendirmek, desteklemek

tarikat: ilâhî hakikatlere ulaşmak için, bir mürşidin gözetiminde takip edilen yol

tebrie: beraat ettirme

hevesiyle üstadının ve kardeşlerinin şahs-ı mânevîsinin rızasını ve iznini almadan başka yerde o hevesle, hem kendine faidesi olmayarak, hem bizlere, hem Risale-i Nur'a, hem musibettede arkadaşlarımıza, Risale-i Nur'a girmeyen rûfekamıza zarar ve müteaddid ve dikkatle bizi tecessüs eden adamların nazar-ı dikkatini celbe medar bir heveste bulundular. Ben ki, her birinizi yüz hemşehrime değiştirmedigimi resmen mahkemede iddia ettim ve beni ziyaret edenlere karşı iddia etmişim ki; Risale-i Nur talebelerinin en küçüğünü, hariç bir veliden daha ehemmiyetli gördüğümü ve Kuleön-lü Ali, Lütfi gibi genç ve hâlis Risale-i Nur talebelerini hariçteki büyükçe bir veliye tercih ettiğimi çok emarelerle benden anladığınız halde, nasıl oluyor ki menfaatsiz,

emâre: belirti, işa-ret

hâlis: saf, samimi

heves: gelip geçici arzu ve istek

medar: sebep

musibettede: belâya, sıkıntıya düş-

müş olan kimse

müteaddit: birçok, çeşitli

nazar-ı dikkati

celb: dikkat çek-me

rûfeka: refikler, arkadaşlar

şahs-ı mânevî:

belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen mânevî şahıs

tecassüs eden: casusluk yapan, gizlice araştıran

belki zararlı bir heves yolunda arkadaşlarının şahs-ı mânevîsinin malum ve âli makamını ve Üstadınızın müsellem size karşı hayırhahlığını düşünmeyip, hariçte makamı—sizce meçhul—ve hem o bîçareye zararlı bir surette şeyhlik damarını tahrik etmek suretinde sohbet etmek muvafık değildir.

Bu tenkid—haşa—sizin umumunuza ve ekserinize ait değil, yalnız bir iki üç zâtın kusurlarına da değil, kalblerinin fazla safvetinden ve tarikata ziyade heveslerindedir. Hem Isparta'nın en zaif damarı, sebep-i ittihamımız olan tarikatı en kuvvetli sebep göstermeleri, zannederim bu mâna-

---

âli: yüksek
bîçare: çaresiz, zavallı
hayırhah: başkasının iyiliğini isteyen
malûm: bilinen, belli
muvafık: uygun, yerinde
müsellem: doğruluğu şüphesiz kabul edilmiş

safvet: paklık, temizlik
sebeb-i ittiham: suçlama sebebi
şahs-ı mânevî: belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen mânevî şahıs
şeyh: bir tarikatta en üst konuma ulaşmış kimse; bir

tekkede ders veren ve müritleri bulan kimse
tahrik etmek: harekete geçirmek
tarikat: ilâhî hakikatlere ulaşmak için, bir mürşidin gözetiminde takip edilen yol
tenkid: eleştiri
zaif: zayıf

sız tarikat hevesi sebebiyet vermiştir. Burada bu tevkifimizin en kuvvetli sebebi, bu bazı safdillerin hevesinden ve benimle de münasebetleri tarikat süsü verdiğiinden tahmin ederim. Pek çok rica ederim benim bu tenkidimden gücenmeyiniz.

On Üçüncü Nükte

Kardeşlerim,

Risale-i Nuru müdâfaa ve muhafazasında herkes, hatta ben de çekilsem, beş kardeşimizin çekilmemeleri gerektir. Bu arkadaşlarımız: Hüseyin Usta, Halil İbrahim, Re'fet Bey, Hüsrev ve Hakkı Efendi'lerdir. Üç evvelkilerin ihtiyarsız ihtiyatsızlığı; diğer ikisinin zâhirî düşmanlarının şahsî garazları yüzünden Risale-i Nura karşı çok fazla zarar yapılmak istenilmesine göre, Risale-i Nur

evvelki: önceki
garaz: kötü kasıt
ihtiyarsız: irade-siz, düşünmeden
ihtiyatsız: önlem almadan, tedbirsiz

muhafaza: koruma
müdâfaa: savunma
safdil: saf kalpli, kolay aldanan
tarikât: ilâhî haki-

katlere ulaşmak için, bir mürşidin gözetiminde takip edilen yol
tevkif: tutuklama
zahîrî: açık, görünürde

ehemmiyetli bir sûrette iştihar ve intişar etmesi gibi bir nimet-i uzmâyı netice vermeseydi, bu kadar mazur ve masum Risale-i Nur şakirdlerinin teellümatına sebebiyet verdiklerinden dolayı bu kardeşlerimiz ruhları pek çok sıkılacaktı.

İşte herkesten ziyade bu beş kardeşimizin ihtiyat edip yekvücut bulunmaları lâzımdır.

(...)

On Altıncı Nükte

Kardeşlerimden ricâ ederim ki:

Sıkıntı veya ruh darlığından veya titizlikten veya nefis ve şeytanın desiselerine kapılmaktan veya şuursuzluktan arkadaşlardan sudur eden fena ve çirkin sözleriyle birbiri-

desise: hile, aldatma

ihtiyat etmek: önlem almak, tedbirli olmak

intişar etmek: yayılmak, dağılmak

iştihar etmek:

meşhur olmak, tanınmak

mazur: mazeretli

nimet-i uzmâ: büyük nimet

sudur eden:

ortaya çıkan

suret: biçim, şekil

şakird: talebe, öğrenci

şuursuz: bilinçsiz

teellümat: elemeler, acılar

yekvücut: tek vücud

ziyade: çok, fazla

ne küsmesinler ve “Haysiyetime dokundu” demesinler. Ben o fena sözleri kendime alıyorum. Damarınıza dokunmayın, bin haysiyetim olsa kardeşlerimin mabeynindeki muhabbete ve samimiyete fedâ ederim.

On Yedinci Nükte

Kardeşlerim,

Maatteessüf başımıza gelen şefkat tokatını, iki üç gündür, kat’i bir kanaatla anladım. Hattâ, ehl-i isyan hakkında gelen bir âyetin çok işarâtından bir işareti bize bakıyor gibi hissettim. O da şudur:

۱ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ...أَخَذْنَاهُمْ ۱ yâni: “Onlara ihtar ettiğimiz ders ve nasihatı unuttukları ve amel etmedikleri vakit, onları tutup musîbet altına aldık.”

۱ En’âm Sûresi, 6:44.

ehl-i isyan: Allah’a karşı isyan eden kimseler
haysiyet: itibar, saygınlık
ihtar etmek: hatırlatmak

işarât: belirtiler
kat’i: şüphesiz, kesin
maatteessüf: ne yazık ki

mabeyninde: arasında
muhabbet: sevgi
musîbet: belâ, felaket
nükte: ince ve anlamlı söz

Evet, en âhirde sırr-ı ihlâsa dâir bir risâle bize yazdırıldı. Elhak, gayet âlî ve nurânî bir düstur-u uhuvvet idi. Ve on binler kuvvetle ancak mukabele edilir hâdiselere, musîbetlere karşı, o sırr-ı ihlâs ile on adamla mukavemet ettirebilir bir düstur-u kudsî idi. Fakat, maatteessüf başta ben, biz o ihtâr-ı mânevî ile amel edemedik. Bu âyetin mânâ-yı işârisiyle: أَخَذْنَاهُمْ cifrî tarihiyle bin üç yüz elli iki eder. Aynı tarihiyle tutturulduk. Bir kısmımız şefkat tokadına giriftâr olduk. Bir kısmımız hakkında tokat değil, belki tokada mâruz olan kardeşlerimize medâr-ı tesellî ve kendilerine medâr-ı sevab

âhir: son

âlî: yüce

âyet: Kur'ân'da yer alan her bir cümle

cifir: harflere verilen sayı değeri ile geleceğe veya geçen hadiselerle, ibarelerden tarih veya isme dair işaretler çıkarma ilmi

düstur-u kudsî:

kutsal prensip

düstur-u uhuvvet:

kardeşlik kuralı

elhak: gerçekten

giriftâr olmak: ya-

kalanmak

ihât-ı mânevî:

mânevî yönden

gelen uyarı

maatteessüf: ne

yazık ki

mânâ-yı işâri: işa-

retlerle ifade edi-

len mânâ

medâr-ı sevab: sevap kaynağı, sebebi

medâr-ı tesellî: teselli kaynağı, sebebi

mukabele etmek:

karşılık vermek

mukavemet: dayan-

ma, karşı koyma

musîbet: belâ, felaket

nurânî: nurlu, ışıklı

sırr-ı ihlâs: ihlâs

sırrı

ve istifade olmak için bu musîbetin içine alındı.

Evet, ihtilâttan men olunduğum için üç aydan beri yeniden üç gündür ben, kardeşlerimin dâhilî ahvâline de muttâlî oldum. Hiç hatır ve hayâlime gelmez en hâlis zannettiğim kardeşlerimde sırr-ı ihlâsa münâfi hareket vukûa gelmişti. Ondan anladım ki: **فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ...أَخَذْنَاهُمْ**¹ âyetinin uzaktan uzağa bir mânâ-yı işârîsi bize de bakıyor. Ehl-i dalâlet için nâzil olan bu âyet onlara azaptır. Fakat bizim için terbiye-i nüfûs ve keffâretü'z-zünûb ve tezyîd-i derecât için şefkat tokadıdır. Biz elimizdeki

¹ Onlara ihtar ettiğimiz ders ve nasihatı unuttukları ve amel etmedikleri vakit, onları tutup musîbet altına aldık. En'âm Sûresi, 6:44.

ahvâl: hâller, durumlar

dâhilî: içteki

ehl-i dalâlet: doğru ve hak yoldan sapanlar, inançsız kimseler

hâlis: samimî, ihlâslı

ihtilât: insanlar arasına karışma

keffâretü'z-zünûb:

günahların bağışlanmasına vesile

mânâ-yı işârî: işaret edilen mânâ

muttâlî: haberdar olma, bilgi sahibi olma

münâfi: aykırı, zıt

musîbet: belâ,

felaket

nâzil olmak: inmek

sırr-ı ihlâs: ihlâs

sırrı, esprisi

terbiye-i nüfûs: nefislerin terbiyesi

tezyîd-i derecât: derecelerin artması

vukûa gelmek: gerçekleşmek

kıymettar nimet-i İlâhiyeyi tam takdir etmediğimizden, tokat yediğimize bir delil şudur ki: En kudsî bir mücâhede-i mâneviyeyi tazammun eden ve sırr-ı verâset-i nübüvvetle velâyet-i kübrânın feyzine mazhar ve sahâbenin sırr-ı meşrebine medâr olan Risâle-i Nur ile hizmet-i kudsiye-i Kur'âniyemize kanâat etmeyip, menfaatı şimdilik bize pek az ve bu vaziyetimize mühim zararı muhtemel tarikat hevesinin birkaç defa şiddetle ihtarımla önü alınmasıdır. Yoksa, hem vahdetimizi bozacaktı, hem dört elifin tesânüdüyle bin yüz on birden dört kıymetine tenzil eden teşettüt-ü

feyiz: mânevî gıda, bereket

hizmet-i kudsiye-i

Kur'âniye: Kur'ân'a dayalı kutsal hizmet

ihtar: hatırlatma

kanâat etmek: yetinmek

kudsî: her türlü kusur ve noksandan uzak, kutsal

medâr olmak:

kaynak, dayanak olmak

muhtemel: ihtimal dahilinde

mücâhede-i mâneviye: mânevî olarak yapılan cihad

nimet-i İlâhiye:

Allah'ın nimeti

sırr-ı meşrep:

meslek sırrı

sırr-ı verâset-i nü-

büvvet: Peygam-

berlik varisliğinin sırrı

tarikât: İlâhî haki-

katlere ulaşmak için, bir mürşidin gözetiminde takip edilen yol

tazammun eden: içeren

tenzil etmek: indirmek

tesânüd: dayanışma, karşılıklı yardımlaşma

vahdet: birlik

velâyet-i kübrâ: en büyük velilik makamı

efkâr ve bu gayet ağır hâdiseye karşı kuvvetimizi hiçe indiren tenâfûr-ü kulûba uğrayacaktı.

Gülistan sahibi Şeyh Sa'di-i Şirâzî nakleliyor, der: “Ben bir ehl-i kalbi tekkede, seyr-i sülûk ile meşgul iken görmüştüm. Birkaç gün sonra onu talebeler içinde, medresede gördüm. Ne için o feyizli tekkeyi terkedip, bu medreseye geldin, dedim. O da dedi ki: Orada herkes kendi nefsi—eğer muvaffak olursa—kurtarabilir. Burada ise bu âlî-himmet şahıslar kendileriyle beraber çoklarını kurtarmaya çalışıyorlar. Uluvv-ü cenâb, uluvv-ü himmet bunlardadır. Fazîlet ve himmet bunlardadır. Onun için buraya geldim.”

âlî-himmet: yüce himmetli

ehl-i kalb: kalp yoluyla mânevî derecelere yükselen kişiler

feyiz: mânevî gıda, bereket

medrese: İslâm dünyasında düzenli öğretim kuruluşu, okul

muvaffak olmak: erişmek

seyr-i sülûk: mânevî makamlarda yapılan seyir ve seyahat

Şeyh Sa'di: İslâm dünyasının büyük şair ve yazarlarından olan Sâdi-i Şirâzî

tenâfûr-ü kulûp:

kalplerin birbirinden nefret etmesi

teşettüt-ü efkâr:

fikir ayrılıkları

uluvv-ü cenâb:

yüksek makam ve kişilik sahibi

uluvv-ü himmet:

yüksek gayret ve fedakârlık

Şeyh Sa'dî bu vâkıayı, kısaca hülâsasını *Gülistan*'ında yazmıştır.

Acaba, talebelerin,

نَصَرَ, نَصْرًا, نَصْرُوا, نَصَرَتْ... gibi sarf ve nahvin küçücük meseleleri tekkelerdeki virdlere râcih gelirse, Risâle-i Nur'un:

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ ۝¹

deki hakaik-ı kudsiye-i imâniyeyi en kat'î ve vâzih bir sûrette ders verip, en muannid zındıkları ve en mütemerrid feylesofları susturup ders verirken, onu bırakıp, yahut sekteye uğratıp, veyahut kanâat etmeyip, tari-

¹ "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe iman ettim."

feylesof: filozof, felsefeci

hakaik-ı kudsiye-i

imâniye: kutsal iman hakikatleri, esasları

hülâsa: özet

kanâat etme: yetinme

kat'î: kesin

muannid: inatçı, ayak direyen

mütemerrid: inatçı, dikbaşı

râcih: üstün gelen, tercih edilen

sarf ve nahiv:

Arapça dil bilgisi, gramer

sekteye uğratmak: engellemek

sûret: şekil

Şeyh Sa'dî: İslâm dünyasının büyük

şair ve yazarlarından olan Sâdi-i Şirâzî

tekke: tarikat ehlinin zikir ve ders için toplandıkları yer

vâkıa: olay

vâzih: açık, aşikâr

vird: devamlı yapılan zikir

zındık: dinsiz

kat hevesiyle Risâle-i Nur'dan izin almaya-
rak kapanmış hangâhlara girmek, ne de-
rece yanlış olduğunu ve bizim bu şefkat to-
kadına ne derece istihkak kesbettiğimizi
gösteriyor.

Bir Tenbih

İki küçük hikâye

Birincisi: Bundan on beş sene evvel Rus-
ya'nın şimâlinde esir olduğum zaman dok-
san esir zabitlerimizle beraber büyük bir
fabrika koğuşunda bulunuyorduk. Sıkıntı
ve ruh darlığından çok münakaşalar, gü-
rültüler oluyordu. Umumun bana karşı zi-
yade hürmetleri olduğundan teskin ediyor-
dum. Sonra, sükûneti muhafaza için dört-
beş zabiti tâyin ettim. Ve dedim; “Hangi

hangâh: derviş
evi, büyük tekke
hürmet: saygı
**istihkak kesbet-
mek:** hak kazan-
mak
muhafaza etmek:
korumak

münakaşa: tartış-
ma
sükûnet: sakinlik
şimâl: kuzey
tarikât: ilâhî haki-
katlere ulaşmak
için, bir mürşidin
gözetiminde takip

edilen yol
tâyin etmek: görev-
lendirmek, atamak
tenbih: ikaz, uyarı
teskin etmek: sa-
kinleştirmek
umum: bütün, genel
zabit: subay

köşede bir gürültü işittiniz, hemen yetişiniz. Hangi taraf haksız ise ona yardım ediniz.” Hakikaten bu tedbir ile gürültünün önü alındı. Benden soruldu: “Ne için haksıza yardım ediniz, diyorsun?”

Cevaben, o zaman demiştim ki: “Haksız insafsızdır. Bir dirhem menfaatını kırk dirhem istirahat-ı umumiye için bırakmaz. Haklı adam ise insafılı olur. Bir dirhem hakkını, sükûnet-i umumiyedeki kırk dirhem arkadaşının menfaatına fedâ eder, bırakır. Gürültü kalkar, sükûnet iade edilir. Bu koğuştaki doksan zâtistirâhat eder. Eğer, haklıya muâvenet edilse, gürültü daha ziyadeleşecek. Bu nevi hayat-ı içtimâiyede, menfaat-ı umumiyenin ehemmiyeti nazara alınır.”

İşte ey kardeşlerim! Bu hayatın, bu içtimamızda, “Bu kardeşim bana haksızlık et-

dirhem: çok küçük
hayat-ı içtimâiye:
sosyal hayat
hakikaten: gerçek-
ten
ic̣tima: toplanma
istirahat-ı umumi-

ye: genel huzur
ortamı
menfaat: fayda
menfaat-ı umumi-
ye: toplumun ge-
nelini ilgilendiren
fayda

muâvenet: yardım
nazara almak: dik-
kate almak
nevi: çeşit, tür
sükûnet: sakinlik
sükûnet-i umumi-
ye: genel sakinlik

ti” diye “küstüm” demeyiniz. Bu pek hatâdır. O arkadaşın sana bir dirhem zarar vermiş ise, sen küsmekle kırk dirhem bizlere zarar veriyorsun. Belki kırk lira Risâle-i Nur’a zarar vermek muhtemeldir. Fakat lillâhilhamd pek haklı ve kuvvetli müdâfaatımız, arkadaşların mükerrer isticvâba gitmelerinin önünü aldığından, fesâdın önü alındı. Yoksa, birbirinden küsmüş kardeşler, bir sinek kanadı kadar küçük bir çöpün göze girmesi gibi veyahut bir kıvılcımın baruta düşmesi gibi, az bir garazla büyük bir zarar verebilirdi.

İkinci hikâye: Bir vakit ihtiyar bir kadının sekiz oğlu varmış. Herbirisine mevcut sekiz ekmekten birer ekmek verdi, kendine kalmadı. Sonra, herbirisi ekmeğinin yarısını ona verdi. Onun ekmeği dört oldu; ötekiler yarıya indi.

Kardeşlerim, ben de kırkınızın herbirinin

dirhem: çok küçük

fesâd: bozgunculuk

garaz: kötü kasıt

isticvâb: sorguya

çekmek

lillâhilhamd: Allah’a hamd olsun

muhtemel: ihtimal dahilinde

müdâfaat: savunmalar

mükerrer: tekrarlanan

musîbet hissesinin mânevî elemninin yarısını kendimde hissediyorum. Kendi şahsıma âit elemi, aldırmıyorum. Bir gün fazla muztar bulundum, “acaba hatamın cezâsı mıdır çekiyorum” diye geçmiş hâleti tetkik ettim. Gördüm ki, bu musîbeti kaynatmaya ve tahrik etmeye hiçbir cihette müdahalem olmadığını ve bilâkis kaçmak için mümkün tedbirleri istimâl ediyordum. Demek, bu bir kazâ-yı İlâhîdir. Ve bil-iltizam bir sene-den beri müfsidlerin tarafından aleyhimize ihzâr ediliyordu. Kaçınmak kâbil değildi. Alâküllihâl başımıza geçirecek idiler. Cenâb-ı Hakka yüz bin şükür ki, musîbeti yüzden bire indirdi.

İşte bu hakikata binaen “Senin yüzünden bu belâyı çektik” diye minnet etme-

alâküllihâl: her durumda, eninde sonunda

aleyh: karşıt, zıt

bilâkis: tersine

bil-iltizam: zorunlu olarak

binaen: dayanarak

elem: acı, keder

hakikat: gerçek

hisse: pay

ihzâr etme: hazırlama

istimâl etmek: kullanmak

kabil: mümkün, olabilir

kazâ-yı İlâhî: Allah'ın emirlerinin, takdirinin yerine gelmesi

musîbet: âfet, belâ

muztar: çaresiz

müfsid: bozguncu, fesad çıkaran

tahattur etmek: hatırlamak

tahrik etmek: harekete geçirmek

tetkik: inceleme, araştırma

yuniz. Belki beni helâl ediniz. Ve bana dua ediniz. Hem birbirinizi tenkid etmeyiniz. Demeyiniz ki: “Sen böyle yapmasaydın, böyle olmayacaktı.” Meselâ, bir kardeşimiz iki üç imza sahibini söylemesiyle, müfsidler-in pek çok zâtları belâyâ atmak için dü-şündükleri plânı küçültüp, çoklarını kurtar-mış. Değil zarar, belki büyük menfaat ol-muş. Çok mâsumların bu belâdan kurtul-masına bir vesile oldu.

On Sekizinci Nükte

*Eskişehir Hapishanesinde
yazılmış bir parça*

Kardeşlerim! Müteaddit defa Risâle-i Nur’un şakirtlerini lââyık oldukları tarzda müdafaa etmişim. İnşaallah mahkemede bağırarak derim. Hem Risâle-i Nur’u, hem şâkirdleri-

belâ: büyük sıkıntı
helâl etmek: ba-
ğışlamak
inşaallah: Allah
izin verirse
mâsum: günahsız
menfaat: fayda

minnet etmek:
başa kakma
müfsid: bozgun-
cu, fesad çıkaran
müteaddit: çeşitli,
birden fazla
şâkirt: öğrenci,

talebe
şâkirt: öğrenci, ta-
lebe
tenkid etmek: eleş-
tirmek
vesile: aracı

nin kıymetlerini dünyaya işittireceğim. Yalnız size bunu ihtâr ederim ki: “Bu müdâfamdaki kıymeti muhâfaza etmenin şartı, bu hâdisedeki ağız yanmasıyla Risâle-i Nur’dan küsmemek ve üstâdından darılmamak ve kardeşlerinden—sıkıntıdan gelen bahanelerle—nefret etmemek ve birbirine kusur bulmamak ve isnad etmemektir.” Yalnız tahattur edersiniz ki, *Risâle-i Kader*’de ispat etmişiz ki: “Başa gelen zulümlerde iki cihet var ve iki hüküm vardır: Biri insanın, biri kader-i İlâhînin. Aynı hâdisede insan zulmeder, fakat kader âdildir, adâlet eder. Bu meselemizde, insanın zulmünden ziyade, kaderin adâleti ve hikmet-i İlâhiyenin sırrını düşünmeliyiz.”

Evet, kader, *Risâle-i Nur* talebelerini bu meclise çağırdı. Ve mücâhede-i mâneviye

âdil: adaletli
cihet: taraf, yön
hikmet-i İlâhiye:
 Allah’ın gözettiği
 fayda ve gaye
ihtâr: uyarı
isnad etmek: dayandırmak
kader/kader-i İlâ-

hî: Allah’ın belirlediği kader programı
mücâhede-i mâneviye: mânevî cihad; ilimle, fikirle ve imanla yapılan mücadele
müdafa etmek:

savunmak
Risâle-i Kader: Kader Risalesi, İman esaslarından olan kaderin anlatıldığı Yirmi Altıncı Söz
tahattur etmek: hatırlamak
zulüm: haksızlık

inkişâf etmesinin hikmeti; onları, bu hakikaten çok sıkıntılı olan medrese-i Yusufiye'ye sevk etti. İnsan zulmü ve bahanesi bir vesile oldu. Onun için sakınınız; birbirinize; “Böyle yapmasaydım ben tevkif olmazdım” demeyiniz.

(Bu parça mahkeme müdâfaatının bir parçasıdır, her nasılsa bu-raya girmiş, çıkarılmamış, kalmış.)

Mahkemenin Reis ve Âzâlarından ehemmiyetli bir hakkımı talep ederim. Şöyle ki:

Bu meselede yalnız şahsım medar-ı bahis değil ki, siz beni tebrie etmekle ve hakikat-i hale muttali olmanızla mesele halle-

âzâ: üye

hakikaten: gerçekten

hakikat-ı hal: bir durumun gerçek yönü

hikmet: fayda, gaye

inkişâf etmek: aç-

ğa çıkmak

medar-ı bahis: söz konusu

muttali olma: haberdar olma, bilme

müdafaa etmek: savunmak

sevk etmek: yönlendirmek

tebrie etmek: be-
raat ettirmek

tevkif etmek: tutuklamak

vesile: aracı

zulüm: haksızlık

dilmiş olsun. Çünkü, ehl-i ilim ve ehl-i takvânın şahs-ı mânevîsi, bu meselede, nazar-ı millette ittiham altına girdiği ve hükûmete dahi ehl-i takvâ ve ilme karşı bir emniyetsizlik geldiği ve ehl-i takvâ ve ilim, tehlikeli ve zararlı teşebbüslerden nasıl sakınacağını bilmesi lâzım olduğu için, benim müdâfaatımı kendim kaleme aldığım bu son kısmını, herhalde yeni hurufla, matbaa vasıtasıyla intişarını isterim. Tâ ki ehl-i takvâ ve ehl-i ilim, entrikalara kapılmayıp zararlı ve tehlikeli teşebbüslerle yanaşmasınlar ve şahs-ı mânevîsi nazar-ı millette ittihamdan kurtulsun. Ve hükûmet dahi, ehl-i ilim hakkında emniyet etsin ve bu anlaşmazlık ortadan kalksın. Ve hükûmete ve millete ve vatana

---

ehl-i ilim: ilim ehli

olanlar, âlimler

ehl-i takvâ: takvâ sahipleri; Allah'tan korkup emir ve yasaklarına titizlikle uyan kim-seler

entrika: dalavere,

dolap çevirme

huruf: harfler

hükûmet: idare, yönetim

intişar: yayılma

ittihâm: suçlama, suçlu duruma düşürme

nazar-ı millet: milletin bakışı, düşüncesi

şahs-ı mânevî: belli bir kişi olmayıp bir cemaatten meydana gelen mânevî şahıs

çok zararlı düşen bu gibi hâdiseler ve an-
laşmamazlık daha tekerrür etmesin.

Said Nursî

Teselli ve sabır timsali olmak

(On Üçüncü Şuâ'dan)

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu eski ve yeni iki medrese-i Yusufiye-deki şiddetli imtihanda sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı halde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehacüme karşı kuvve-i mâneviyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi, melâike ve ruhâniler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var. Fakat içinizde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da herbiriniz herbirisine birer tesellici ve ahlâkta ve sabırda birer nümune-i imtisal ve tesanüd ve taltif-

---

aziz: çok değerli,
izzetli

ehl-i hakikat: doğru ve hak yolda olan kimseler

kanaat: görüş, fikir
kuvve-i mânevi-

ye: mânevi güç,
moral

melâike: melekler
nesl-i âti: gelecek nesil

nümune-i imtisal: örnek alınacak

model

tehacüm: hücum etme

tesanüd: dayanışma

ziyade: çok

te birer şefkatli kardeş ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mücîp ve güzel seciyelerin in'ikâsında birer âyine olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kader-i İlâhî adâleti bizleri Denizli medrese-i Yusufiyesine sevk etmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şakirtlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna binaen, biz bir vazife-i

ahali: halk

âyine: ayna

aziz: çok değerli, izzetli

binâen: –dayanarak, dolayı

hikmet: fayda, gaye; herşeyin belirli gayelere yönelik olarak, mânâlı, faydalı ve tam yerli yerinde yaratılması

in'ikâs: yansıma, aksetme

kader-i ilâhî: Allah'ın meydana gelecek hâdiseleri olmadan önce takdir etmesi, plânlaması

muhatap: hitap edilen

mücîp: istenileni yapan, teklifi kabul eden

müzakere: karşılıklı fikir söyleme, görüşme

seciye: huy, karakter

sıddık: çok doğru ve bağlı

şakirt: talebe, öğrenci

taltif: iyilik ve güzellelikle muamele etmek

ziyade: çok

imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik.

Evet, yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi tâdil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şakirtlerinden kırk ellisi umumen bilâistisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisan-ı hal ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirebilir. Ve şakirtler, ef'al-leriyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalâletin evham ve şübehatından kurtarmalarına medar çelikten bir kal'a hükmüne geçeceğini rahmet ve inayet-i İlâhiyeden ümit ediyoruz.

bilâistisna: istisnasız

ef'al: fiiller, hareketler

ehl-i dalâlet: doğru ve hak yoldan sapan kimseler

ehl-i iman: Allah'a inananlar, mü'minler

evham: kuruntular, şüpheler

irşad: doğru yolu gösterme, uyarma

kal'a: kale

lisan-ı hal: hal ve davranış dili

mahpus: hapsedilmiş, tutuklu

medar: kaynak, vesile, sebep

rahmet ve inâyet-i İlâhiye: Allah'ın rahmet, şefkati ve yardımı

şakirt: talebe, öğrenci

şübehat: şüpheler

tâdil-i erkân: namazı şartlarına uygun şekilde kılma ve rûku ve secde gibi temel esasları usulüne uygun olarak yerine getirme

tahkikî: araştırarak ve kesin delillere dayanarak

umumen: bütünüyle

vazife-i imaniye ve uhreviye: iman ve âhiret vazifesi

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmak-
tan ve temastan menleri zarar vermiyor.
Lisan-ı hal, lisan-ı kalden daha kuvvetli ve
tesirli konuşuyor. Madem hapse girmek ter-
biye içindir; milleti seviyorlarsa mahpusları
Risale-i Nur şakirtleriyle görüştürsünler-tâ
bir ayda, belki bir günde bir seneden ziya-
de terbiye alsınlar. Hem millete ve vatana,
hem kendi istikballerine ve âhiretine men-
faatli birer insan olsunlar...

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Madem âhiret için, hayır için, ibadet ve
sevap için, iman ve âhiret için Risale-i Nur
ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerait al-
tında herbir saati yirmi saat ibadet hük-
münde ve o yirmi saat ise Kur'ân ve iman
hizmetindeki mücahede-i mâneviye haysi-

âhiret: öteki dün-
ya, öldükten son-
raki sonsuz hayat
ehl-i dünya: dün-
yaya dalıp, âhireti
düşünmeyenler
istikbal: gelecek

lisan-ı hal: hal ve
davranış dili
lisan-ı kâl: söz ile
anlatım, konuşma
dili
mahpus: hapsedil-
miş, tutuklu

menfaatli: faydalı,
yararlı
**mücahede-i mâne-
viye:** manevî mü-
cahede, mücadele
şerait: şartlar
ziyade: çok

yetiyle yüz saat kadar kıymettar ve yüz saat ise böyle herbiri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücahid kardeşlerle görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak ve hakiki bir tesanüdle kudsî hizmete sebatkârâne devam etmek ve güzel seciyelerinden istifade etmek ve Medresetü'z-Zehrânın şakirtliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu medrese-i Yusufiyede tayınını ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır.

---

akd-i uhuvvet:

kardeşlik sözleşmesi, anlaşması

ehemmiyetli: önemli

hakikî: doğru, gerçek

haysiyetiyle: özelliğiyle

istifade: faydalanma, yararlanma

kader: Allah'ın meydana gelecek hâdiseleri olmadan önce bilmesi,

takdir etmesi, plânlaması

kıymettar: kıymetli, değerli

kudsî: kutsal, mukaddes

liyakat: lâyık olma

Medresetü'z-Zehrâ: Bediüzzaman'ın doğu illerinde kurmayı hayal ettiği üniversite; Risale-i Nur talebelerinin oluşturduğu mânevî üniversite

mukadder: Allah tarafından takdir

mücahid: cihad eden

müteselli olmak: teselli bulmak

sebatkârâne: kararlılıkla

seciye: huy, karakter

şakirtlik: talebelik, öğrencilik

tesanüd: dayanışma

Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faideleri düşünüp sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sair yerlere nisbeten en sıkıntılı ve en soğuk olan bu hapsin zahmet ve meşakkatini çeken, elbette bu hapsin sebebinde derecesine göre bir kaçınmak meylî olacak. Fakat onun zâhirî sebebi olan Risale-i Nur'un o zahmet çekenlere kazandırdığı iman-ı tahkikî ve iman-ı tahkikî ile hüsn-ü hâtime ve şirket-i mâneviye ile yüzer adam kadar a'mâl-i salihâ o acı zahmeti tatlı bir rahmete çevirdiğinden, bu iki neticenin fiyatı,

---

a'mâl-i salihâ: Allah rızası için yapılan iyi işler
aziz: çok değerli, izzetli
hüsn-ü hâtime: güzel son
iman-ı tahkikî: inandığı şeylerin aslını, esasını bi-

lerek inanma; sarılmaz iman
meşakkat: güçlük, sıkıntı
mezkûr: anılan, sözü geçen
mukabele etmek: karşılık vermek
nisbeten: kıyasla,

oranla
sair: diğer, başka
sıddık: çok doğru ve bağlı
şirket-i mâneviye: mânevî şirket, ortaklık
zahirî: görünürde, dış görünüşte

sarsılmaz bir sadakat ve sebatkârlıktır. Onun için, pişman olmak ve vazgeçmek, büyük bir hasârâtıdır. Şakirtlerin dünya ile alâkası olmayan veya pek az bulunanları için bu hapis daha hayırlıdır, bir cihette hürriyet yeridir. Ve alâkası bulunan ve idaresi yerinde olanlara, sarf edilen paraları muzaaf sadakalara ve geçirilen ömür saatleri muzaaf ibadetlere çevirmesinden, şekvâ yerine şükür etmeleri iktiza ediyor. Ve fakir ve zayıf kısmı ise, zaten hapsin haricinde onlara faidesiz sevaplar, mes'uliyetli meşakkat verdiğinden, bu hayırlı, çok sevaplı, mes'uliyetsiz ve arkadaşlarının mütekâbil tesellileriyle hafifleşen meşakkat, onlar için medar-ı şükrandır.

cihet: yön, taraf
hasârât: zararlar, kayıplar
iktiza etmek: gerektirmek
medar-ı şükran: teşekkür sebebi, vesilesi

muzaaf: katmerli, kat kat
mütekabil: karşılıklı
sadaka: Allah rızası için ihtiyaç sahibi kişilere ya-

pılan yardım
sadakat: bağlılık
sebatkâr: sebat eden
şakirt: talebe, öğrenci
şekvâ: şikayet

Aziz kardeşim Hâfız Ali,

Hastalığına merak etme. Cenâb-ı Hak şifa versin, âmin. Hapiste herbir saat ibadet on iki saat ibadet yerinde bulunmasından, çok kârlısın. İlâç istersen, bir kısım dermanlar bende var, sana göndereyim. Zaten ortalıkta bir hafif hastalık var. Ben mahkemeye gittiğim gün, herhalde hasta oluyorum. Belki sen bana yardım etmek için, eski zamanda birbirinin bedeline hasta olması ve ölmesi gibi harika fedakârlık gösteren zâtlar gibi, benim bir parça rahatsızlığımı aldın.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

İki üç kardeşlerimiz şöyle kendilerine bir güzel teselli bulmuşlar. Diyorlar ki:

“Bu hapiste bir kısım yeni kardeşlerimiz, bir iki saat gayr-ı meşru bir hareket yüzün-

aziz: çok değerli, izzetli

Cenâb-ı Hak: Hak-
kın ta kendisi olan,

sonsuz şeref ve
yücelik sahibi Al-
lah

gayr-ı meşru: he-

lâl olmayan, dine
aykırı

sıddık: çok doğru
ve bağlı

den, bir iki, belki on sene bu musibet içinde sabır ve tahammül ediyorlar. Hattâ bir kısmı şükrederek başka günahlardan kurtulduk dedikleri halde, biz, Risale-i Nur vasıtasıyla en meşru bir hareket ve hizmet-i imaniye yüzünden altı yedi ay hayırlı bir sıkıntıdan neden şekvâ ediyoruz?” diyorlar. Ben de, “Bin Bârekâllah” onlara derim.

Evet, beş on sene hem imanını, hem başkalarının imanlarını kurtarmak niyetiyle zevkli, tatlı, hayırlı, kudsî bir hizmet ve yüksek bir ubudiyet-i fikriye yüzünden beş on ay zahmet çekmek, medar-ı şükür ve iftihadır.

Bir hadîste ferman etmiş ki: “Bir tek adam seninle hidâyete gelse, sahrâ dolusu kırımı-

bârekâllah: Allah hayırlı ve bereketli kılsın

ferman etmek: buyurmak, emretmek

hadîs: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) mübarek söz, fiil ve hareketi veya onun onayladığı başkasına ait söz,

iş veya davranış

hidâyete gelmek: doğru ve hak yola gelmek

hizmet-i imâniye: iman hizmeti

iftihar: övünme

kudsî: mukaddes, yüce

medar-ı şükür: şükür vesilesi, sebebi

musîbet: belâ, büyük sıkıntı

sahrâ: ova, geniş düzlük alan

şekvâ: şikayet

tahammül etme: yüklenme, sabretme, katlanma

ubudiyet-i fikriye: fikren yapılan ibadetler

zı koyun, keçilerden daha hayırlıdır.”¹ İşte burada, mahkemede ve Ankara’da, sizlerin yazılarınız ve hizmetleriniz vasıtasıyla ne kadar insanlar imanlarını dehşetli şüphelerden kurtardığını ve kurtaracağını düşününüz, sabır içinde kemâl-i rıza ile şükrediniz.

(On Dördüncü Şuâ’dan)

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım,

Evvelâ: Sureten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler mânen her zaman görüşüyoruz. Benim ehemmiyetsiz şahsıma bedel, Nurdan elinize geçen hangi risaleyi okusanız veya dinleseniz benim âdi şahsım yerine, Kur’ân’ın bir hâdimi haysiyetiyle,

¹ *Buharî*, Cihâd: 102; *Ebu Dâvud*, İlim: 10; *Dârimî*, İlim:10; *el-Münâvî*, *Feyzü'l-Kadîr*:6:359, Hadîs no: 9606.

aziz: çok değerli,
izzetli

evvelâ: ilk olarak

hâdim: hizmetçi,

hizmet eden

kemâl-i rıza: tam
bir rıza, gönül rahatlığı

sıddık: çok doğru
ve bağlı

sureten: görünüşte

beni o risale içerisinde görüp sohbet edersiniz. Zaten ben de sizinle bütün dualarımda ve yazılarınızda ve alâkanızda hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

Saniyen: Bu yeni medrese-i Yusufiyedeki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: Kuvvetli hüccetlerle, hattâ ehl-i vukufu da teslime mecbur eden işârât-ı Kur'âniye ile "Nurun sadık şakirtleri imanla kabre girecekler. Hem şirket-i mâneviye-i Nuriyenin feyziyle, her bir şakirt derecesine göre umum kardeşlerinin mânevî kazançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya âdetâ binler dille istiğfar eder, ibadet eder." Bu iki faide ve netice, bu acîp zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indirir, pek çok

---

acip: şaşırtıcı,
hayranlık verici
ehl-i vukuf: bilir-
kişi
feyz: bereket
hissedar: ortak
hüccet: güçlü delil
istiğfar: af dileme,

tevbe
işârât-ı Kur'âniye:
Kur'an'ın işaret-
leri
sadık: doğru, dü-
rüst; bağlı
saniyen: ikinci
olarak

şakirt: öğrenci, talebe
şirket-i mâneviye-i Nuriye: Risale-i Nur hizmetleriyle alâkalı mânevî şirket, mânevî ortaklık

ucuz olarak o iki kıymettar kârları sadık müşterilerine verir.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu dünyada, hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur şakirtlerindeki dehşetli sıkıntılara ve meyusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek ve kuvve-i mâneviyesini takviye etmek ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzn ve sıkıntılarına merhem sürmek ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır. Mâbeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvve-

aziz: izzetli, şerefli,
çok değerli

bilhassa: özellikle

ferah: sevinç, huzur

gam: sıkıntı, üzüntü

hakikî: asıl, gerçek

husussan: bilhassa, özellikle

hüzün: üzüntü

kederli: sıkıntılı,

üzüntülü

kuvve-i mâneviye: mânevî güç, moral

mâbeyn: ara

meyusiyet: ümitsizlik

musibet: belâ, dert, felâket

sadık: doğru, dürüst; bağlı

sıddık: çok doğru ve bağlı

şakirt: öğrenci, talebe

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevmek

tarafgirlik: taraf-tarlık

uhrevî: âhirete ait

uhuvvet: kardeşlik

timle itimad edip bel bağlamışım ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz, belki de görüyorsunuz. Hattâ kasemle temin ederim ki, sekiz gündür Nurun iki rüknü zâhirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzn vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin, bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle, “Eyvah, eyvah! El’aman, el’aman! Yâ Erhamerrâhimîn, medet! Bizi muhafaza ettle. Bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar. Kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadakat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur” diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

azap: acı, sıkıntı, ceza

cihet: şekil, yön

cin ve insî: cin ve insanlardan olan

el’aman!: yardım!, imdat!

feryat: bağırma, çağırma

hâdis: olay

haysiyet: itibar, şeref, değer

istirahat: dinlenme

itimad: güven

kasem: yemin

medet: yardım

muhabbet: sevgi

rükn: temel unsur, önde gelen

sadâkat: doğruluk, bağlılık

şefkat: acıyarak ve esirgeyerek sevme

şer: kötülük, fenalık

şeref: yücelik, büyüklük

temin etmek: güven hissi vermek

uhuvvet: kardeşlik

yâ Erhamerrâhimîn: ey merhametlilerin en merhametlisi olan Allah’ım

zâhirî: açık, görünürde

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim, bana yardım ediniz. Meselemiz çok nazıktır. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı mânevînize bırakmıştım. Siz de, bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdiseler pek cüz'î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadesine gelen bir saç, bir zerrecik dahi incidir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, madî üç patlak ve mânevî üç müşahedeler tam tamına haber verdiler.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sobamın ve Feyzi'lerin ve Sabri ve Hüseyin'in iki su bardakları parça parça olması, dehşetli bir musibet geldiğini haber vermiştiler. Evet, bizim en kuvvetli nokta-i is-

aziz: izzetli, şerefli, çok değerli
cüz'î: küçük, ferdî
hadeke: gözbebeği
hâdiseler: olay
musibet: belâ, dert, felâket

müşahede: görme, gözleme
sıddık: çok doğru ve bağlı
şahs-ı mânevî: belli bir kişi olmayıp bir topluluktan

meydana gelen mânevî kişilik; tüzel kişilik
zemberek: hareketi sağlayan güç kaynağı

tinadımız olan hakikî tesanüt ve birbirinin kusuruna bakmamak ve Hüsrev gibi Nur kahramanından—benim yerimde ve Nurun şahs-ı mânevîsinin çok ehemmiyetli bir mümessili olmasından—hiçbir cihetle gücenmemek elzemdir. Ben kaç gündür dehşetli bir sıkıntı ve meyusiyet hissettiğimden, “Düşmanlarımız bizi mağlûp edecek bir çare bulmuşlar” diye çok telâş ederdim. Hem sobam, hem hayalî ayn-ı hakikat müşahedem doğru haber vermişler. Sakın, sakın, sakın! Çabuk, bu şimdiye kadar demir gibi kuvvetli tesanüdünüzü tamir ediniz. Vallahi, bu hâdisenin bizim hapse girmemizden daha ziyade Kur’ân ve iman hizmetimize—hususan bu sırada—zarar vermek ihtimali kavîdir.

ayn-ı hakikat: gerçeğin ta kendisi
cihet: şekil, yön
elzem: çok gerekli
hâdis: olay
hakikî: asıl, gerçek
hususan: bilhas-
 sa, özellikle

kavî: kuvvetli, güçlü
mağlûp etme: yen-
 me
meyusiyet: ümit-
 sizlik
mümessil: temsilci
müşahede: gör-
 me, gözleme

nokta-i istinad: dayanak noktası
şahs-ı mânevî: belli bir kişi olmayıp bir topluluktan meydana gelen mânevî kişilik; tüzel kişilik
tesanüd: dayanışma

Aziz, sıddık, muhlis kardeşlerim,

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-i İhlâsın düsturlarını ve hakikî ihlâsın sırrını mâbeynimizde ve birbirimize karşı istimal etmek, vücup derecesine gelmiş. Kat'î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşleri birbirine karşı meşrep veya fikir ihtilafıyla bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak ve hizmet-i Nuriyeden vazgeçirmek için sebepsiz mahkememizi uzatıyorlar. Sakın, sakın! Şimdiye kadar mâbeyninizdeki feda-

aziz: izzetli, şerefli, çok değerli

düstur: kural, prensip

evhamlandırmak: kuruntulandırmak, şüphelendirmek

hakikî: asıl, gerçek

has kardeşler: özel, kıymetli ve ileri gelen mühim kardeşler

hizmet-i Nuriye: Risale-i Nur hizmeti

ihlâs: ibadet ve

davranışlarda sadece Allah rızasını gözetme

ihtilâf: uyuşmazlık, ayrılık

istimal etmek: kullanmak

kat'î: kesin bir şekilde

Lem'a-i İhlâs: İhlâs Risalesi; Yirmi Birinci Lem'a

mâbeyn: ara

meşrep: hareket tarzı, metod

metin: sağlam, kuvvetli

muhlis: samimi, ihlâslı; ibadet ve davranışlarda sadece Allah'ın rızasını gözeten

sıddık: çok doğru ve bağlı

tahammül: dayanma, katlanma

tayin etme: vazifelendirme

vücup: kesinlik, gereklilik

kârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsılmasın. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünkü pek az bir sarıntı, Denizli'de ... gibi hocaları yabanîleştirdi. Bizler birbirimize lüzum olsa ruhumuzu feda etmeye hizmet-i Kur'âniye ve imaniyemiz iktiza ettiği halde, sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar birbirine karşı küsmeye değil, belki kemâl-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır, muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferasetinize havale edip kısa kesiyorum.

fedakâr: her türlü zahmetlere göğüs gererek dâvası uğruna en değerli şeylerini feda eden
feraset: anlayışlılık, çabuk sezış
habbeyi kubbe yapma: küçük birşeyi büyütme,

abartma
hakikî: gerçek
hizmet-i Kur'âniye ve imaniye: iman ve Kur'ân hizmeti
iktiza: gerektirme
kemâl-i mahviyet ve tevazu: tam anlamıyla tevâzu

ve alçakgönüllülük içinde olmak
muhabbet: sevgi
teslimiyet: bağlılık, kendini Allah'ın iradesine bırakma
zerre kadar: çok az miktar
ziyadeleştirme: arttırma

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: ¹ اَلْخَيْرُ فِيمَا اخْتَارَهُ اللهُ sırrıyla, inşaallah mahkememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet, Risale-i Nur'un meselesi, âlem-i İslâm'da, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalarla umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celb etmek lâzımdır ki, ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muarızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyarımızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur kendi derslerini dost ve

¹ Gerçek hayır Allah'ın seçtiği şeydedir.

âlem-i İslâm: İslâm dünyası

aziz: izzetli, şerefli, çok değerli

evvelâ: ilk olarak

fevkinde: üstünde

hususan: bilhas-sa, özellikle

ihtiyar: irade, dileme, tercih

ihtiyat: önlem alma, tedbirli hareket etme

küllî: geniş, kapsamlı

muarız: karşı gelen

nazar-ı dikkati

celb etmek: dikkat çekmek

sıddık: çok doğru ve bağlı

şâşaa: gösteriş, göz alıcılık

tahliye olma: serbest bırakılma

tehir: erteleme, sonraya bırakma

umum: bütün, genel

düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur; biz küçücük sıkıntılarımızı “kinin” gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, “Yâhu bu da geçer” demeliyiz.

Saniyen: Bu medrese-i Yusufiye'nin nâzırına yazdım: Ben Rusya'da esirken, en evvel bolşevizmin fırtınası hapishanelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebîri dahi en evvel hapishanelerden ve tarihlerde ser-seri namıyla yad edilen mahpuslardan çıkmasına binaen, biz Nur şakirtleri, hem Es-kişehir, hem Denizli, hem burada mümkün oldukça mahpusların ıslahına çalıştık.

âşikâren: açıkça
binaen: -dayanarak
Bolşevizm: 20. yüzyılın başlarında Rusya'da başlayan ve Lenin tarafından geliştirilen devrimci komünist hareket
evvel: önce
Fransız İhtilâl-i Kebîri: büyük Fransız İhtilâli
hakikat: doğru ger-

çek, asıl
ıslah: düzeltme, iyileştirme
kinin: ateşli hastalıkların ve özelliklerle sıtmanın tedavisinde kullanılan bir tür bitki
mahpus: hapsedilmiş, tutuklu
mahrem: gizli
nâmahrem: gizli olmayan
nâzır: bakıcı, gö-

zetleyici
sabır: acıya ve zorluğa katlanma
saniyen: ikinci olarak
şakirt: öğrenci, talebe
şükür: Allah'ın (c.c.) nimetlerine karşı memnurluk gösterme; Allah'a teşekkür etme
yad edilen: anılan

Eskişehir ve Denizli’de tam faidesi görüldü. Burada daha ziyade faide olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nurun dersleriyle geçen fırtınacık **HÂŞİYE** yüzden bire indi. Yoksa ihtilâftan ve böyle hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen haricî muzır cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Aziz, sıddık, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim,

Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki, hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin

HÂŞİYE Bu fırtına ise, Afyon hapsinde bir isyan çıktı, hiçbir Nur talebesi karışmadı.

aziz: izzetli, şerefli,
çok değerli
cereyan: akım
hâdis: olay
haricî: dışa ait
hâşîye: dipnot
ihtilâf: anlaşmaz-

lık, uyuşmazlık
istifade eden: fay-
dalanan, yararla-
nan
mahzun: hüznü
meşakkat: güçlük,
sıkıntı

muzır: zararlı
nazik: ince, hassas
nefs: kişinin kendisi
sıddık: çok doğru
ve bağlı
zemin: yer, dünya
ziyade: çok

başka surette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nurun takvâdârâne ve riyazetkârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hattâ muarızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı mânevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatın senede hiç olmazsa bir iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi, Nur şâkirtlerinin de, birkaç senede en müsait olan medrese-i Yusufiyede bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur. Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i Nuriyeden çekinmeleri onlara pek büyük bir hasâret oldu ve Nurlara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, da-

cihet: şekil, yön
daire-i Nuriye: Risale-i Nur dairesi
ehl-i hakikat: doğru ve hak yolda olanlar, doğru gerçeklerin peşinde olanlar
hakikat: doğru gerçek, asıl
hasâret: zarar, kayıp
içtima: toplanma

meşakkat: güçlük, sıkıntı
meşreb: hareket tarzı, metod
metin: sağlam, kuvvetli
misil: eş, benzer, kat
muarız: karşı gelen
riyazetkârâne: nefsi terbiye ederek
suret: şekil, biçim
şahs-ı mânevî:

belli bir kişi olmayıp bir topluluktan meydana gelen mânevî kişilik; tüzel kişilik
şâkirt: talebe, öğrenci
takvâdârâne: takvaya düşkün kimse olarak
umum: bütün, herkes

ha muhlis şakirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler; sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inâyet-i İlâhiyeye itimad edip sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî

---

inâyet-i İlâhiye:

Allah'ın inayeti,
yardımı

itimad: güvenme

muhlis: samimi,
ihlâslı; ibadet ve
davranışlarda sa-
dece Allah'ın rıza-

sını gözeten
şâkirt: talebe, öğ-
renci

(Emirdağ Lâhikası II,
46. Mektup'tan)

Hapsin lâtif bir hatırası

Hapislerde, hususan Afyon hapsinde eski, zâlim müstebitlerin aldatmak suretinde arasına af bahsini etmesinden, biçare mahpuslar benden soruyordular: “Acaba af olacak mı?”

Ben de derdim: Bu zâlimler aldatıyorlar. Fakat Nur şakirtleri madem mahpuslara teselli vermek ve yüzde doksanını namaz kıldırmak hikmetiyle üç defa hapse girdiler. Rahmet-i İlâhiyeden kuvvetli ümit ederim ki, hapislerin tam bir aflu çıkmasına bir alâmet olduğuna kuvvetle ümit ve müjde ediyorum. Çok defa çok adamlara bu teselliyi

---

alâmet: belirti, işaret

biçare: çaresiz

hikmet: gaye

hususan: bilhas-
sa, özellikle

mahpus: hapse-
dilmiş, tutuklu

müstebit: baskıcı,
diktatör

Rahmet-i İlâhiye:
Allah'ın herşeyi
kuşatan sonsuz
rahmeti

suret: biçim, şekil
şakirt: talebe, öğ-

renci

teselli: üzüntülü
bir kimseyi söz ve
öğütle ferahlan-
dırma

zâlim: zulmeden,
acımasız

veriyordum. Cenâb-ı Hakka hadsiz şükrolsun ki, kahraman Demokratlar o ümit ve ihbarlarımı tasdik ettirip, keyfî, tarafgirâne bazı kanunların bahanesiyle ve garazkâr bazı memurların tarafgirlik hesabına bahanelerle ezilen çok mâsum mahpusları azaptan kurtarmaya vesile oldular. Ve milletin cür'etkâr kısmını kendine ve âsâyişe taraf-tar ettiler. O vesileyle, pek çok mahpuslar Nurlara ve Nurculara cidden alâkadarlık sebebiyle tamamıyla ıslah-ı hal edip vatan ve millete değil muzır, belki birer hizb ve uzv-u nâfi hükmüne geçtiler.

Said Nursî

alâkadar: alâkalı, ilgili

âsâyiş: bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu, düzenlilik, güvenlik

Cenâb-ı Hak: Hak-
kın ta kendisi olan sonsuz şeref ve yücelik sahibi Allah

cür'etkâr: cesur

Demokratlar: Demokrat Parti mensupları

garazkâr: kötü niyet sahibi, art niyetli

hizb: taraftar

ıslah-ı hal: hal ve durumun düzeltilmesi, iyileştirilmesi

ihbar: haber

mahpus: hapsedilmiş, tutuklu

mâsum: günahsız, suçsuz

muzır: zararlı

tarafgirâne: bir grup veya partiyi destekleyerek, benimseyerek

uzv-u nâfi: faydalı uzuv, organ

Beşer zulmeder, kader adalet eder

(Emirdağ Lâhikası II,
78. Mektup'tan)

Saniyen: Risale-i Nur'da ispat edilmiş ki, insanların ayn-ı zulümleri içinde kader-i İlâhî adalet eder. Yani, insanlar bazı sebeple haksız zulmeder, birisini hapse atar. Fakat kader-i İlâhî aynı hapiste başka sebebe binaen adalet ediyor ki, hakikî bir suça binaen o hapisle onu mahkûm ediyor.

---

ayn-ı zulüm: her
yönüyle zulüm,
zulmün ta kendisi
binaen: dayanarak

kader-i ilâhî: Allah'ın meydana
gelecek hâdiseleri
olmadan önce

takdir etmesi,
plânlaması
saniyen: ikinci
olarak

(Emirdağ Lâhikası II,
88. Mektup'tan)

**Ehl-i vukuf raporuna hafif bir itiraz
tarzında hakikat-ı hali
beyan etmektir**

(...)

İkincisi: “Dinî tedrisata taraftar olmak” bir suç gösterilmiş.

Buna karşı deriz: Dünyada buna suç diyen hiçbir ehl-i iman bulunmaz. Hususan hapisteki olanlar içindeki biçarelere teselli suretinde ders vermiş. Tedrisata taraftarlığını o zaman söylemiş. Bu ise, o cümleyi de, bütün bütün mânâsız olduğunu gösterir. Hattâ hapisteki üç yüz adamın az bir zamanda Risale-i Nur’la ıslah olması, cina-

---

beyan etme: açıklama

biçare: çaresiz

ehl-i iman: Allah’a ve Ondan gelen her şeye inanan-

lar, mü’minler

ehl-i vukuf: bilir-kişi

hakikat-i hal: işin aslı, gerçeği

hususan: bilhas-

sa, özellikle

ıslah: düzelme

suret: biçim, şekil

tedrisat: ders vermeler, öğretim

yetlerden tevbe ederek ve bütün onlar namaz kılmaları, alâkadar memurların nazar-ı dikkatlerini celb etmiş. O memurlar bir kısmı demişler:

“On beş sene hapiste kalmasının fâidesi kadar, on beş hafta Risale-i Nur fâide vermiş.” Bunu hapisteki Rehberi yazana söylemişler.

Müellifi de demiş: Yüz otuz kitaptan ibaret olan Risale-i Nur ve onun küçük bir parçası olan Rehberi, tamamıyla olmasa da okuyan adam, elbette on beş sene hapisteki cezadan, medresede ders okumak kadar istifade eder, ıslah-ı hal eder, fenalıklardan tevbe eder. Acaba böyle bir temenni, bir teşvik ve beni hapse sokanlar da tasdik ettikleri halde suç olabilir mi?

alâkadar: alâkalı, ilgili

fâide: fayda

ıslah-ı hal: hâl ve durumun düzel-

mesi, iyileşmesi

müellif: yazar

nazar-ı dikkati cel-

betmek: dikkat çekmek

temenni: dilek, istek

teşvik: şevklendirme, cesaretlendirme

(Divan-ı Harb-i Örfî'den)

Sizin işkenceli hapishanenin hali, zaman müthiş, mekân muvahhiş, mahbusîn mütevahhiş, gazeteler mürçif, efkâr müşevveş, kalbler hazin, vicdanlar müteessir ve me-yus, bidayet-ı hâlde memurlar şemâtetli, nöbetçiler müz'ic olmakla beraber, vicdanım beni tâzip etmediği için, o hal bana eğlen-ce gibi idi. Musibetlerin tenevvüü, musiki-nin nağmelerinin tenevvüü gibi bana geli-yordu.

Hem de geçen sene tımarhanede tahsil ettiğim dersi, şimdi bu mektepte itmam et-

bidayet-ı hâl: du-
rumun başlangıcı,
başlangıçta
efkâr: fikirler
hazin: hüzünlü,
acıklı
mahbusîn: hapse-
dilmişler, tutuklu-
lar
meyus: ümitsiz
muvahhiş: ürkü-
ten, korkutan
mürçif: fitne ve fe-

sada dalan, boz-
guncu haber ya-
yan
müşevveş: karışık,
düzensiz
müteessir: etkile-
nen, üzülen
mütevahhiş: ürkü-
tücü, vahşet ve
dehşet verici
müz'ic: rahatsız
edici, sıkıcı
nağme: güzel,

uyumlu ses
şemâtet: başka-
sının kötü duruma
düşmesine sevin-
me
tahsil: öğrenme,
okuma
tâzip: azap verme,
cezalandırma
tenevvü: çeşitlilik
tımarhane: ruh, si-
nir ve akıl hasta-
lıkları hastanesi

tim.**HASIYE** Musibet zamanının uzunluğundan, uzun dersler gördüm. Dünyanın ruhanî lezzeti olan hüzn-ü mâsumâne ve mazlumânedен, zayıfa şefkat, ve gadre şiddet-i nefret dersini aldım.

Ümidim kavîdir ki: Çok mâsumların kalblerinden hararet-i hüznle tebahhur eden “ay,” “vay” ve “ah”lar, rahmetli bir bulut teşkil edecektir. (...)

HASIYE Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri kırk beş sene evvel tımarhane hükmündeki mahkeme-i zâlimane-de aldıkları dersi, şimdi bu gaddarane hazır mektepte imtihan vermişler ve böylece iki şehadetname almışlardır.

Nazif, Hüsrev

gaddarane: gaddarca, merhametsizce

gadir: zulüm, acımasızlık

hararet-i hüzn: hüznün şiddeti, çokluğu, acının büyüklüğü

haşiye: dipnot

hüzn-ü mâsumâne ve mazlumâne

ne: masum ve mazlumca duyulan hüzn, acı

itmam etme: tamamlama

kavî: güçlü, kuvvetli

mahkeme-i zâlimane: zâlimce yargılama yapan mahkeme

musibet: belâ, bü-

yük sıkıntı

şehadetname: diploma

şiddet-i nefret: şiddetli nefret

tebahhur etme: buharlaşma

teşkil: meydana gelme

tımarhane: ruh, sinir ve akıl hastalıkları hastanesi

Mübarek geceler nasıl değerlendirilmeli?

(Tarihçe-i Hayat'tan)

Aziz, sıddık kardeşlerim, bu medrese-i Yusufiyede ders arkadaşlarım,

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsi çekirdek hükmünde ve mukadderat-ı beşeriyenin programı nev'inden olması cihetiyle, Leyle-i Kadrin kudsiyetindedir. Herbir hasenenin Leyle-i Kadirde otuz bin olduğu gibi, bu Leyle-i Beratta herbir amel-i salihin ve herbir harf-i Kur'ân'ın sevabı yirmi bine çıkar. Sair va-

---

amel-i salih: Allah için yapılan iyi işler

aziz: izzetli, şerefli, çok değerli

harf-i Kur'ân: Kur'ân harfi

hasene: sevap, iyilik

kudsiyet: kutsal oluş, kutsallık

Leyle-i Berat: Berat Gecesi; hicrî ayların sekizincisi olan Şaban ayının on beşinci gecesi

Leyle-i Kadir: Kadir Gecesi; Kur'ân'ın dünya semâsına indirildiği gece

mukadderat-ı beşeriye: insanlığın kaderi; Allah tarafından insanlık için takdir olunmuş işler, başa gelecek olaylar
nev'i: çeşit, tür
sair: diğer
sıddık: çok doğru ve bağlı

kitte on ise, şuhûr-u selâsede yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsî leyâli-i meşhurede on binlere, yirmi bine veya otuz binlere çıkar. Bu geceler elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için, elden geldiği kadar Kur'ân ile ve istiğfar ve salâvat ile meşgul olmak büyük bir kârdır.

Said Nursî

---

istiğfar: af dileme,
tevbe

kudsî: kutsal
leyâli-i meşhûre:
meşhûr, mübârek

geceler
salâvat: Peygam-
berimize (a.s.m.)
edilen rahmet ve
esenlik duaları

şuhûr-u selâse:
üç aylar; Receb,
Şaban ve Rama-
zan ayları

Hapishane meyveleri

Kastamonu Lâhikası, 61. Mektup'tan

... Hapsimiz musibeti, gerçi zâhirî bir azap idi, fakat hakikat noktasında hizmetimiz hakkında büyük bir inâyet ve rahmete çevrildi.

Yirmi Sekizinci Lem'a

Eskişehir hapishanesinde ihtilattan men ve konuşmaktan memnû' olduğum zamanda karşımdaki kardeşlerime teselli için yazdığım kısacık bir kısmıdır.

Yirmi Dokuzuncu Lem'a

İmana dair âli bir tefekkürname, tevhide dair yüksek bir marifetname. (...) Yirmi se-

---

âli: yüce, yüksek
fıkra: bölüm, ifade
hakikat: gerçek
ihtilat: insanlarla
karışma, bir ara-
da bulunma
iman: Allah'a inan-
ma
inâyet: Allah'tan
gelen özel yar-
dım, ihsan, iyilik

marifetname: Al-
lah'ı bilmeye dair
yazı, eser
memnu': yasaklı
musibet: belâ, fe-
laket, sıkıntı
rahmet: İlâhî şef-
kat, merhamet ve
ihsan
tefekkürname: Al-
lah'ı tanımayı so-

nuç verecek şekil-
de varlıklar üze-
rinde düşünmeye
sevk edici eser,
yazı
tevhid: birleme;
her şeyin bir olan
Allah'a ait olduğu-
nu bilme ve buna
inanma
zâhirî: görünüşte

ne evvel Eskişehir Hapsinde, tecrid-i mutlakta iken yazılan bir lem'adır.

Otuzuncu Lem'a

Otuz Birinci Mektup'un otuzuncu lem'ası ve Eskişehir hapishanesinin bir meyvesi, altı nüktedir.

Denizli medrese-i Yusufiyesinin bir ders-i âzamı Meyve Risalesi olduğu ve Afyon medrese-i Yusufiyesinin kıymettar bir ders-i ek-meli el-Hüccetü'z-Zehra olması gibi, Eskişehir medrese-i Yusufiyesinin gayet kuvvetli bir ders-i âzamı da, İsm-i Âzamı taşıyan altı ismin altı nüktelerini beyan eden bu otuzuncu lem'adır.

beyan: açıklama, anlatım

ders-i âzam: büyük bir ders

ders-i ek-mel: mü-kemmel bir ders

el-Hüccetü'z-Zeh-râ: Bediüzzaman Said Nursi'nin Afyon hapishanesinde iken kaleme aldığı ve iman hakikatlerinin anlatıldığı Risale-i Nur

Külliyatı'ndan bir eser

Eskişehir hapsi:

1935 senesinde Bediüzzaman ve 120 talebesine açılan dava neticesinde Bediüzzaman'a on bir, 15 talebesine de altışar ay hapis cezası verilen hadise

evvel: önce

İsm-i Âzam: Cenâb-ı Hakkın binbir isminden en büyük ve mânâca diğer isimleri kuşatmış olan ismi

kıymettar: değerli

lem'a: parıltı

nükte: derin ve ince anlamlı söz

tecrid-i mutlak: tam bir yalnızlık, yalnız başına bırakılma

Otuzuncu Lem'a'nın birinci nüktesi

وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ¹

âyetinin bir nüktesi ve bir İsm-i Âzam ve-
yahut İsm-i Âzâmın altı nurundan bir nuru
olan Kuddûs isminin bir cilvesi, Şaban-ı
Şerifin âhirinde, Eskişehir Hapishanesinde
bana göründü. Hem mevcudiyet-i İlâhiye-
yi kemâl-i zuhurla, hem vahdet-i Rabbâni-
yeyi kemâl-i vuzuhla gösterdi.

(...)

¹ “Yeri de döşeyip düzenledik. Biz ne güzel donatıcıyız!” Zâ-
riyât Sûresi, 51:48.

âhir: son

âyet: Kur’ân’da
yer alan her bir
cümle

cilve: görünme,
yansıma

Eskişehir hapsi:
1935 senesinde
Bediüzzaman ve
120 talebesine
açılan dava neti-
cesinde Bediüz-
zaman’a on bir,
15 talebesine de
altışar ay hapis
cezası verilen

hadise

İsm-i Âzam: Ce-
nâb-ı Hakkın bin-
bir isminden en
büyük ve mânâca
diğer isimleri ku-
şatmış olan ismi
ismi-i Kuddûs/
Kuddûs ismi: Al-
lah’ın her türlü ku-
surdan ve çirkin-
likten uzak oldu-
ğunu ve her şeyi
tertemiz yaptığını
ifade eden ismi
kemâl-i vuzuh:

tam bir açıklık

kemâl-i zuhur:
tam olarak görün-
me, ortaya çıkma
**mevcudiyet-i İlâ-
hiye:** Cenâb-ı
Hakkın varlığı
Şaban-ı Şerif: mü-
bârek üç aylardan
ikincisi ve Hicrî ay-
lardan sekizincisi
olan Şaban ayı
**vahdet-i Rabbâni-
ye:** herşeyi terbi-
ye ve idare eden
Allah’ın birliği

Otuzuncu Lem'a'nın ikinci nüktesi

وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ

مَعْلُومٍ¹

âyetinin bir nüktesi ve bir İsm-i Âzam ve-
yahut İsm-i Âzamin altı nurundan bir nuru
olan **Adl** isminin bir cilvesi, Birinci Nükte
gibi, Eskişehir Hapishanesinde uzaktan uza-
ğa göründü. (...)

**Otuzuncu Lem'a: İsm-i Âzamin altı
nurundan üçüncü nuruna işaret eden
Üçüncü Nükte**

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ²

¹ “Hiçbir şey yoktur ki, hazineleri Bizim yanımızda olmasın.
Herşeyi Biz ancak belirli bir miktarla indiririz.” Hicr Sûresi,
15:21.

² “Rabbinin yoluna hikmetle çağır.” Nahl Sûresi, 16:125.

Adl: her hak sahibi-
ne hakkını veren,
sonsuz adalet sa-
hibi olan Allah
âyet: Kur'ân'da yer
alan her bir cümle
cilve: görünme,
yansıma
Eskişehir hapis-

hanesi: 1935 se-
nesinde Bediüz-
zaman ve 120 ta-
lebesine açılan
dava neticesinde
Bediüzzaman'a
on bir, 15 talebe-
sine de altışar ay
hapis cezası veri-

len hadise
İsm-i Âzam: Ce-
nâb-ı Hakkın bin-
bir isminden en
büyük ve mânâca
diğer isimleri ku-
şatmış olanı
nükte: ince ve de-
rin anlamlı söz

âyetinin bir nüktesi ve bir İsm-i Âzam veya İsm-i Âzamın altı nurundan bir nuru olan **ism-i Hakemin** bir cilvesi, Ramazan-ı Şerifte Eskişehir Hapishanesinde görüldü. Ona yalnız bir işaret olarak, beş noktadan ibaret Üçüncü Nükte acele olarak yazıldı, müsvedde olarak kaldı. (...)

Otuzuncu Lem'a'nın dördüncü nüktesi

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ¹

âyetinin bir nüktesini ve Vâhid ve Ehad isimlerini tazammun eden bir İsm-i Âzam veya İsm-i Âzamın altı nurundan bir nuru olan **Ferd** isminin bir cilvesi, Şevvâl-i Şe-

¹ "De ki: O Allah birdir." İhlâs Sûresi, 112:1.

âyet: Kur'ân'da yer alan her bir cümle
cilve: görünme, yansıma
Ferd: ferdlerden kâinata kadar bütün varlıkları birlik içinde tutan Allah
ism-i Âzam: Cenâb-ı Hakkin binbir isminden en büyük ve mânâca

diğer isimleri kuşatmış olanı
ism-i Hakem: Allah'ın haklıyı haksız dan ayırdığını, her bir şey hakkın da küllî hüküm sahibi olduğunu ve onların hangi keyfiyette olacağına dair hükmünün bulunduğunu ifa-

de eden ismi
müsvedde: karalama halinde yazı
nükte: derin ve ince anlamlı söz
tazammun etmek: içine almak, kapsamak
Vâhid ve Ehad: bir olan ve her bir varlıkta birliği görülen Allah

rifte Eskişehir Hapishanesinde bana göründü. (...)

Otuzuncu Lem'a'nın beşinci nüktesi

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ¹

âyet-i azîmenin ve

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ²

¹ “Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor. Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece diriltecektir; O herşeye hakkıyla kadirdir.” Rum Sûresi, 30:50.

² “Allah Teâlâ ki, Ondan başka ibadete lâayık hiçbir ilâh yoktur. O Hayy ve Kayyûmdur. Onu ne uyuklama ve ne de uyku tutmaz, gafletin hiçbir çeşidi hiçbir zaman Ona ârız olamaz.” Bakara Sûresi, 2:255.

âyet-i azîme: büyük ve yüce âyet
Eskişehir hapishanesi: 1935 senesinde Bediüzzaman ve 120 talebesine açılan

dava neticesinde Bediüzzaman'a on bir, 15 talebesine de altışar ay hapis cezası verilen hadise
nükte: derin ve in-

ce anlamlı söz
Şevvâl-i Şerif: Miladî aylardan onuncusu; Ramazan'dan sonra gelen ay

âyet-i azîmin birer nüktesi ile, İsm-i Âzam veyahut İsm-i Âzâmın iki ziyasından bir ziyası veya altı nurundan bir nuru olan **ism-i Hayyın** bir cilvesi, Şevvâl-i Şerifte, Eskişehir Hapishanesinde uzaktan uzağa aklıma göründü. Vaktinde kaydedilmedi ve çabuk o kudsî kuşu avlayamadık. Tebâud ettikten sonra, hiç olmazsa bazı remizlerle o hakikat-i ekberin ve nur-u âzâmın bazı şualarını muhtasaran göstereceğiz. (...)

Otuzuncu Lem'a'nın altıncı nüktesi

بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ ۱ ﴿١٠﴾ لَهُ مَقَالِيدُ

۱ "Herşeyin hüküm ve tasarrufu Onun elindedir." Yâsin Sûresi, 36:83.

cilve: görüntü, yansıma

Eskişehir hapishanesi: 1935 senesinde Bediüzzaman ve 120 talebesine açılan dava neticesinde Bediüzzaman'a on bir, 15 talebesine de altışar ay hapis cezası verilen hadise

hakikat-i ekber: en büyük gerçek

İsm-i Âzam: Cenâb-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve mânâca diğer isimleri kuşatmış olanı

ism-i Hayy: Allah'ın gerçek hayat sahibi olduğunu ve her canlıya hayat verdiğini bildiren ismi

kudsî: kutsal

muhtasaran: özet

olarak

nur-u âzam: en büyük nur

nükte: derin ve ince anlamlı söz

remiz: işaret

Şevvâl-i Şerif: Hicrî aylardan onuncusu; Ramazan'dan sonraki ay

şua: ışık, parıltı

tebâud etmek:

uzaklaşmak

ziya: ışık

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ¹ ﴿١﴾ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا
خَزَائِنُهُ² ﴿٢﴾ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا³ ﴿٣﴾

gibi, kayyûmiyet-i İlâhiyeye işaret eden âyetlerin bir nüktesi ve İsm-i Âzam veya-
hut İsm-i Âzamın iki ziyasından ikinci ziya-
sı veyahut İsm-i Âzamın altı nurundan al-
tıncı nuru olan Kayyûm isminin bir cilve-i
âzamı, Zilkade ayında aklıma göründü. Es-
kişehir hapishanesindeki müsaadesizliğim

¹ “Göklerin ve yerin tedbir ve tasarrufu Ona aittir.” Zümer Sûresi, 39:63.

² “Hiçbir şey yoktur ki, hazineleri Bizim yanımızda olmasın.” Hicr Sûresi, 15:21.

³ “Hiçbir canlı yoktur ki, Allah onu alnından tutup kudretine boyun eğdirmiş olmasın.” Hûd Sûresi, 11:56.

âyet: Kur’ân’da yer alan her bir cümle
cilve-i âzam: en büyük yansıma
Eskişehir hapishanesi: 1935 se-
nesinde Bediüzzaman ve 120 talebesine açılan dava neticesinde Bediüzzaman’a on bir, 15 talebesine de altışar ay

hapis cezası verilen hadise

İsm-i Âzam: Cenâb-ı Hakkın bin bir isminden en büyük ve mânâca diğer isimleri kuşatmış olanı

Kayyûm: herşeyi Kendi varlığıyla ayakta tutan Allah
kayyûmiyet-i İlâhiye: Allah’ın her

zaman ve her yerde var olması ve bütün varlıkların ancak Onunla var olabilmeleri

müsaadesizlik: şartların elverişli olmaması

nükte: derin ve ince anlamlı söz

zilkade: Hicrî ay-
rın on birincisi

ziya: ışık

cihetiyle, o nur-u âzamı elbette tamamıyla beyan edemeyeceğim. Fakat Hazret-i İmam-ı Ali (r.a.) Kaside-i Ercûzesinde “Sekîne” nam-ı âlîsiyle beyan ettiği İsm-i Âzam ve Celcelûtiyesinde yine pek muhteşem isimlerle İsm-i Âzam içinde bulunan o altı ismi en âzam, en ehemmiyetli tuttuğu için ve onların bahsi içinde kerametkârâne bize teselli verdiği için, bu ism-i Kayyûma dahi, evvelki beş esmâ gibi, hiç olmazsa muhtasar bir surette, Beş Şuâ ile o nûr-u âzama işaret edeceğiz.

(...)

âzam: en büyük
beyan etmek: açıklamak

Celcelûtiye: Peygamberimizin (a.s.m.) derslerine dayanarak, ebced ve cifir hesabıyla ilgili, Hz. Ali tarafından yazılan bir kaside

esmâ: isimler

evvelki: önceki

İsm-i Âzam: Cenâb-ı Hakkın bin bir isminden en

büyük ve mânâca diğer isimleri kuşatmış olanı

ism-i Kayyûm: Allah'ın herşeyi Kendi varlığıyla ayakta tuttuğunu ve varlıklarını devam ettirdiğini ifade eden ismi

Kaside-i Ercûze: Hz. Ali tarafından yazılan ve istikbalden haber veren kaside

kerametkârâne:

kerametli bir şekilde

muhtasar: kısa, özet

nam-ı âlî: yüce isim

nûr-u âzam: çok büyük nur

Sekîne: içinde on dokuz harfli, on dokuz âyet bulunan çok önemli bir dua

suret: biçim, şekil

şuâ: ışık, ışın

İkinci Şuâ: Eskişehir hapishanesinin son meyvesi

On altı sene evvel, Eskişehir hapishanesinde, arkadaşlarımla tahliyelerimle yalnız kaldığım bir vakitte, şu Şuâ, gayet acele, pek noksan kalemimle, sıkıntılı, rahatsızlık bir zamanda telif edildiğinden bir derece intizamsız olmakla beraber, bugünlerde tashih ederken, iman ve tevhid noktasında pek çok kıymettar ve kuvvetli ve ehemmiyetli gördüm.

On Birinci Şuâ: Denizli hapsinin bir meyvesi

Zındıka ve küfr-ü mutlaka karşı Risale-i Nur'un bir müdafaanâmesidir. Ve bu hapsimizde hakikî müdafaanamemiz dahi budur. Çünkü yalnız buna çalışıyoruz.

Eskişehir hapishanesi: 1935 senesinde Bediüzzaman ve 120 talebesine açılan dava neticesinde Bediüzzaman'a on bir, 15 talebesine de altışar ay hapis cezası verildi.

len hadise
gayet: son derece
hakikî: gerçek, doğru
intizam: düzen
küfr-ü mutlak: kesin ve tam bir inkâr
mahsul: ürün
müdafaanâme: savunma metni

tahliye: serbest bırakılma
tashih etmek: düzeltmek
telif etmek: yazmak
tevhid: birleme; Allah'ı bir olarak bilme ve ilân etme
zındıka: dinsizlik, inançsızlık

Bu risale, Denizli hapishanesinin bir meyvesi ve bir hatırası ve iki Cuma gününün mahsulüdür.

On Beşinci Şuâ: el-Hüccetü'z-Zehra

Afyon hapsinde on bir ay tecrid-i mutlakta bulunduğuma dair Mahkeme-i Temyize yazdığım istida bahanesiyle otuz beş sene inzivada, hususan gecelerde dünyayı unutmakta bulunan ve garazkârâne tarassutlarla yirmi üç sene sıkıntı çekmesinden insanlardan tevahhuş edip yalnız tek başına kalarak, hizmetçisinden ve Nur dersini iştiyakla arzulayandan başka kimseyle bir saat beraber bir yerde bulunmasından çok sıkılan benim gibi bir bîçareyi, beşinci koğuşa cebren nakil ve kardeşlerimin yanıma gelmelerini yasak ettiler. O kalabalık içinde

bîçare: çaresiz, zavallı

cebre: zorla

garazkârâne: kasıtlı olarak, art niyetle

hususan: özellikle

inziva: yalnız başına bir yere çekilip dünya işleriyle

uğraşmaksızın yaşama

istida: dilekçe

iştiyak: çok kuvvetli arzu, istek

Mahkeme-i Temyiz: Temyiz Mahkemesi; Yargıtay

mahsul: ürün, netice

tarassut: baskı ve gözetim altında tutma

tecrid-i mutlak:

tam bir yalnızlık, yalnız başına bırakma

tevahhuş: korkma, ürkme

yaşayamayacağım diye çok telâş ederken, birden bir alâmet-i hiddet ve gadap olarak soğuk o derece şiddetlendi ki, eğer o eski yerimde kalsaydım hiç dayanamayacaktım.

O zahmet, benim hakkımda rahmete döndü. Kalbe geldi ki: “Gerçi Nur şakirtleri, her koğuştta hem kendileri hesabına, hem senin bedeline tam Nur dersleriyle çalışıyorlar. Fakat bu beşinci koğuş, bir nevi tecrithane olmasından, tazeleniyor, değişiyor; Nur dersine daha ziyade muhtaçtır. (...)

---

alâmet-i hiddet ve gadab: hiddet ve öfke belirtisi
nevi: çeşit, tür

şakirt: öğrenci, talebe
tecrithane: yalnız

bırakılan yer, hücre evi
ziyade: çok, fazla

Şeytanın vesveseleri karşısında

(Hikmetü'l-İstiaze Risalesi'nden)

Yedinci İşaret: (...)

İkinci şık ki, “Günah-ı kebireyi işleyen nasıl mü'min kalabilir?” diye suallerine cevap ise:

Evvelâ, sabık işaretlerde onların hatası kat'î bir surette anlaşılmıştır ki, tekrara hâcet kalmamıştır. Saniyen, nefs-i insaniye, muaccel ve hazır bir dirhem lezzeti, müeccel, gaip bir batman lezzete tercih ettiği gibi, hazır bir tokat korkusundan, ileride bir sene azaptan daha ziyade çekinir.

Hem insanda hissiyat galip olsa, aklın

---

batman: yaklaşık 8 kg ağırlığında bir ağırlık ölçüsü
dirhem: eskiden kullanılan ve 3 gramlık ağırlığa karşılık gelen bir ölçü birimi
evvelâ: öncelikle
gaip: görünmeyen âlem

günah-ı kebi-
/kebâir: büyük günahlar
hâcet: ihtiyaç
hissiyat: hisler, duygular
kat'î: kesin
muaccel: peşin, hemen verilen
müeccel: ertelenmiş

nefs-i insaniye: insandaki maddî lezzet ve isteklere düşkün olan duygu
sabık: geçen, önceki
saniyen: ikinci olarak
suret: biçim, şekil
ziyade: çok, fazla

muhakemesini dinlemez. Heves ve vehmi hükmedip, en az ve ehemmiyetsiz bir lezzet-i hazırayı ileride gayet büyük bir mükâfâta tercih eder. Ve az bir hazır sıkıntıdan, ileride büyük bir azâb-ı müeccelden ziyade çekinir. Çünkü tevehhüm ve heves ve his, ileriye görmüyor, belki inkâr ediyorlar. Nefis dahi yardım etse, mahall-i iman olan kalb ve akıl susarlar, mağlûp oluyorlar. Şu halde, kebâiri işlemek imansızlıktan gelmiyor, belki his ve hevesin ve vehmin galebesiyle akıl ve kalbin mağlûbiyetinden ileri gelir.

Hem sabık işaretlerde anlaşıldığı gibi, fenalık ve hevesat yolu, tahribat olduğu için,

---

azâb-ı müccel:

sonraya bırakılmış azap

ehemmiyetsiz:

önemsiz

fenalık: kötülük

galebe: galip gelme, yenme

günah-ı kebir-

/kebâir: büyük günahlar

heves: gelip geçici

arzu ve istek

hevesat: heves ve arzular

hissiyat: hisler, duygular

lezzet-i hazıra: hazır lezzet

mağlûp: yenik düşen

mahall-i iman: imanın yeri

muhakeme: de-

ğerlendirme

mükâfât: ödül

sabık: geçen, önceki

tahribat: tahripler, yıkıp bozmalar

tevehhüm: kuruntuya kapılma

vehmî: gerçekte olmayıp doğru sanılan kuruntu

ziyade: çok, fazla

gayet kolaydır. Şeytan-ı ins ve cinnî, çabuk insanları o yola sevk ediyor. Gayet câ-yı hayret bir haldir ki, âlem-i bekânın—nass-ı hadisle—sinek kanadı kadar¹ bir nuru, ebedî olduğu için, bir insanın müddet-i ömründe dünyadan aldı aldığı lezzet ve nimete mukabil geldiği halde,² bazı bîçare insanlar, bir sinek kanadı kadar bu fâni dünyanın lezzetini, o bâki âlemin bu fâni dünyasına değer lezzetlerine tercih edip şeytanın arkasında gider.

İşte bu sırlar içindir ki, Kur'ân-ı Hakîm, mü'minleri pek çok tekrar ve ısrar ile, tehdit

¹ "Dünyanın Allah katında sinek kanadı kadar bir değeri olsaydı, kâfirler ondan bir yudum su bile içemezlerdi." *Tirmizî*, Zühd: 13; *İbni Mâce*, Zühd: 3; *Müsned*, 5:154, 177.

² bk. el-Kurtubî, *el-Câmi'il Ahkâmi'l-Kur'ân*: 13:7.

âlem-i bekâ: sonsuzluk âlemi, ahiret âlemi

bâki: devamlı olan, sonsuz

bîçare: çaresiz

câ-yı hayret: hayret verici nokta

ebedî: sonsuz

fâni: geçici olan,

ölümlü

Kur'ân-ı Hakîm:

her âyet ve sûresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân

mukabil: karşılık

müddet-i ömür:

ömür süresi

nass-ı hadis: ha-

disin kesin ifadesi

sevk etmek: göndermek, yönlendirmek

şeytan-ı ins ve

cinnî: insan ve cinlerden şeytanlık yapanlar

tehdit: korkutma

ve teşvik ile, günahtan zecir ve hayra sevk ediyor.¹

Bir zaman Kur'ân-ı Hakîmin bu tekrar ile şiddetli irşâdâtı bana bu fikri verdi ki, bu kadar mütemâdi ihtarlar ve ikazlar, mü'min insanları sebatsız ve hakikatsiz gösteriyorlar. İnsanın şerefine yakışmayacak bir vaziyet veriyorlar. Çünkü, bir memur, âmirinden aldığı birtek emri itaatine kâfi iken, aynı emri on defa söylese, o memur cidden gücenecek. “Beni ittiham ediyorsun; ben hain değilim” der. Halbuki, en hâlis mü'minlere Kur'ân-ı Hakîm musırrâne, mükerrer emrediyor.

Bu fikir benim zihnimi kurcaladığı bir za-

¹ bk. Nahl Sûresi, 16:90.

hakikatsiz: bir gerçeğe dayanmayan
hâlis: içten, samimi
ihtar: hatırlatma
ikaz: uyarı
irşâdât: nasihatler, doğru yolu gösteren sözler
itaat: bağlanma, boyun eğme
ittihâm etmek:

suçlamak
kâfi: yeterli
Kur'ân-ı Hakîm: her âyet ve sûresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân
musırrâne: ısrarlı bir şekilde
mü'min: Allah'a inanan

mükerrer: tekrar-la, birçok kere
mütemâdi: devamlı, sürekli
sebatsız: sebat göstermeyen, kararsız, kalıcı olmayan, geçici
teşvik: şevklendirme, isteklendirme
zecir: sakındırma

manda, iki üç sadık arkadaşlarım vardı. Onları şeytan-ı insânin desiselerine kapılmamak için pek çok defa ihtar ve ikaz ediyordum. “Bizi ittiham ediyorsun” diye gücenmiyorlardı. Fakat ben kalben diyordum ki: “Bu mütemâdiyen ihtarlarımla bunları gücendiriyorum, sadakatsizlikle ve sebat-sızlıkla ittiham ediyorum.”

Sonra, birden, sabık işaretlerde izah ve ispat edilen hakikat inkişaf etti. O vakit, o hakikatle hem Kur’ân-ı Hakîmin tam mutabık-ı mukteza-yı hal ve yerinde ve israf-sız ve hikmetli ve ittihamsız bir surette ısrar ve tekrârâtı yaptığı ve ayn-ı hikmet ve

ayn-ı hikmet: hikmetin ta kendisi

desise: hile, aldatma

hakikat: asıl, esas, gerçek

hikmetli: bir gaye ve faydaya yönelik olarak, tam yerli yerinde

ihhtar: hatırlatma

ikaz: uyarı

inkişaf etme: ortaya çıkma

israf: savurganlık

ittiham etmek: suçlamak

izah: açıklama

Kur’ân-ı Hakîm: her âyet ve sûresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur’ân

mutabık-ı mukteza-yı hal: halin gereğine uygun

mütemâdiyen: sürekli olarak

sabık: geçen, önceki

sadakatsizlik: içten bağlı olmama

sadık: doğru, bağlı

sebatsız: sebat göstermeyen, karsarsız, kalıcı olmayan, geçici

şeytan-ı insî: insanlardan şeytanlaşmış olan

tekrârât: tekrarlar

mahz-ı belâgat olduğunu bildim. Ve o sadık arkadaşlarımın gücenmediklerinin sırrını anladım. O hakikatin hülâsası şudur ki:

Şeytanlar, tahribat cihetinde sevk ettikleri için, az bir amel ile çok şerleri yaparlar. Onun için, tarik-i hakta ve hidayette gidenler, pek çok ihtiyat ve şiddetli sakınmaya ve mükerrer ihtârâta ve kesretli muavenete muhtaç olduklarından ki, Cenâb-ı Hak, o tekrarat cihetinde bin bir ismiyle ehl-i imana muavenetini takdim ediyor ve binler merhamet ellerini imdadına uzatıyor. Şerefini kırmıyor, belki vikaye ediyor. İnsanın kıymetini küçük düşürtmüyor, belki şeytanın şerrini büyük gösteriyor.

Cenâb-ı Hak: Hak-
kın tâ kendisi olan
şeref ve yücelik
sahibi Allah
cihet: taraf, yön
ehl-i iman: Allah'a
ve Allah'tan gelen
her şeye inanan
kimseler, mü'min-
ler
hakikat: asıl, esas,
gerçek
hidayet: doğru ve

hak olan yol, İslâ-
miyet
hülâsa: özet, öz
ihârât: uyarılar
ihtiyat: tedbir, ön-
lem
kesretli: çok sayıda
mahz-ı belâgat:
her yönüyle belâ-
gatlı olan, tam ye-
rinde ve tam şart-
lara uygun söz
söylemek

muavenet: yardım
mükerrer: tekrar-
la, birçok kere
sadık: doğru, bağlı
şer: kötülük
tahribat: tahripler,
yıkıp bozmalar
takdim etmek:
sunmak
tarik-i hak: hak ve
hakikat yolu
tekrarat: tekrarlar
vikaye: koruma

İşte, ey ehl-i hak ve ehl-i hidayet! Şeytan-ı ins ve cinnînin mezkûr desiselerinden kurtulmak çaresi: Ehl-i Sünnet ve Cemaat olan ehl-i hak mezhebini karargâh yap ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın muhkemat ka-lesine gir ve Sünnet-i Seniyyeyi rehber yap, selâmeti bul.

desise: hile, aldatma

ehl-i hak: doğru ve hak yolda olan kimseler

ehl-i hidayet: doğru yolda olanlar, iman etmiş olanlar

Ehl-i Sünnet ve Cemaat: Hz. Peygamberin (a.s.m.) Sünnetine ve As-hâbının yoluna bağlı olan ve on-

ların izlediği dinî yol ve metodu benimseyenler

karargâh: karar yeri

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-

Beyân: açıklamalarıyla benzerini yapmakta akılları âciz bırakan Kur'ân

mezheb: tarz, metod

mezkûr: anılan, sözü geçen

muhkemat: kesin hükümler içeren emir ve yasaklar

selâmet: esenlik, güven

Sünnet-i Seniyye:

Peygamberimizin söz, fiil ve hareketlerine dayanan yüce prensipler

şeytan-ı ins ve

cinnî: insan ve cinlerden şeytanlaşmış olanlar

Tehlikeli bir maraz: Gıybet

(Uhuvvet Risalesi'nin Hatimesi)

بِسْمِهِ ¹ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ²

YİRMİ BEŞİNCİ SÖZÜN Birinci Şulesi-
nin Birinci Şuainın Beşinci Noktasının, ma-
kam-ı zem ve zecrin misallerinden olan
birtek âyetin, mu'cizâne altı tarzda gıybet-
ten tenfir etmesi, Kur'ân'ın nazarında gıy-
bet ne kadar şenî birşey olduğunu tama-
mıyla gösterdiğinden, başka beyana ihti-
yaç bırakmamış. Evet, Kur'ân'ın beya-
nından sonra beyan olamaz; ihtiyaç da
yoktur.

---

¹ Onun adıyla.

² "Hiçbir şey yoktur ki Onu hamd ile tesbih etmesin." İsrâ
Sûresi, 17:44.

beyan: açıklama,
izah

gıybet: birisinin
ardından hoşlan-
mayacağı tarzda
çekıştirmek

makam-ı zem: kı-
nama makamı

misal: örnek

mu'cizâne: mu'-
cizeli bir şekilde

şenî: çirkin, alçakça

tenfir etme: nefret
ettirme, sakındır-
ma

zecr: şiddetle sa-
kındırma

إِيْحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا ۚ ۱

âyetinde altı derece zemmi zemmeder, gıybetten altı mertebe şiddetle zecreder. Şu âyet bilfiil gıybet edenlere müteveccih olduğu vakit, mânâsı gelecek tarzda oluyor. Şöyle ki:

Malûmdur, âyetin başındaki *hemze*, sormak, “âyâ” mânâsındadır. O sormak mânâsı, su gibi, âyetin bütün kelimelerine girer. Her kelimedede bir hükm-ü zımnî var.

İşte, *birincisi*, *hemze* ile der: Âyâ, sual ve cevap mahalli olan aklınız yok mu ki, bu derece çirkin birşeyi anlamıyor?

İkincisi: ۲ يُحِبُّ lâfzıyla der: Âyâ, sevmek

۱ “Sizden biri, ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?” Hucurât Sûresi, 49:12.

۲ “Hoşlanır mı?” Hucurât Sûresi, 49:12.

âyâ: acaba

bilfiil: fiilen

gıybet: birisinin ardından hoşlanmayacağı tarzda çekıştirmek

hemze: başka bir harfe bağlı olarak

değil, kendi başına telâffuz edilen elif; başına geldiği kelimeye “mi, mı” anlamı veren soru edatı

hükm-ü zımnî: giz-

li, örtülü hüküm

lâfız: söz, kelime

mahal: yer

müteveccih: yönelik

zem: ayıplama, kınama

ve nefret etmek mahalli olan kalbiniz bozulmuş mu ki, en menfur bir işi sever?

Üçüncüsü ¹أَحَدُكُمْ kelimesiyle der: Cemaatten hayatını alan hayat-ı içtimaiye ve medeniyetiniz ne olmuş ki, böyle hayatınızı zehirleyen bir ameli kabul eder?

Dördüncüsü: ²أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ kelâmıyla der: İnsaniyetiniz ne olmuş ki, böyle canavarcasına arkadaşınızı dişle parçalamayı yapıyorsunuz?

Beşincisi: ³أَخِيهِ kelimesiyle der: Hiç rikkat-i cinsiye, hiç sıla-i rahminiz yok mu ki, böyle çok cihetlerle kardeşiniz olan bir mazlumun şahs-ı mânevîsini insafsızca dışlıyorsunuz? Ve hiç aklınız yok mu ki, kendi

¹ "Sizden biri." Hucurât Sûresi, 49:12.

² "Etini yemek." Hucurât Sûresi, 49:12.

³ "Kardeşinin." Hucurât Sûresi, 49:12.

hayat-ı içtimaiye:

sosyal hayat

kelâm: söz

menfur: nefret edilen

rikkat-i cinsiye:

insanın kendi cinsinden olanlara

acıması

sıla-i rahim: akra-

ba ile bağlantı

şahs-ı mânevî:

belli bir kişi olma-

yıp bir topluluktan

meydana gelen

tüzel kişilik

âzânızı kendi dişinizle divane gibi ısırsıyorsunuz?

Altıncısı: ۱ مَيْتًا kelâmıyla der: Vicdanınız nerede? Fıtratınız bozulmuş mu ki, en muhterem bir halde bir kardeşinize karşı, etini yemek gibi en müstekreh bir işi yapıyorsunuz?

Demek, şu âyetin ifadesiyle ve kelimele-
rin ayrı ayrı delâletiyle, zem ve gıybet, ak-
len ve kalben ve insaniyeten ve vicdanen
ve fıtraten ve milliyeten mezmumdur. İşte,
bak, nasıl şu âyet îcazkârâne altı mertebe
zemmi zemmetmekle, i'câzkârâne altı de-
rece o cürümden zecreder.

Gıybet, ehl-i adâvet ve haset ve inadın

---

۱ “Ölü halde.” Hucurât Sûresi, 49:12.

âzâ: organlar
cürüm: günah
delâlet etme: delil
olma, gösterme
divane: deli
ehl-i adâvet ve
haset: düşmanlık
besleyenler ve
kıskananlar
fıtrat: yaratılış
fıtraten: yaratılış
itibariyle

gıybet: birisinin ar-
dından hoşlanma-
yacağı şekilde çe-
kiştirme
i'câzkârâne: ben-
zerini yapmaktan
insanları aciz bı-
rakacak şekilde
îcazkârâne: az
sözle çok mânâ-
lar anlatır şekilde
kelâm: söz

mezmum: kınan-
mış
muhterem: hür-
mete lâyık, saygı-
değer
müstekreh: tiksini-
dirici
zecz: şiddetle sa-
kıdırma
zem: kınama,
ayıplama

en çok istimal ettikleri alçak bir silâhtır. İzzet-i nefis sahibi, bu pis silâha tenezzül edip istimal etmez. Nasıl meşhur bir zât demiş:

وَأَكْبَرُ نَفْسِي عَنْ جَزَاءٍ بِغِيْبَةٍ ❀ فَكُلُّ
إِغْتِيَابٍ جَهْدٌ مَنْ لَا لَهُ جَهْدٌ ❀

Yani, “Düşmanıma gıybetle ceza vermekten nefsimi yüksek tutuyorum ve tenezzül etmiyorum. Çünkü gıybet, zayıf ve zelil ve aşağıların silâhıdır.”

Gıybet odur ki, gıybet edilen adam hazır olsaydı ve işitseydi, kerahet edip darılacaktı. Eğer doğru dese, zaten gıybettir. Eğer yalan dese, hem gıybet, hem iftiradır; iki katlı çirkin bir günahdır.

Gıybet, mahsus birkaç maddede caiz olabilir:

caiz: sakıncasız

gıybet: birisinin ardından hoşlanmayacağı şekilde çekıştirme

istimal etmek: kul-

lanmak

izzet-i nefis: insanın vakar, şeref ve haysiyetini muhafaza etmesi

kerahet etme: çir-

kin görme

nefis: bir kimsenin kendisi

tenezzül: alçalma

zelil: alçak

Birisi: Şekvâ suretinde bir vazifedar adama der, tâ yardım edip o münkeri, o kabahati ondan izale etsin ve hakkını ondan alsın.

Birisi de: Bir adam onunla teşrik-i mesai etmek ister, seninle meşveret eder. Sen de, sırf maslahat için, garazsız olarak, meşveretin hakkını edâ etmek için desen: “Onunla teşrik-i mesai etme. Çünkü zarar göreceksin.”

Birisi de: Maksadı tahkir ve teşhir değil, belki maksadı tarif ve tanıttırmak için dese: “O topal ve serseri adam filân yere gitti.”

Birisi de: O gıybet edilen adam fâsık-ı mütecahirdir. Yani fenalıktan sıkılmıyor, belki işlediği seyyiatla iftihar ediyor, zul-

edâ: yerine getirme, verme

fâsık-ı mütecahir: açıktan açığa kim seden sıkılmadan günah işleyen; işlediği günah ile övünen

garazsız: kötü bir niyet taşımaksızın

gıybet: birisinin ar-

dından hoşlanmayacağı şekilde çekiştirme

iftihar: övünme

izale etme: giderme

maslahat: fayda

meşveret: danışma

münker: kötülük

seyyiat: günahlar

şekvâ: şikayet

tahkir: aşağılama, küçük görme

teşhir: ilân etme, gözler önüne serme

teşrik-i mesai: birlikte çalışma

vazifedar: görevli

müyle telezzüz ediyor, sıkılmayarak âşikâre bir surette işliyor.

İşte bu mahsus maddelerde, garazsız ve sırf hak ve maslahat için gıybet caiz olabilir. Yoksa, gıybet, nasıl ateş odunu yer, bitirir; gıybet dahi a'mâl-i salihayı yer, bitirir.

Eğer gıybet etti veyahut isteyerek dinledi; o vakit **اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِمَنْ اَغْتَبَنَاهُ**¹ demeli, sonra gıybet edilen adama ne vakit rast gelse, “Beni helâl et” demeli.

اَلْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي²

Said Nursî

¹ “Allahım, bizi ve gıybetini ettiğimiz zâtı mağfiret et.” Suyûtî, *el-Fethu'l-Kebîr*, 1:87.

² Bâkî olan sadece Odur.

a'mâl-i salihâ: Allah için yapılan iyi işler

aşikâre: açıkça
caiz: sakıncasız

garazsız: başka bir niyet taşımaksızın

gıybet: birisinin ardından hoşlanma-

yacağı şekilde çekistirme

maslahat: fayda

telezzüz: tat alma, lezzet alma

İndeksler

Konu İndeksi

- acz, 97
adalet ve kader, 144, 168,
213
adem, 50, 51, 91–93, 125,
131, 175, 177
ağaç, 122, 123
âhîrzaman, 130
akıl, 25, 30, 63, 104, 261
âlem
    âlem-i berzah, 164
    âlem-i ervah, 59
amel-i salih, 273
ân, 126, 129
anarşi, 137, 150, 153
anne, 187, 188
arı, 192
asayiş, 142, 151
asfiya, 10
Ashab-ı Kehf, 166
aşk, 116
    mecazî aşk, 131
atâlet, 93
Âyet-i Hasbiye, 125, 131,
132, 114–34
Âyetü'l-Kübrâ, 160
ayna, 116, 174, 175
    aynânın zevali, 132–34
aynelyakîn, 115
azamet, 124
bahar, 26, 118
bal, 192
balık, 187
bayram, 196
beka
    aşk-ı beka, 114, 116
belâ, 101, 102
Berat Gecesi, 246
berzah, 23
bolşevizm, 235
Cehennem, 11, 19, 45
    hikmeti, 58
celâl, 52, 54, 55, 103
Celcelûtiye, 256
cemal, 132, 133
Cennet, 19, 26, 44
çekirdek, 119, 123
çocuklar, 43
    çocuk ölümü, 43–44
dalâlet, 23, 24, 25
Demokrat Parti, 240
deniz, 187–88
dünya (faniliği), 153
ecel, 12, 16, 25
eğlence, 175, 176, 196
ehadiyet, 124
Ehl-i Sünnet, 266

276 ■ Medrese-i Yusufiye Risalesi

emaneti sahibine satmak,
111
emniyet, 143, 150, 151,
152
enaniyet-i ilmiye, 158
enbiya, 17
esbab, 185
esmâ-i İlâhiye, 53, 92, 93,
94, 95, 133, 174, 256
Esmâ-i İlâhiye, 127
evliya, 10, 17
farz, 33, 64
fasık-ı mütecahir, 272
fazilet, 206
fısk, 16
fiil (İlâhî fiiller), 124, 127
fırak, 126, 127
Fransız İhtilâli, 235
gaflet, 125
    nimet ve gaflet, 196
gayb (setr-i gayb), 30
gaye-i vücut, 53
gazeteler, 244
gençlik, 22, 23, 40, 42, 45
gıybet, 273
gölge, 116
gurbet, 114, 118, 120, 125
Gülistan, 206
günah, 156, 177
güzellik, 130, 131, 132,
133
hak ve insaf, 209
hakkalyakîn, 117
haksıza yardım, 210
halk, 123
haps-i münferit, 13, 17,
139
haram, 16, 41, 42

Harb-i Umumî, 34, 168
hasbünâ, 122, 124
hasenat, 87
hastalık, 47, 95, 96, 97,
125, 177
haşmet, 124
havyar, 187
hayat, 96, 98, 99, 123,
125, 127, 128, 129,
174, 175, 176
    gayesi, 129–30
    hayata muhabbet, 114–
    17
hayvanat, 118, 119, 122,
123
    muzır hayvanlar, 191
heves, 65, 66, 261
hıfz, 118–20
hikmet, 126, 144, 191,
192, 213, 214
himmet, 206
his, 65, 66
hissiyat, 260
ibadet (menfi ibadet), 77,
97–98
idam-ı ebedî, 13, 17, 50
ihlâs, 140, 203, 204, 232
İhlâs Risalesi, 165
ihسان, 103
ihtiyarlık, 23, 40, 45
ilham, 192
ilmelyakîn, 115
iman, 37, 160, 164
    büyük günahlar ve iman,
    260–61
    mehasinî, 25–29, 84–86,
    125–27

- tahkikî iman*, 25, 38, 125, 151
- iman ve dalâlet
  lezzet ve elem, 30–32, 55–56
- imtihan, 96
- inâyet, 122, 135, 136, 148, 157, 160, 161, 162, 164, 165, 167, 168, 171
- insaf ve hak, 209
- insan, 122, 124, 125
  beka arzusu, 195
  hayatının gayesi, 112
- intikam, 20, 78, 79
- intisap, 118, 120, 127
- inziva, 169
- irtidat, 56
- İslâmiyet, 125, 147, 154
- İsm-i Âzam, 251, 252, 254, 255, 256
- istidat, 88
- istiğfar, 145
- istimdat, 85
- istinad, 84
- istirahat, 175, 176, 177
- iştirak-i a'mâl, 227
- izzet, 54, 103, 104
- kabir, 12, 13, 153, 155, 194
  kabir suali, 59
- kader, 80, 119, 221
  adalet ve kader, 144, 168, 213, 218
  kader mektupları, 184
- kâinatın gayesi, 53
- kalb, 41, 94, 104, 114, 118, 261
- karınca, 190
- kartal, 189
- kaza, 101
- kefaret, 9, 156, 204
- kemal, 116, 118
- kerem, 26
- kesb ve halk, 89
- komünizm, 66, 137, 150
- koyun, 193
- kudret, 87, 122, 123
  kolaylık, 118–20
  kudret kelimeleri, 184
- Kur'ân, 32, 38, 42, 87, 119, 154, 155, 192, 267
  Kur'ân ve haşır, 49
- kurt, 193
- kuş, 122, 123
- küfür
  cinayet ve cezası, 52–57
  küfr-ü mutlak, 56
- küsmek, 80, 233
- lezzetler
  gayr-ı meşru lezzetler, 22–29, 40
- maddiyun, 37, 39
- mahkeme-i kübrâ, 104
- mâlâyâniyat, 33–40
- marifetullah, 125
- mazi ve müstakbel, 24–29
- mazlum, 47
- medrese, 169, 171, 172, 173
  mektep, medrese ve tekke, 206
- medrese-i Nuriye, 157
- Medresetü'z-Zehrâ, 161, 221
- melek, 46

278 ■ Medrese-i Yusufiye Risalesi

Münker ve Nekir, 58
merak, 33–40
Mertebe-i Hasbiye, 114–34
mes'uliyet, 88
Meyve Risalesi, 152
mikrop, 191
model, 93, 95
mucize, 17
muhabbet, 114, 116
    aynaya muhabbet, 116
    fitrî muhabbet, 116
    hakikî mahbup, 116
muhabbetullah, 125
mukadderat-ı beşer piyan-
    gosu, 10, 16
musibet, 20, 47, 74, 75,
    76, 77, 80, 112, 113,
    177
    merak ve musibet, 101
münafık, 137, 145, 154
Münker ve Nekir, 58
Müslüman
    dinden çıkan, 30–33
namaz, 8, 11, 68, 69, 74,
    77, 155, 219
nebatat, 118, 123
nefis, 261
    nefs-i emmâre, 88
nifak, 56
nimet (şükür ve gaflet),
    196
ölüm, 11, 40, 70, 131, 139,
    153
ömür, 156
    ömür sermayesi, 34
pire, 193
radyo, 34
rahat zahmet, 177

rahîmiyet, 187
rahmet, 26, 29, 49, 87, 89,
    144
rıza, 101
rızık, 119, 144
Risale-i Nur
    emniyet ve asayiş, 11,
        150–53
    islahatı, 39, 69–70, 151–
        52, 166–67, 234
    ihtiyat, 234
    iman hakikatlerinin ispatı,
        208
    imanla ölüm, 59, 227
    sebat, 223
    siyaset ve Risale-i Nur,
        154
    tarikât ve Risale-i Nur,
        154
    tefekür, 225
    tenkit, 145–46
    tesanüd, 202, 217, 221,
        231, 232
rububiyet, 124
    tezahür-ü rububiyet, 53
ruh, 26, 41, 114, 120, 121
saadet-i ebediye, 19, 26
sabır, 71, 74, 75, 144, 156,
    167, 222, 225, 226,
    235, 238
sadaka, 77
Sahabe, 205
san'at, 126
sefahet, 16, 20, 23, 25, 29,
    40, 175
Sekine, 256
sermediyet, 130, 133
seyr ü sülûk, 206

seyyiât, 87, 88
 siddikîn, 18
 sıhhat, 174, 176
 sıkıntı, 174–75
 sırat-ı müstakim, 19
 sinek, 122
   temizlik memurları, 186
 sinema, 22, 23, 194
 sivrisinek, 193
 sofrâ-i nimet, 26
 sulh, 79, 82–84, 233
 Süfyan, 159
 sünnet, 266
 şapka, 157
 şefkat, 104, 147, 148, 149
 şefkat tokatları, 202, 203, 204
 şekavet, 17, 19
 şekvâ, 95, 97, 167, 176
 şer, 177
 şeytan, 23
 şuûnât, 112
 şükür, 144, 156, 176, 196, 225, 235
 tâdil-i erkân, 219
 tahavvül, 175
 tahrip, 265
 tarafgirlik, 240
 tarikat, 154
 teceddüd, 132
 tecelli, 103
 tedib, 103
 tefekkür, 225
 tekeffül, 123

tekke, mektep ve medrese, 206
 teksir makinesi, 135
 tenkit, 212
 tergib ve terhib, 265
 teslim, 144
 tevbe, 49, 58, 68, 69, 70, 74, 145, 155
 tevekkül, 101, 102
 tohum, 119
 tûl-i emel, 176
 uhuvvet, 80, 83, 127, 228, 233
 ulüvvücenap, 146, 206
 ücret, 97
 vahdet, 124
 vahşî hayvanlar, 189
 vazifeler, 33–40
 vehim, 261
 velâyet-i kübrâ, 205
 vücut, 51, 114, 125, 126, 127
   vücut ve adem, 91
 yaz, 26
 yumurta, 123, 187
 zahmet ve rahat, 175–76
 zaman, 129
 zebânî, 52
 zeval, 84, 98–100, 130, 134
 zeval-i lezzet ve elem, 76, 156
 zikir, 186
 zulüm, 144, 153, 168, 213
 zulme rıza, 35

Esmâ-i İlâhiye İndeksi

- Adl, 251
Allah, 21, 31, 75
Bâkî, 117
Bâkî-i Zülkemâl, 117
Cemîl, 132, 174
Cemîl-i Zülcelâl, 133, 174
Cenâb-ı Erhamürrâhimîn,
109
Cenâb-ı Hak, 95, 108, 187,
224, 240, 265
Ehad, 252
Erhamürrâhimîn, 229
Ezel, 132
Fâtır, 184
Fâtır-ı Bîmisal, 94
Fâtır-ı Hakîm, 184
Ferd, 252
Hakem, 252
Hakîm, 178, 184
Hâkim-i Zülcelâl, 51
Hâlık, 8, 29
Hayy, 128, 129, 254
Îlâh, 117
Kadîr, 121
Kadîr ve Rahîm, 85
Kadîr-i Mutlak, 118, 121
Kâinat Sahibi, 36
Kayyûm, 129, 255, 256
Kuddûs, 250
Mâbud, 112
Mâlik-i Kerîm ve Rahîm,
111
Mutasarrıf, 36, 103
Padişah-ı Zülcelâl, 46, 84
Rab, 59, 112, 113, 117
Rahîm, 188
Rahmân-ı Rahîm-i Zülce-
lâli ve'l-İkram, 26
Rezzâk, 95
Sânii, 178
Sâni-i Hakîm, 178
Sâni-i Zülcelâl, 94
Şâfi, 95
Şems-i Ezel ve Ebed, 132
Şems-i Ezelî, 132
Vâhib-i Hayat, 92
Vâhid, 252
Zât-ı Hayy, 129
Zât-ı Hayy-ı Kayyûm, 129
Zât-ı Zülkemâl, 116
Zülcelâl, 116, 133, 174
Zülkemâl, 117

Şahıs İndeksi

- Ahmed ibni Hanbel, 167
Ali (r.a.), 60, 256
Bayram (Yüksel, Çoğollu),
22
Bediüzzaman Said Nursî
asayişe hizmeti, 141–43
Emirdağ hayatı, 135
esareti, 208
Eskişehir hapsi, 22
hapis hayatı, 135–52,
157–73
tazyikler, 110, 135–38
zehirlenmesi, 164–65
ziyaretçiler, 226

Emin, 158
 Feyzi (Mehmed, Pamuk-
 çu), 158, 170, 230
 Hafız Ali, 164, 165, 224
 Hasan Feyzi, 166
 Hızır (a.s.), 27
 Hilmi (Bey, Küçük Şeyhle-
 rin), 158
 Hüsrev (Altınbaşak, Ah-
 med Hüsrev), 170, 230
 İmam-ı Âzam (Ebu Hani-
 fe), 167
 Lokman Hakîm (Hakîm-i
 Lokman), 27

Muhacır Hafız Ahmed, 98
 Mûsâ (a.s.), 186
 Nazif (Ahmed, Çelebi), 158
 Nemrud, 186
 Sabri (Arseven, santral,
 Nur iskele memuru,
 sıdık, hoca), 230
 Sadık Bey (Taşköprülü),
 158
 Salâhaddin (Çelebi), 158
 Süleyman Nazif, 245
 Süleyman Rüştü, 183
 Yunus Emre, 191
 Yusuf (a.s.), 7

Mekân İndeksi

Afyon, 236, 239, 249, 258
 Ankara, 108, 226
 Denizli, 70, 80, 82, 138,
 151, 154, 158, 218,
 233, 235, 236, 249,
 257, 258

Eskişehir, 22, 23, 235, 236,
 257
 Isparta, 160
 İstanbul, 108
 Kastamonu, 157, 158
 Rusya, 235

Risale-i Nur Külliyyatının Şeması:

Risale-i Nur (SÖZLER)

(Malûmdur ki, Risale-i Nur, başta otuz üç adet Sözlerdir ve “Sözler” namıyla yâd edilir.)

- 10. Söz (Haşir Risalesi)
- 33. Söz (**MEKTUBAT** • 33 Pencere)
(Otuz Üçüncü Söz müstakil değil, belki otuz üç adet Mektubattan ibarettir. Ve “Mektubat” namıyla zikredilir.)
- 27. Mektup (Lâhikalar)
  - **BARLA LÂHİKASI**
  - **KASTAMONU LÂHİKASI**
  - **EMİRDAĞ LÂHİKASI**
- 30. Mektup (İŞÂRÂTÜ’L-İ’CÂZ)
- 31. Mektup (**LEM’ALAR**)
(Otuz Birinci Mektup müstakil değil, belki otuz bir adet Lem’alardan mürekkeptir ve “Lem’alar” adıyla müştehirdir.)
- 15. Lem’a (Fihrist Risalesi)
- 31. Lem’a (**ŞUALAR**)
(Otuz Birinci Lem’a dahi müstakil olmamış; o da otuz bir adet Şuâlardan mürekkeptir ve “Şualar” adıyla anılır.)
- 7. Şua (Ayetü’l-Kübra Risalesi)
- 10. Şua (Fihrist Risalesi)
- 33. Lem’a (**MESNEVÎ-İ NURİYE**)

Açıklama:

Malûmdur ki, Risale-i Nur, başta otuz üç adet Sözlerdir ve “Sözler” nâmıyla yâd edilir. Fakat, Otuz Üçüncü Söz müstakil değil, belki otuz üç adet Mektubattan ibarettir. Sonra Otuz Birinci Mektup dahi müstakil değil, belki otuz bir adet Lem’alardan mürekkeptir ve “Lem’alar” adıyla müştehirdir. Sonra Otuz Birinci Lem’a dahi müstakil olmamış; o da inşaallah otuz bir adet Şuâlardan mürekkep olacak. El-Âyetü’l-Kübrâ Yedinci ve bu risale Sekizinci Şuâlardır. Demek Sözlerin hâtimesi Otuz İkinci Sözdür (bk. Sekizinci Şua, Birinci Remiz).

Said Nursî

Yayınevinin Açıklaması:

Divan-ı Harb-i Örfî, Münazarat, Hutbe-i Şamiye, Hutuvât-ı Sitte, Muhakemat, Sünuhat, Tuluât, İşârât ve Rumûz adlı eserleri, Bediüzzaman Hazretleri Risale-i Nur *Kûliyatından* önce, telif etmiştir. Divan-ı Harb-i Örfî ve Hutbe-i Şamiye Üstad Hazretleri zamanında bizzat kendi tashihlerinden geçtikten sonra, neşredilmiş; Münazarat ise, yine Üstad tarafından gözden geçirilmiş, ancak daha sonra hizmetkârları neşretmiştir. Muhakemat, Sünuhat, Hutuvat-ı Sitte, Tuluât, İşârât ve Rumûz gibi eserler de Nur talebeleri tarafından basılmıştır.

Bunların yanında bizzat Bediüzzaman Sa'id Nursî tarafından veya tensipleriyle yer yer ilâveler de yapılarak Risale-i Nur'dan derlenen eserler ise şunlardır: Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Tarihçe-i Hayat, Asâ-yı Mûsâ, Küçük Sözler, Haşır Risalesi, Gençlik Rehberi, Yirmi Üçüncü Söz, Otuz Üç Pencere, Nur Âleminin bir Anahtarı, Uhuvvet Risa-

lesi, Ramazan İktisat-Şükür Risalesi, İhlâs Risaleleri, Tabiat Risalesi, Hanımlar Rehberi, Hastalar Risalesi, Zühretü'n-Nur, Ayetü'l-Kübra, Meyve Risalesi, El-Hüccetü'z-Zehra, Hakikat Nurları, İman Hakikatleri, Miftahü'l-İman, Sirâcü'n-Nûr, Tılsımlar Mecmuası, Nur Çeşmesi, Zülfikar Mecmuası, Fihrist Risalesi, Müdafaat, Tiryak.

Ayrıca, İman ve Küfür Muvazeneleri, Sünnet-i Seniyye Risalesi, Beyanat ve Tenvirler, Hizmet Rehberi ve Lâtif Nükteler Risale-i Nur nâşirleri tarafından tanzim edilerek neşredilmiştir.

Bu eserlerden ayrı olarak mantıkla alâkalı olan Kızıl Îcâz ile Ta'likât da Arapça Külliyyat içinde yer almaktadır.

Söz Basım Yayın

